

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra preprimární a primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Komunikace školy a rodiny v základním vzdělávání
Communication of School and Family in Primary Education

Kateřina Boliková

Vedoucí práce: PhDr. Jana Poche Kargerová, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro základní školy (M7503)
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy (I.ST)

2019

Odevzdáním této diplomové práce na téma Komunikace školy a rodiny v základním vzdělávání potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 6. prosince 2019

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své práce PhDr. Janě Poche Kargerové, Ph.D. za odborné vedení mé práce, cenné rady a podněty a pomoc při zpracování. Další mé poděkování patří všem osloveným respondentům výzkumu, vedení školy, kolegům a mé rodině za trpělivost a pomoc.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá komunikací školy a rodiny v základním vzdělávání. Jejím cílem je formulovat návrhy k zefektivnění komunikace s rodiči. Práce se dělí na teoretickou a výzkumnou část. Praktická část charakterizuje klíčové pojmy. Interpretuje zakotvení pojmu rodiče v kurikulárních dokumentech a legislativě. Soustředí se na iniciativy a programy akcentující spolupráci školy a rodiny, především na projekt Rodiče vítáni a vzdělávací program Začít spolu. Popisuje formy této spolupráce mezi subjekty a jejich vzájemná očekávání. Výzkumná část zkoumá spokojenost rodičů a užívané komunikační strategie na škole, v níž bylo realizováno výzkumné šetření. Výzkum využívá kvalitativních i kvantitativních metod – především dotazníkového šetření a hloubkových rozhovorů. Výsledky toho šetření jsou podrobeny analýze. Na jejím základě jsou zformulovány návrhy k zefektivnění komunikace s rodiči. Za efektivní formu komunikace je považována taková, která je vedena jasně a systematicky, předem daným komunikačním kanálem. Taková komunikace může výrazně podpořit spolupráci školy a rodiny.

Klíčová slova

komunikace, spolupráce, škola, rodina, očekávání, rodiče, Začít spolu, Rodiče vítáni

Abstract

The thesis deals with communication between family and school in primary education. Its aim is to formulate proposals for more efficient communication with parents. The thesis has theoretical and practical - experimental part. In the practical part key concepts are being characterized. Also the thesis interprets the grounding of the term "parents" in the curricular documents and legislative. The main focus has been placed on initiatives and programmes which emphasise school-family cooperation, mostly the project Parents welcome and educational program Step by Step. The forms of such cooperation between subjects and their mutual expectations have been described as well. The experimental part examines parent's satisfaction and used communication strategies at school where the experimental investigation took place. The research uses both qualitative and quantitative methods - mostly survey and deep interviews. The results of this research were analyzed. According to the analysis, suggestions for an effective communication with parents have been provided. An effective communication has been described as the one, that is clear and systematic, by in advance given communication channel. Such type of communication can significantly support the school and family cooperation.

Keywords

communication, cooperation, school, family, expectation, parents, Step by Step, Parents welcome

Obsah

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 VYMEZENÍ POJMU ŠKOLA A RODINA.....	9
1.1 POJEM ŠKOLA	9
1.2 POJEM RODINA.....	11
1.2.1 <i>Typologie rodičů</i>	12
2 CHARAKTERISTIKA A LIMITY VZTAHU ŠKOLY A RODINY	16
2.1 VÝVOJ VZTAHU ŠKOLY A RODINY	16
2.2 MODEL Y A PRINCIPY VZTAHU ŠKOLY A RODINY	17
2.3 VZÁJEMNÁ OČEKÁVÁNÍ.....	19
2.3.1 <i>Očekávání rodičů</i>	19
2.3.2 <i>Očekávání učitelů</i>	22
3 SPOLUPRÁCE ŠKOLY A RODINY Z POHLEDU LEGISLATIVY A KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTŮ	23
3.1 ŠKOLSKÝ ZÁKON	23
3.2 BÍLÁ KNIHA	24
3.3 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	26
3.4 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	26
4 INOVATIVNÍ MODEL Y SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	27
4.1 SPOLEČNOST EDUIN	27
4.2 INICIATIVA RODIČE VÍTÁNÍ.....	28
4.3 VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZAČÍT SPOLU	30
4.3.1 <i>Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA</i>	31
5 FORMY SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	34
5.1 OBVYKLÉ FORMY SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	35
5.2 MÉNĚ OBVYKLÉ FORMY SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	36
6 SHRNU TÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	39
VÝZKUMNÁ ČÁST	40
7 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	40
7.1 VYMEZENÍ PROBLÉMU	40
7.2 CÍLE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	40
8 METODIKA VÝZKUMU	41
8.1 METODY VÝZKUMU	41
8.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	41
8.2.1 <i>Charakteristika školy</i>	41
8.2.2 <i>Školní vzdělávací programy základní školy „X“</i>	45

8.2.3	<i>Charakteristika vedení a učitelů školy</i>	46
8.2.4	<i>Charakteristika rodičů školy</i>	47
9	REALIZACE VÝZKUMU	49
9.1	PRŮBĚH VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	49
10	ANALÝZA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	51
10.1	ZÁKLADNÍ SOCIODEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	51
10.2	KOMUNIKACE ŠKOLY S RODIČI	53
10.2.1	<i>Celková spokojenost s komunikací školy s rodiči</i>	53
10.2.2	<i>Vzdělávací obsah</i>	55
10.2.3	<i>Hodnocení žáka</i>	59
10.2.4	<i>RUŽ (schůzky rodič – učitel – žák)</i>	64
10.2.5	<i>Akce třídy</i>	67
10.2.6	<i>Akce školy</i>	71
10.2.7	<i>Vize školy</i>	75
10.3	IMAGE ŠKOLY	78
11	ANALÝZA HLOUBKOVÝCH ROZHOVORŮ	90
12	ZÁVĚRY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ VE VZTAHU K DÍLČÍM CÍLŮM	96
12.1	ZÁVĚRY VE VZTAHU K PRVNÍMU DÍLČÍMU CÍLI	96
12.2	ZÁVĚRY VE VZTAHU K DRUHÉMU DÍLČÍMU CÍLI	98
12.3	ZÁVĚRY VE VZTAHU KE TŘETÍMU DÍLČÍMU CÍLI	98
	ZÁVĚR	101
	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	103
	ELEKTRONICKÉ ZDROJE	105
	ZÁKONY	107
	SEZNAM PŘÍLOH	108
	SEZNAM TABULEK	109
	SEZNAM GRAFŮ	110
	PŘÍLOHA 1	111
	PŘÍLOHA 2	115
	PŘÍLOHA 3	118

Úvod

Téma mé práce je Komunikace školy a rodiny v základním vzdělávání. Domnívám se, že v současnosti jde o jedno z nejpálčivějších pedagogických témat, které je stále častěji součástí mnoha výzkumů, s jejichž výsledky se školy teprve pomalu seznamují a různými způsoby je reflektují. Komunikace, budování partnerského přístupu a následná spolupráce škol s rodinami si žádá mnoho energie a úsilí, efekt této snahy je však jednoznačný – spokojený rodič se rovná učitel podporovaný těmito rodiči, což má jen pozitivní dopad na děti a jejich harmonický rozvoj.

Tento školní rok odvádím po společných pěti letech svou první třídu jako třídní učitelka a s blížícím se koncem toho období jsem začala bilancovat a reflektovat vztah nejen mezi mnou a třídou, ale i ten s rodiči. Vzhledem k proměně složení třídy i mě jako pedagoga jsem zhodnotila, že právě komunikace a spolupráce s rodiči je podstatným faktorem silně prostupujícím a ovlivňujícím mou pedagogickou činnost a na ně bych se chtěla zaměřit i v rámci svého profesního rozvoje. Diplomovou práci jsem tak zvolila jako prostředek k tomuto rozvoji. Práce koresponduje i s aktuálním děním na základní škole, v níž působím.

Cílem diplomové práce je navrhnout postupy k zefektivnění komunikace na dané škole, které zároveň pomohou mé sebereflexi v kontextu upevňování ověřených způsobů komunikace a spolupráce.

Teoretická část je rozdělena do šesti kapitol, z nichž poslední shrnuje obsah předchozích pěti kapitol. Cílem této části je reprodukovat a analyzovat probíhající formy spolupráce a komunikace na školách, porovnat jejich oporu v dokumentech závazných pro vzdělávání a legislativě a vyhodnotit jejich efektivitu ve vztahu k výzkumné části. První kapitola charakterizuje klíčové pojmy této práce, jimiž škola a rodina jsou. Zaměřuje se i na rodiče samotné a definuje je podle různých typologií. V dalších kapitolách je popsán vývoj vztahu školy a rodiny, v jakých modelech spolu koexistují a na jakých principech by komunikace mezi nimi měla probíhat. Nedílnou a podstatnou součástí je i diskuze nad očekáváním učitelů a rodičů. Zakotvení spolupráce školy a rodiny v kurikulárních dokumentech a legislativě charakterizuje jednu z kapitol, na níž navazuje popis iniciativ a programů akcentujících spolupráci těchto stran. V ní se čtenář dozví o společnosti EDUin, její iniciativě Rodiče vítáni a vzdělávacím programu Začít spolu, kde je podkapitola věnována mezinárodnímu profesnímu rámci kvalit ISSA, který zahrnuje oblast komunikace a rodiny. Probíhající formy

spolupráce a další případné náměty na prohloubení komunikace a spolupráce s rodiči uzavírají teoretickou část mé práce.

Pro výzkumnou část je klíčový dotazník vytvořený ve spolupráci s vedením školy přímo pro potřeby dané školy. Cílem dotazníkového šetření je zmapovat spokojenost rodičů na této škole, vyhodnotit efektivitu užívaných komunikačních kanálů a na základě zjištěných výsledků formulovat návrhy, které by měly zefektivnit komunikaci s rodiči. Interpretace výsledků dotazníkového šetření, analýza následných hloubkových rozhovorů se skupinami rodičů a nestrukturovaných rozhovorů s vedením školy je stěžejní částí mé práce. Závěr výzkumného šetření se zabývá zjištěnými daty ve vztahu ke stanoveným dílčím cílům výzkumné části práce. Při formulaci návrhů využívám nabytých poznatků z odborné literatury, z níž jsem čerpala především do teoretické části své diplomové práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Vymezení pojmu škola a rodina

V úvodní kapitole nejprve vymezím pojmy škola a rodina, které budu nadále ve své práci používat. U pojmu rodina věnuji podkapitolu rodičům a jejich typologii podle nového průzkumu.

1.1 Pojem škola

K charakteristice pojmu škola použiji definice různých autorů.

Podle Heluse (2015) je škola institucí, v níž probíhá řízená socializace dětí a mládeže s důrazem na vzdělávání a osobní rozvoj.

Průcha, Walterová a Mareš (1995) definují školu jako společenskou instituci, jejíž tradiční funkcí je poskytování vzdělání žákům ve formách organizovaných podle jednotlivých vzdělávacích programů. Pojetí a funkce školy se pak mění podle změn ve společnosti a jejich potřeb. Škola je místem, kde dochází k socializaci žáků, podporuje jejich sociální a osobnostní rozvoj, připravuje je na život. Postupně ztrácí monopol na vzdělání a otevírá se životní realitě.

Vzdělávací funkce školy v současnosti není tak dominantní, vzrůstá ale její socializační funkce. (Kopřiva a kol., 2015) Rozvoj dovedností, komunikačních a pracovních schopností je těžké zajistit v rámci rodiny. Pokud tomuto rozvoji nenapomáhá ani škola, děti si pak nesou následky po zbytek života. Zaměření školy podle Kopřivy a kol. (2015) je tedy jasné: měla by pokládat základ všeobecného vzdělání, na které bude v budoucnu navazovat vzdělání odborné, současně s tím, by měla „*rozvíjet a kultivovat schopnost žít v souladu se sebou, druhými lidmi, přírodou a světem věcí.*“

V odborné literatuře je popsáno několik funkcí školy, pro účely této diplomové práce považuji za přínosné ty od Koti a Havlíka (2007). Ti rozlišují sedm funkcí školy:

1. Výchovná funkce, jejíž podstatou je přenos kulturních vzorců společnosti na další generace. V rámci této funkce se formují osobnostní vlastnosti dítěte.
2. Vzdělávací funkce; cíl je zjevný – vzdělání zahrnující získané vědomosti a schopnost tyto nabyté vědomosti aktivně využívat.
3. Kvalifikační funkce je specifíkem především odborných škol, na nichž dochází k získávání znalostí a dovedností potřebných pro zaměstnání.

4. Integrační funkce si klade za cíl podporu vytváření postojů umožňujících komunikaci a sociální vztahy ve škole i společnosti. Zahrnuje respekt k odlišnostem různých kultur, jejich porozumění a schopnost s nimi komunikovat.
5. Selektivní funkci známe ze školství již před vstupem dítěte do základní školy. Tato selekce je patrná především ve vyšším stupni vzdělávání.
6. Ochranná funkce zahrnuje ochranu před sociálně patologickými jevy.
7. Resocializační funkce je naplňována především ve speciálních zařízeních.

Na funkci školy nahlíží podobně dvojice autorů Veselý a Kalous a předkládá jich osm:

1. Výchovnou funkci
2. Vzdělávací funkci
3. Socializační funkci
4. Kvalifikační funkci
5. Integrační funkci
6. Selektivní funkci
7. Ochrannou a kontrolní funkci
8. Inovativní funkci a tvorbu nových poznatků

Až na poslední funkci, v níž škola předává dětem poznatky na základě nejnovější výzkumů, jsou jejich názvy prakticky stejné, obsahem se ale některé liší. Selektivní funkce v tomto pojetí neselektuje žáky mezi sebou, nýbrž školy podle jejich zaměření. U ochranné a kontrolní funkce jde o kontrolu nezletilých a hlavním cílem výchovné funkce je formovat osobnostní a charakterové vlastnosti dítěte a dosáhnout u něj pozitivních změn.

V následujících kapitolách budu popisovat spolupráci školy a rodičů. Pokud se bavíme o škole, nelze opomenout důležitý faktor, který následně ovlivňuje komunikaci učitele s rodiči, a to je vzájemná spolupráce učitelů. (Pol, Lazarová, 1999) Učitelé současně potřebují mít oporu ve vedení školy, bez níž nelze nastavit bezpečnou a efektivní komunikaci s rodiči.

1.2 Pojem rodina

Rodina je nejstarší společenská instituce plnící socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce, vytvářející emocionální klima a formující interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu. (Průcha, Walterová, Mareš, 1995)

Rodina je primární institucí, s níž se dítě setkává a není pro něj prostředí, které by bylo důležitější pro jeho vývoj. Helus (2015) vnímá rodinu jako základ společnosti. Pojetí rodiny je ale v dnešní době poměrně široké. Podle Matějčka (1994) existují tři typy rodin z hlediska biologických vazeb. Těmi jsou rodina vlastní, nevlastní a náhradní. Hledisko úplnosti je členění ještě na rodinu úplnou a neúplnou. Dítě žijící s oběma biologickými (vlastními) rodiči vyrůstá v rodině úplné vlastní. Pokud je jeden z rodičů nevlastní, mluvíme o úplné nevlastní rodině. Úplná či neúplná může být náhradní rodina, ve které žádný rodič není biologický.

Havlík a Kořa (2007) dělí rodinu na nukleární, v té spolu žijí rodiče spolu s dětmi a je pro dnešní společnost nejběžnější, a na širší rodinu, do níž řadí prarodiče a další příbuzné.

V literatuře tento typ rodiny bývá také nazýván jako rozšířená nebo vícegenerační rodina.

Helus (2015) definuje celkem deset základních funkcí rodiny. Jestliže rodina plní všech deset těchto funkcí, můžeme ji nazvat jako funkční. Obsahem těchto funkcí je uspokojovat primární potřeby dítěte (spánek, jídlo, ale i lásku, podněty vhodné pro rozvoj dítěte) a jeho příslušnosti k rodině – potřebu blízké osoby, se kterou se dítě může identifikovat. Rodina má poskytovat dítěti prostor pro seberealizaci a vlastní projev, budovat v něm vztah k určitým věcem, má být prvním vzorem a příkladem, současně mu předkládat povinnosti a zodpovědnost, ohleduplnost a úctu jako přirozenou součást života. V rodině má docházet k prvotnímu prožití vlastní identity jako chlapce nebo dívky. Rodina má poskytovat dítěti mezigenerační vztahy a tím napomáhat chápání různého věku či postavení, prostřednictvím širší rodiny a přátel má dítě získávat představu o společnosti. Důležitou funkcí rodiny je, že by měla dítěti vytvářet útočiště, v němž dítě nalezne důvěru, kde mu budou trpělivě naslouchat.

Pokud rodina některou nebo některé z těchto funkcí neplní, můžeme ji nazvat jako problémovou. Helus (2015) popisuje devět typů těchto rodin. Jako učitelé se s nimi setkáváme, je tedy dobré mít povědomí o jejich typologii. Patří mezi ně:

1. Nezralá rodina, v níž je dítě přijímáno jako nechtěné.

2. Přetížená rodina; rodiče v této rodině o dítě mají zájem, ale z důvodu přetíženosti na něj nemají čas.
3. Ambiciózní rodina; v ní je na prvním místě kariéra rodičů, až poté dítě.
4. Perfekcionistická rodina je taková rodina, ve které kladou rodiče na dítě vysoké nároky a dítě je tak v permanentní zátěži.
5. Autoritářská rodina má k dítěti vztah založený na příkazech a zákazech. Ty nepřihlíží k potřebám dítěte. Výchova v autoritářské rodině často používá tresty.
6. Rozmazlující rodina se snaží dítěti vždy a ve všem vyhovět.
7. Liberální a improvizující rodina neposkytuje dítěti řád a program, nestanovuje jasné výchovné cíle. Dítě má úplnou volnost.
8. Odkládající rodina často umísťuje dítě k prarodičům, případně i do výchovných ústavů. Dítě v této rodině nemá pevné místo ve své rodině, mezi blízkými.
9. Disociovaná rodina; v té jsou silně narušené vztahy nezbytné pro fungování rodinného prostředí.

Je třeba mít na paměti, že jsou různé typy rodin, z nichž každá má své limity a současně i silné stránky. Jde o primární sociální skupinu, a tak by na ni učitelé měli nahlížet. Rodina (rodiče) jsou přece experty na vlastní dítě, tím by se učitelé při komunikaci s nimi měli řídit. V této kapitole jsem definovala různé typy a funkce rodin. Vzhledem k tomu, že se učitelé častěji dostávají do kontaktu s problémovými rodinami, je dobré si uvědomit, že snížená funkčnost těchto rodin může znamenat problémy ve spolupráci se školou.

1.2.1 Typologie rodičů

Nejčastější kontakt se školou mají právě rodiče. Role, jaké na sebe berou rodiče ve vztahu ke škole, mohou být různé. Já zde nabídnu dvojí typologii rodičů.

První z nich nabízí Šed'ová (in Rabušicová, 2004) a dělí rodiče do čtyř základních variant rolí.

1. Rodiče jako klienti – zákazníci
2. Rodiče jako partneři
3. Rodiče jako občané
4. Rodiče jako problém

Na první model rodičovské role můžeme nahlížet ze dvou perspektiv – učitelé jsou odborníky na poskytování požadovaných služeb a rodiče jsou odborníky na výchovu svých dětí. Rodiče v roli zákazníku obvykle nebývají těmi, kteří by aktivně spolupracovali se školou, mají ale tři možnosti zapojení se do chodu školy:

1. aktivně se zapojit do managementu školy a mít tak přímý vliv na její rozvoj
2. jako řadoví rodiče vyslovovat své potřeby a objednávky
3. odevzdaně přijímat, co škola nabízí, odevzdat se do rukou odborníků, a tím vyjádřit škole svou loajalitu.

Druhý model nabízí rovnoprávný vztah mezi oběma stranami i vzájemné uznání přínosu partnera pro rozvoj dítěte. Škola by se měla zasazovat o budování partnerství s rodiči.

Třetí přístup, rodiče jako občané, se objevuje v devadesátých letech. Obecně je tento vztah vymezován jako vztah mezi občany a státními institucemi. V tomto vztahu rodiče uplatňují svá práva (individuální nebo kolektivní) a odpovědnosti vůči školám.

Posledním pohledem na rodiče je ten, ve kterém jsou vnímáni jako problém. Tento pohled je odvozen především z žité reality škol, než že by šlo o teoretický koncept. Podle Šed'ové (in Rabušicová, 2004) rodiče se v této skupině dají rozdělit do tří následujících podob:

1. „nezávislí rodiče“ udržují se školou minimální kontakty. Hodnoty rodičů se nemusí slučovat s těmi školy – zajišťují dítěti další zdroje vzdělávání, doučování k jejich komplexnějšímu rozvoji;
2. „špatní rodiče“ většinou neprojevují zájem o vzdělávání či výchovu svých dětí, v učení je nepodporují. Snaha o komunikaci ze strany rodiny je minimální nebo žádná, snahy ze strany školy často ignorují;
3. „snaživí rodiče“ se naopak snaží komunikovat, připravují se s dětmi doma, účastní se s nimi i bez nich nejrůznějších akcí pořádaných školou. Vyjadřují podporu učitelů i celé škole. Jako problematická je tato skupina rodičů označována z toho důvodu, že je komunikace s nimi časově náročná, tito rodiče jsou také často podezíráni ze snahy získat výhody pro své dítě nebo kontrolu nad školou. Učitelé se těmito rodiči mohou cítit ohroženi z profesionálního hlediska.

Druhý pohled na „třídění“ rodičů nabízí webové stránky www.rodicovskatypologie.cz vzdělávací společnosti School My Project (Škola Můj Projekt). Okolnosti vzniku těchto

stránek uvádím níže v podkapitole 2.3.1 Očekávání rodičů. Zde představím čtyři základní typy rodičovských přístupů ke škole. Tyto typy se můžou u rodičů překrývat. (Anon, 2019) První typem jsou „spořádaní rodiče“. Pro tento typ rodičů je důležité hodnocení, jehož obsah je má informovat o tom, s čím by měli dítěti pomoci. Ideální formou této zprávy jsou pro ně domácí úkoly. Obsah učiva má podle nich vycházet ze školních osnov, nepotřebují budovat partnerský vztah s učitelem. Tito rodiče v bodech:

1. Chtějí mít jasné instrukce, co má dítě umět.
2. Chtějí od školy a od hodnocení vědět, v čem mohou dítěti pomoci.
3. Škola je pro ně autoritou určující pravidla.

Druhý rodičovský typ jsou „rodiče komunitní“. Těm záleží na tom, aby se jejich dítě ve škole cítilo dobře a po učiteli chtějí, aby dbal na budování vztahů mezi dětmi. Tito rodiče jsou ochotni podílet se na financování vzdělávání dítěte. Hodnocení je zas až tak nezajímá, rozhodně ne v porovnání k očekávaným výstupům a cílům. Základní body definující tyto rodiče:

1. Škola nemá jen vzdělávat, ale i budovat vztahy.
2. Učitel je vnímán jako partner ve výchově.
3. Od školy je požadováno budování pozitivního klimatu.

„Nenároční rodiče“ tvoří třetí skupinu typickou pro českou populaci. Jak vypovídá jejich pojmenování, rodiče v této skupině kladou na školu pouze minimální nároky – jedním z nich ale je, že by škola neměla přenášet odpovědnost za vzdělávání na rodiče, žádnou formou domácí přípravy. Budování vztahů a sladění hodnot školy a rodiny je pro tyto rodiče méně důležité, naopak kompletní financování vzdělávání státem řadí mezi priority, stejně jako preferují školu v blízkosti jejich bydliště. Body shrnující tuto skupinu rodičů:

1. Za vzdělání dětí má platit stát, ne rodina.
2. Na rodiče by neměli být školou kladeny velké nároky.
3. Za výuku zodpovídá učitel.

Poslední skupinou této typologie rodičů jsou tzv. „angažovaní rodiče“. Chtějí mít možnost ovlivňovat chod školy – od obsahu vzdělávání po pravidla nastavená školou. Škola by jim

měla nabízet možnost seberealizace. Obsah vzdělávání nemusí vycházet ze školních osnov, ale podporují využívání digitálních technologií ve výuce (na rozdíl například od spořádaných rodičů). Mezi tyto rodiče častěji spadají ti, jejichž děti mají specifické vzdělávací potřeby.

Body, které popisují tyto rodiče:

1. O vzdělávání dětí mají jasnou představu.
2. Chtějí mít možnost ovlivňovat dění ve škole.
3. Se školou chtějí aktivně spolupracovat.
4. Škola by podle nich měla podporovat individualitu dítěte.

Rodiče si na výše zmíněných stránkách mohou vyplnit dotazník, díky kterému si lépe uvědomí, jakým typem nebo typy rodiče jsou. Tento dotazník je obzvlášť vhodný pro rodiče budoucích prvňáčků ve chvíli, kdy se rozhodují, do jaké školy dítě dát, případně do jaké školy jít na zápis. Stránky nabízí rodičům i doporučení, na co se ve školách mají ptát, a jak mají s učiteli (školou) komunikovat k zjištění jimi požadovaných informací.

2 Charakteristika a limity vztahu školy a rodiny

Kapitola nejprve obsahuje myšlenky o vývoji vztahu školy a rodiny v posledních letech, poté se zaměřuje na modely vztahu rodiny a školy a principy, na kterých by měl tento vztah fungovat. Další část je věnovaná očekáváním ze strany učitelů i ze strany rodičů.

2.1 Vývoj vztahu školy a rodiny

Vztah rodiny a školy se obzvlášť v posledních letech proměňuje. Školy byly po dlouhou dobu zvyklé na to, že obsah učiva byl stanoven jasně danými osnovami, do jejich působení rodiče neviděli, ani jim to nebylo umožňováno, a škola měla naprosto dominantní pozici v rozhodování o obsahu, formách, metodách učiva. To se projevovalo i v komunikaci s rodinou. V druhé polovině dvacátého století bylo běžnou praxí učitelů na českých školách zvát rodiče do školy víceméně jen v případech, kdy se řešil výchovný nebo vzdělávací problém žáka. Tedy šlo a priori o situaci již předem evokující nepříjemný průběh, plně v kompetenci učitele, často za nepřítomnosti dítěte. Učitel v této komunikaci málokdy dával prostor rodičům a sám již přicházel s řešením situace, bez možnosti změny nebo komentáře nastavených postihů či opatření. Dítě bylo v tomto procesu zcela přehlíženo. Rodiče byli vnímáni jako potenciální nepřátelé školy a vstup do budovy jim byl umožňován pouze ve výše zmíněných případech, pravidelně pak na hromadných třídních schůzkách, jejichž forma dodnes bohužel na některých školách přetrvává a jejichž obsah zahrnoval informace čistě organizačního charakteru (harmonogram, případné akce) a informace k výchovně vzdělávacímu procesu jednotlivých žáků, které ovšem byly podávány rodičům zpravidla veřejně před ostatními rodiči.

Tento jednosměrný přenos informací se začal měnit nejprve v 70. a 80. letech, kdy byli rodiče zváni do školy systematictější a častěji a formální diskuze o výsledcích dětí byla doplňována méně formálními konzultacemi s učiteli na přátelštější bázi. (Rabušicová in Rabušicová a kol., 2004, s. 9) Podle Payna (1997, in Rabušicová a kol., 2004) se pak v devadesátých letech díky legislativním změnám začala rozšiřovat rodičovská práva, rodičům bylo umožňováno zapojení se do spolurozhodování o školním dění. Stát začal vytvářet silný tlak na budování partnerství mezi rodinou a školou. V tomto období také vznikají nové vzdělávací programy orientované na dítě a akcentující spolupráci s rodinou, čehož mnoho rodičů využilo. V primárním vzdělávání také dochází ke změně v hierarchii

cílů. Spilková (1998) uvádí, že na vrchol se dostaly postoje a hodnoty, poté dovednosti a až na konci tohoto hierarchického uspořádání klesly vědomosti. Proměna se netýká jen obsahu vzdělávání, ale i komunikace a klimatu ve třídě. Sociální klima školy vnímají učitelé i žáci, potažmo rodiče, a ve svých důsledcích je ovlivňuje. (Mareš, Křivohlavý, 1995) Školy se snaží obnovit narušenou důvěru rodičů, k čemuž volí různé (v té době) nové podoby komunikace – akce s rodiči mimo vyučování, netradiční třídní schůzky nebo zápis do prvního ročníku či účast rodičů ve vyučování. Přijde mi zajímavé, že v této době Chris Kyriacou (1996) stanovuje celkem sedm základních pedagogických dovedností, z nichž ani jedna se nedotýká komunikace nebo spolupráce s rodiči, přestože mají přispět k úspěšnosti vyučování. Tuto knihu vnímám jako velmi přínosnou, mezeru v této oblasti z mého pohledu ale má.

Na druhou stranu se nelze tvářit, že reformní tendence jsou doménou posledních třiceti let. Myšlenky Rudolfa Steinera daly možnost založit waldorfskou školu už v roce 1919, ve dvacátých letech téhož století byly zakládány školy hlásící se k pedocentrickému smýšlení Marie Montessori. Radikálnějším směrem se ubírá škola Summerhill fungující už od roku 1921 nebo americká škola Sudbury Valley. (Feřtek, 2015) Nejen rodičům, ale i dětem je dáváno více svobody, učitel se stává průvodcem a opouští svou autoritativní roli svazující ho v tom, že všechno „ví“. Reformní pedagogika tak dala základ pro spolupráci rodiny a školy.

Dnes je škála programů nabízených školami pestrá i proto, že mnoho rodičů už má jasnější představu o tom, co chtějí, případně nechtějí pro své děti, vytváří tlak na otevírání nových alternativních či inovativních škol a pokud jim to trh (vzdělávací sektor) nenabízí, zakládají školy podle vlastních představ, hledajíc inspiraci v zahraničí.

2.2 Modely a principy vztahu školy a rodiny

Existuje mnoho modelů popisujících vztahy mezi rodinami (rodiči) a školou (učitelem). Ravnová (2003, in Rabušicová, 2004) identifikuje čtyři základní modely těchto vztahů:

1. Kompenzační model
2. Konsenzuální model
3. Participační model
4. Model sdílené odpovědnosti

Kompenzační model byl ve světě dominantní především v 60. a 70. letech dvacátého století. Rodiče jsou v tomto modelu chápáni jako spolupracovníci ve výchově a vzdělávání dětí, školy určují postupy, jimiž dojde k naplňování a zlepšování vzdělávacích výsledků dětí.

Sedmdesátá a osmdesátá léta se pak nesou více v duchu konsenzuálního modelu. O konsenzus se jednalo především se vzdělávacím systémem. Byl kladen důraz na informování rodičů. Škola i rodina byly chápány jako sobě rovné instituce. Začalo docházet ke snahám majícím komplementárně propojit domácí výchovu a školní vzdělávání.

Následující dvě dekády, léta osmdesátá a devadesátá, získal největší podporu tzv. participační model. Rodiče jsou podle Ravnové (2003, in Rabušicová 2004) chápáni jako „*aktivní, autonomní a individuální lidské bytosti, jež hrají ústřední roli v procesu rozhodování a v jeho implementaci.*“

Posledním modelem je model sdílené odpovědnosti dotýkající se současnosti. Jde o větší prohloubení participačního modelu k ještě většímu podílu rodičů při rozhodování. Zdůrazňována je také společná odpovědnost rodičů a učitelů za výsledky jejich rozhodnutí. Když už nic jiného, spolupráce s rodiči je pro žáky modelem pro respektující a konstruktivní jednání mezi lidmi. (Čapek, 2017) Vztah učitele s rodinou by se měl podle Čapka (2017) nést v souladu s následujícími pěti principy:

1. Právo
2. Rovnost
3. Reciprocita
4. Posilování
5. Akontabilita

Rodiče mají mít právo zúčastnit se různých aktivit školy, mají právo na informace o jejich dítěti. Toto právo zahrnuje i jejich možnost vybrat si školu. Měli by být partnery školy, rovnost by měla být i ve vztahu k učiteli. Každá strana vnáší do vztahu odlišnou, přesto hodnotnou zkušenost. Reciprocita spočívá ve vzájemném prospěchu tohoto vztahu, v němž obě strany nesou stejnou odpovědnost za svá rozhodnutí. Rodičům je skrz děti znovu umožňováno učit se, objevovat nové věci – z jejich vzdělávání by měli mít tedy prospěch

nejen děti, ale i oni. Škola má být rodičům, kteří jí svěřili své dítě, odpovědná za své výsledky.

2.3 Vzájemná očekávání

Mění se postoj rodičů ke škole? Čáp (2014) říká, že rodiče si více stojí za svým názorem a chtějí znát odpovědi na své otázky. Školy tuto jejich aktivitu mohou vnímat jako vměšování do svých záležitostí, což bývá umocněno podáváním stížností ze strany rodičů v případě nesouhlasu s některou složkou chodu školy. A právě toho se školy obávají. Podle Čápa je ale takové chování rodičů srozumitelné a podporuje ho – jedná se o jejich dítě a oni pak volí tyto kroky i z prostého důvodu, že o něj mají starost. Pokud je škola transparentní ve svém jednání, dodržuje pravidla, má adekvátně vedenou dokumentaci, nemusí se těchto stížností obávat a vnímat je jako hrozbu.

Rodiče by neměli zanedbávat diskuzi ohledně svých očekávání už před vstupem dítěte do procesu základního vzdělávání. (Krejčová in Felcmanová, 2013) Jde o jakousi prevenci před případným budoucím nepochopením a neuspokojením těchto očekávání. Pokud ale nezazní a rodiče nemají možnost diskuze, vytváří se tyto barikády mezi školou a rodinou snadno, a bohužel i často. Jasná formulace očekávání obou stran bývá zahrnuta do dohod podepsaných oběma stranami – školou i rodiči. Velice často je dohoda stvrzena i podpisem třetí strany, a to té nejdůležitější, tedy dítěte. Pokud se s těmito dohodami dále pracuje a nejde jen o formalitu, může jít o efektivní nástroj poskytující všem stranám pocit bezpečí a opory. Musí jít samozřejmě o oboustrannou (případně třístrannou dohodu) bez nátlaku nebo dokonce manipulace kteréhokoli ze zúčastněných, a to především učitele, který by se měl projevovat jako profesionál a hledat a nabízet kompromisy vedoucí k uspokojení potřeb rodiny.

Tím se dostáváme k tomu, že potřeby a očekávání rodičů se často kryjí, někdy očekávání rodičů tyto potřeby dokonce přesahují a tím i rámec pedagogických kompetencí. Felcmanová (2013) uvádí, že je nutné vysvětlit, kde se potřeby v očekávání rodičů mohou skrývat, a že je důležité formulovat tato očekávání konkrétně – jak ze strany rodičů, tak i učitele.

2.3.1 Očekávání rodičů

Rabušicová a Pol (1996) také mluví o tom, co rodiče očekávají. Hned první bod mluví o potřebě rodičů. Když mají pocit, že s dítětem není něco v pořádku, chtějí radu, co dělat.

Jejich další očekávání je pro praxi učitele víceméně irrelevantní a nekonkrétní – tedy, aby učitel měl jejich dítě rád. Je to něco, co učitel nemůže zajistit. Respekt a toleranci vůči dítěti však projevit může a měl by. Tento respekt a tolerance by však měly být vzájemné (učitel – žák, učitel – rodič). Učitel by měl vše naučit bez domácích úkolů a problémů a pokud k nim dojde, měl by je vyřešit ve škole. Zjednodušeně, rodiče se po celém dni v práci nechtějí s dětmi doma večer ještě zabývat povinnostmi danými školou. Od toho je škola. Současně je jim ale jasné, že je potřeba se dětem do určité míry věnovat. Náhled rodičů se bude lišit v porovnání s jejich vlastní zkušeností se školou. Sdělení týkající se problému je opět nejasné. O jaké problémy se jedná? Znamená to, že rodiče nechtějí vědět, co se ve škole odehrává? Rodiče také mají jednoznačnou potřebu, v rámci níž chtějí, aby učitel podával informace o dítěti taktně a soukromě a byl k dětem spravedlivý. První část je jasná, srozumitelná, spravedlnost vůči dítěti je ale zase poměrně nejasný pojem, učiteli nedává vodítko, jak se má k dětem chovat. Škola by podle rodičů neměla obtěžovat a zatěžovat. To je opět velmi subjektivní pojem vnímaný rodiče různým způsobem – co je pro jednoho zatěžující, pro jiného ne, dokonce může být i přínosem.

Když se posuneme dál v čase, společnost EDUin za pomoci firmy Perfect Crowd realizovala na jaře roku 2011 průzkum, jehož se účastnilo 522 rodičů majících z 80 % dítě na základní škole. Tento průzkum probíhal formou dotazníkového šetření a vyplynulo z něj mimo jiné jedno: rodiče mají zájem, potřebují ale iniciovat. Přejí si být informováni o všem, co souvisí s jejich dítětem. Převahu má, nepřekvapivě, sdělení o prospěchu jejich dítěte (téměř 90 % respondentů to uvedlo v odpověď na otázku, ohledně čeho by si rodiče přáli, aby je škola informovala). Na stejnou otázku ale odpovídalo 77 % dotázaných, že je zajímavější slabé stránky a nedostatky jejich dítěte, o osm procent dotazovaných méně zajímá nadání a silné stránky dítěte. 70 % dotazovaných rodičů v tomto průzkumu by rádo obdrželo informace o způsobu výuky a třetina celého vzorku by si přála být více seznámena s filozofií školy. (Rodiče vítáni, 2011) Výzkum dále ukazuje na vhodnou formu komunikace e-mailovou korespondencí, preferované je ale ústní předávání informací. Celkem 58 % dotázaných rodičů se dostává k informacím prostřednictvím svých dětí. Jedná se sice o rodiče dětí staršího školního věku, přesto je chtěné, aby tento podíl klesl. Současná frekvence komunikace školy s rodiči vyhovuje téměř polovině respondentů, jen minimum z nich by chtělo komunikovat se školou méně často a každý druhý by uvítal častější komunikaci.

Pouhá desetina dotázaných by se osobně neúčastnila žádných akcí pořádaných školou a polovina rodičů by byla ochotna organizovat a účastnit se volnočasových aktivit i dvakrát měsíčně. 85 % respondentů by více než jednou měsíčně rádo navštěvovalo přednášky nabízené školou, do výuky by zájemci z řad rodičů chodili v přibližně čtyřiceti procentech případů častěji než dvakrát měsíčně. Víceméně chybí rodiče, kteří by se cítili tlačeni školou do spolupráce, zhruba polovině rodičů vyhovuje současná míra a 42 % dotázaných rodičů by rádo spolupracovalo se školou více. Tento průzkum z roku 2011 tedy jasně popisuje, že by se rodiče rádi více zapojili do dění školy, dokonce udávají některé aktivity a frekvenci, v jaké by se jich účastnili. Školám by tedy stačilo tento potenciál uchopit a najít vhodné způsoby, jak ho využít k oboustranné spokojenosti.

Další vhled do problematiky nabízí zcela nový průzkum společnosti IdeaSense pro vzdělávací společnost School My Project (Škola Můj Projekt), jehož respondenty byli rodiče dětí ve věku od čtyř do sedmi let. Výsledkem průzkumu je, že očekávání rodičů se různí. Shoda panuje u většiny rodičů na důležitosti vytváření přátelských vztahů (89 % respondentů), k čemuž má děti vést učitel, někteří rodiče chtějí mít možnost dění ve škole aktivně ovlivňovat, jiní si ale myslí, že by je škola neměla moc zatěžovat. Autoři výzkumu podle odpovědí rozdělili rodiče do čtyř skupin, které jsou v obdobné míře a velikosti zastoupeny ve všech krajích, městech i na venkově. Rodiče se nemusí názorově shodovat pouze s jednou skupinou. Tyto skupiny jsem popsala v podkapitole 1.2.1 Typologie rodičů (angažovaní, spořádaní, komunitní a nenároční). Dle tohoto výzkumu je nejvíce spořádaných rodičů (28 %), kolem 26 % rodičů klade důraz na dobrou atmosféru ve škole a zhruba 24 % respondentů vnímá učitele jako plně zodpovědného za výuku a myslí si, že by od nich škola neměla nic chtít. Nejméně početná skupina rodičů má jasnou představu o vzdělávání svých dětí a chtějí se školou aktivně spolupracovat. Tito rodiče mají asi dvaadvaceti procentní zastoupení mezi dotazovanými. Z výzkumu dále vyplývá, že až tři čtvrtiny respondentů by učitele měli rádi jako partnera nejen při vzdělávání, ale i výchově dítěte a zhruba 83 % by uvítalo, aby hodnocení obsahovalo informaci, s čím mají dítěti pomoci. Na webových stránkách www.rodicovskatypologie.cz mohou rodiče vyplnit dotazník a ověřit si, jaký typ školy by jim mohl vyhovovat. Výsledky průzkumu budou dále zpracovány Nadačním fondem Eduzměna. Ten aktuálně připravuje pětiletý pilotní projekt, jehož cílem je snížení rozdílů mezi školami v jednom regionu. (ČTK, 2019)

2.3.2 Očekávání učitelů

Felcmanová (2013) uvádí několik očekávání učitelů směrem k rodičům. Učitelé očekávají vytváření pozitivního rodinného prostředí. Nikde se ale neuvádí, co je to, to pozitivní prostředí, každá rodina ho může vnímat jinak, rozpor může být i ve vnímání stejného stavu učitelem a rodinou. Další očekávání učitelů je i jasnou potřebou – pečování o školní práci dětí a jejich kontrolu, s čímž souvisí i další potřeba, jsouc paralelně i požadavkem, a tedy očekávání zajištění toho, aby děti nosily školní pomůcky do školy. Učitelé by také byli rádi, kdyby byly plněny jejich požadavky. Není ale specifikováno jaké. Požadavky musí být opět srozumitelné a jasné. Zájem rodiče o setkávání s učitelem je posledním z Felcmanovou (2013) uváděných očekávání. Tato potřeba by byla konkrétnější, kdyby šlo například o dosažitelnost rodiče v případě, že s ním potřebuje učitel mluvit.

Naprosto zásadní pro komunikaci a následnou spolupráci školy a rodiny je nejen vyřčení daných očekávání, ale i nastavení jasných pravidel, jimiž se budou strany řídit. Účinným nástrojem s nedocenitelnou hodnotou je pak aktivní naslouchání, technika pomáhající rozvíjet schopnost naslouchat a přitom nehodnotit. (Felcmanová, 2013) Aktivní naslouchání je klíčovým faktorem, který může učiteli, potažmo škole, pomoci v překonávání případných bariér a budování zdravého vztahu s rodiči. Je běžnou praxí učitelů využívat této techniky ve výuce, zde už více učitelů spatřuje její pozitivní dopad (Gordon, 2015), ve vztahu k rodičům se tomu ale stále brání. Rodiče by si zase měli uvědomit, že všechny změny chtějí svůj čas a nic nejde naráz. Očekávat zásadní proměnu v horizontu několika dnů nebo týdnů je utopické. Ve většině případů jde o proces trvající měsíce a roky, první změny už ale mohou pozorovat dříve.

„Dobrá škola se neobjeví jako hotová zmražená večeře, kterou vložíme na patnáct vteřin do mikrovlnné trouby; vzniká pomalým mírným varem pečlivě míšených přísad.“ (Ted Sizer in Fisher, 2011) Pokud tedy rodiče a školy zahájí dialog, uvědomí si, že jejich cíle jsou společné, mohou vybudovat silné partnerství vedoucí k tolik kýženým změnám v českém školství.

3 Spolupráce školy a rodiny z pohledu legislativy a kurikulárních dokumentů

Jak má probíhat spolupráce a komunikace mezi školou a rodinou stanovují některé dokumenty, které jsou pro školy i rodiče závazné. Zaměřím se především na práva a povinnosti rodičů a porovnáám je s povinnostmi škol.

3.1 Školský zákon

Zákon č. 561/2004 sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání stanovuje a ukládá rodičům tato práva a povinnosti (výňatky):

§ 21 Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků

(1) Žáci a studenti mají právo

- a) na vzdělávání a školské služby podle tohoto zákona,*
- b) na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,*
- c) volit a být voleni do školské rady, jsou-li zletilí,*
- d) zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy nebo školskou radu s tím, že ředitel školy nebo školská rada jsou povinni se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat a své stanovisko k nim odůvodnit,*
- e) vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje,*
- f) na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona.*

§ 22 Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků

3) Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni

- a) zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení,*
- b) na vyzvání ředitele školy nebo školského zařízení se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte nebo žáka,*

- c) informovat školu a školské zařízení o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích dítěte nebo žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,*
- d) dokládat důvody nepřítomnosti dítěte a žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem,*
- e) oznamovat škole a školskému zařízení údaje podle § 28 odst. 2 a 3 a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost dítěte a žáka, a změny v těchto údajích. (Školský zákon, 2004)*

Jak dokládá §22 zákona č. 561/2004 sb., rodiče mají vůči škole minimum povinností. Kromě povinnosti informování školy o změnách a závažných skutečnostech, které by mohly ovlivnit průběh vzdělávání žáka, dokládání důvodů nepřítomnosti žáka a povinnosti dostavit se do školy na vyzvání ředitele školy, jde pouze o zajištění řádné docházky žáka do školy. Rodič tedy není vůči škole povinován téměř ničím (jen minimálně) a jakékoli žádosti nebo úkolování ze strany školy nejsou zákonem pevně ukotvené, tudíž stěží vymahatelné. Zákon je velmi benevolentní vůči rodičům a činí pak školu plně odpovědnou za výchovně-vzdělávací proces žáků. Rodičům tak dává velkou oporu, tu ale často necítí učitelé. Nelze mluvit o úpravě zákona, spíše o státem podporovaném vytvoření prostředí, v němž by učitelé měli možnost realizace svých myšlenek a návrhů k inovaci učebního procesu, což by rozhodně těmto změnám napomohlo. Případné úpravy by s sebou nesly i negativní dopady na vztah rodičů a učitelů, je proto třeba zvážit, jaké úpravy by zefektivnily komunikaci mezi školou a rodinou a současně oběma subjektům daly pocit bezpečí a jistoty.

3.2 Bílá kniha

Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělávání v České republice je dokument vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2001 a formuje vládní strategii v oblasti vzdělávání, která se pak odráží v celospolečenské zájmy. Měla by dávat konkrétní podněty k práci v školách.

V tomto dokumentu už se termín rodič objevuje vícekrát, poprvé v kapitole o předškolním vzdělávání. V kapitole o základním vzdělávání jsou rodiče zmíněni až v doporučeních, která mají umožnit vytváření co nejlepších podmínek pro všechny žáky, jejich rozvoj a integraci

znevýhodněných žáků. Ovšem až v doporučeních pro druhý stupeň základního vzdělávání: „*Na činnost vyplývající z naplňování učebního plánu navázat širokou nabídkou zájmových a volnočasových aktivit v režimu školy. Do všech činností školy maximálně zapojit rodiče dětí.*“ (Bílá kniha, 2001) V dalším bodě pak: „*Klást důraz na průběžnou diagnostiku žáků, nikoli examinaci. Uzavřít 1. stupeň základního vzdělávání všestrannou diagnózou vývoje dítěte jako důležitou zprávou pro dítě a jeho rodiče, která by měla podpořit dítě v jeho dalším rozvoji...*“ (Bílá kniha, 2001)

V části, která se zabývá zájmovým vzděláváním a využitím volného času, je pak pojem rodič zmíněn dvakrát. Poprvé v souvislosti s tím, že pro děti i pro rodiče je škola nejvíce přirozeným a nejdostupnějším místem, vzhledem k tomu, že tato instituce existuje prakticky v každé obci v republice. Druhá zmínka se týká stavu školy, ve kterém se stává pro rodiče i obec otevřenou institucí, tím pádem nabídka ze strany školy nezahrnuje jen zajištění výchovně-vzdělávacího procesu, ale i další vzdělávání a volnočasovou (zájmovou) činnost. Část dokumentu, která se věnuje vzdělávání sociálně a zdravotně znevýhodněným, zmiňuje rodiče pouze v souvislosti s tím, že k integraci znevýhodněných žáků může dojít pouze v případě, kde si to rodiče přejí a kde škola dokáže zajistit vhodné podmínky pro tyto žáky. Tím končí jakékoli zmínky o rodičích v Bílé knize ve vztahu k základnímu vzdělávání žáků. O rodičích se mluví v Bílé knize (2001) v rámci terciálního vzdělávání, a pak až v závěru v hlavních strategických liniích vzdělávací politiky v České republice, v podkapitole o realizaci systému o talentované a mimořádně nadané jedince, kde se píše, že má dojít k „*vytvoření základny pro identifikaci nadaných jedinců, kterou umožní podpora široké nabídky výukových i zájmových činností a soutěží nejružnějšího zaměření. Regionální koordinátoři budou tyto žáky a jejich rodiče informovat o možnostech vzdělávání v daném směru, o prostupnosti bez ohledu na věk žáka, případně o individuálních formách vzdělávání.*“

Jak lze z těchto výňatků vyčíst, Bílá kniha rodiče jmenuje často v souvislosti s žákem a informování nabízených možností a o procesu vzdělávání obou těchto stran. Na tomto dokumentu o 98 stranách se pojem rodič vyskytuje pouze devětkrát, pokaždé nastavuje nebo informuje, jak by měl vztah se školní institucí vypadat a úkoluje tím pádem školu.

3.3 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program je pedagogický dokument vydaný a schválený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a stanovuje obecně závazné požadavky na vzdělávání pro jednotlivé stupně a obory. Pro každý obor je vydán samostatný Rámcový vzdělávací program (RVP), stanovující oblasti vzdělávání. Určuje také, jaké vzdělávací cíle musí být naplněny i minimální hodinovou dotaci, během níž má dojít k jejich naplnění. Pro základní školy je závazný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV), který byl aktualizován a je platný od 1.9.2017.

Tento dokument neobsahuje žádnou zmínku o rodičích. Několikrát se v něm objevuje slovo rodina, ale pouze v tematických okruzích v učivu.

3.4 Školní vzdělávací program

Jde o pedagogický dokument, který zpracovávají školy na základě příslušného RVP. Základní školy tedy podle RVP ZV. Tento dokument je pro školu závazný, má zohledňovat vzdělávací podmínky školy, pro níž je napsán, stejně jako má reflektovat záměry školy, ale i zřizovatele. Výuka se uskutečňuje podle Školního vzdělávacího programu (ŠVP). Za ŠVP zodpovídá ředitel školy, který ho i schvaluje. Česká školní inspekce kontroluje naplnění programu. Název ŠVP je plně v kompetenci školy. Ta má zároveň povinnost umožnit rodičům i každému, kdo by se o to zajímal, seznámení s dokumentem.

Tento dokument i ostatní pedagogické dokumenty jistě obsahují daný pojem (rodiče) vícekrát. Přesto si na základě zjednodušeného vyhledávání pomocí klávesnicových zkratk můžeme udělat poměrně jasnou představu, jak s ním pracují dokumenty vydané vyššími orgány a jak si ho pak přizpůsobují jednotlivé školy. Zajímavé by bylo porovnání školních vzdělávacích programů více škol, kde by se dal vyčíst poměr, kolik povinností a kolik práv jim ŠVP, potažmo pak Školní řád, ukládá.

4 Inovativní modely spolupráce rodiny a školy

V současnosti je mnoho programů, iniciativ a spolků silně akcentujících spolupráci rodiny a školy. Tuto kapitolu věnuji těm, které jsou v českém prostředí nejznámější, nejrozšířenější a se kterými má zkušenost i škola, v níž pracuji.

4.1 Společnost EDUin

Jde o obecně prospěšnou společnost založenou v roce 2010. Hlavním cílem společnosti je větší informovanost veřejnosti o vzdělávání a podporování jeho proměny nejen na škole, ale i ve městě a celém regionu. Společnost systematickou propagací a komentováním vzdělávání tento cíl dlouhodobě naplňuje, šíří osvětu mezi rodiči a je tak nápomocná školám při realizaci změn, jichž se snaží dosáhnout. EDUin také propojuje odborníky z různých oborů, publikuje jejich podnětné myšlenky a nabízí tak odborné i laické veřejnosti nové náhledy na aktuální dění ve školství, trendech ve výuce a vzdělávacích strategiích.

Na svých stránkách EDUin zveřejnil rozhovor věnující se dobré komunikaci s rodiči. Mimo jiné se v něm říká, že *„učitele asi nejčastěji trápí nezáměr ze strany rodičů, konflikty s rodiči, již zmiňovaný rozvášněný rodič a nedodržování dohod rodiči.“* (Čáp, 2014) V drobných nedorozuměních postupně přerůstajících ve větší problémy a konflikty, vidí počátek problémů v komunikaci mezi rodinou a školou. Ty vycházejí především z odlišných potřeb a očekávání obou stran. Školy, podle Čápa (2014), mívají pocit, že jim rodiče komplikují život stěžováním si, častými dotazy, nebo naopak absolutní absencí zájmu o dění ve škole, tedy i nepřítomností na třídních schůzkách. Rodiče zase nabývají přesvědčení, že škola je neochotná, nebere jejich názory vážně, a že je pouze kritizuje. *„Také si rodiče a učitelé občas zapomenou říct, že mají společný cíl – rozvoj a bezpečí dítěte/žáka.“* (Čáp, 2014) Když by došlo k tomuto uvědomění, rodiče by se školou (i škola s rodiči) nacházeli snadněji společnou řeč.

Zajímavým projektem společnosti EDUin je seriál Vši ve škole dostupný v současnosti na stránkách Stream.cz a Rodiče vítáni. Tato video encyklopedie byla vysílána od září 2014 do června 2015 a v týdenních intervalech bylo odvysíláno celkem 37 epizod. Jedna epizoda má zhruba pět minut a věnuje se dlouhodobým problémům a aktualitám ve školství, se kterými se rodiče potýkají. Zajímavostí je, že průměrně zhlédlo jednu epizodu asi 60 000 diváků a

nejsledovanější epizodou byla ta s názvem *Žakovská není taška na granáty* věnující se právě komunikaci školy s rodiči, která měla přes čtvrt milionu shlédnutí. (EDUin, 2015)

I z těchto údajů je zjevné, že se rodiče více zajímají o vzdělávání svých dětí a oblast komunikace se školou je ta, v níž se snaží svépomocí nalézt odpovědi na své otázky, pokud se jim jich nedostává od školy, a vykračují tak směrem ke změně v této oblasti, což je dobrá zpráva, protože tato změna musí být podporována právě rodiči.

4.2 Iniciativa Rodiče vítání

Rodiče vítání je projekt určený rodičům a školám a jehož smyslem je podpořit komunikaci a spolupráci mezi oběma stranami. Tento projekt připravila společnost EDUin se svými odborníky a zasazuje se o odstraňování bariér mezi rodiči a školami, nabízí porozumění pro obě strany a snaží se o jejich sblížení. K tomu pomáhají semináře, přednášky, workshopy, konference, ale i online diskuzní fórum sloužící rodičům i učitelům. Za přispění společnosti také vyšla v roce 2011 stejnojmenná příručka Rodiče vítání.

Značku Rodiče vítání může škola obdržet od společnosti EDUin na základě stanovených kritérií vážících se k otevřenosti školy k rodičům. (Feřtek, 2011, s. 109) Základních požadavků je celkem sedm, pro školu jsou povinná a musí je naplňovat alespoň jedním ze způsobů prezentovaných v příručce nebo na webových stránkách www.rodicevitani.cz. Volitelných požadavků je sedmnáct a z těchto 17 kritérií škola musí splňovat minimálně dva, aby mohla obdržet certifikát. Certifikace probíhá na žádost školy, případně rodičů nebo žáků. Tato škola je pak uvedena na mapě certifikovaných škol na internetovém portálu Rodiče vítání, a tím získává možnost přehlednějšího sledování inovací ve školství, o kterých ji společnost EDUin informuje, nebo účasti na seminářích a školeních. Certifikát škola obdrží na jeden rok, poté musí zkontrolovat uváděné údaje, doplnit kritéria, nebo naopak ubrat nesplňovaná kritéria a projít procesem recertifikace. Platí, že kritéria zaškrtnutá školou, by měla být dlouhodobě naplňována.

Povinná kritéria by měly v dnešní době naplňovat všechny školy, považují je za naprosto základní a zásadní. Splnění dvou nabízených volitelných kritérií by školám také nemělo dělat velké problémy. Školy na portálu, kde je zveřejněna jejich certifikace, často uvádějí způsob, jakým daná kritéria naplňují. Pokud by o to měly ostatní školy zájem, vnímám to jako skvělou možnost náhledu do chodu jiných škol. Inspirativní jsou i sama volitelná kritéria,

zároveň nabízejí zamyšlení nad způsobem komunikace školy. Namátkou některá z nich – škola by měla řešit konfliktní situace tak, aby se jednání o nich mohli zúčastnit všichni, jichž se tato záležitost týká (tedy dopolední nebo časně odpolední hodiny nejsou zcela vhodné), pořádá akce, které propojují rodiče, děti i učitele a vzdělávací akce pro rodiče. Nejen děti, ale i rodiče mají možnost konzultace se školním psychologem nebo výchovným poradcem, mají možnost navštívit vyučování nebo se zúčastnit společné práce s dítětem (po dohodě s vyučujícím), prostor k diskuzi na webových stránkách. Pro rodiče (a zájemce) jsou pořádána tzv. „kurikulární odpoledne“, v nichž se rodičům vysvětluje, co a jak a proč se ve škole učí, je to možnost sdílet vizi školy s rodiči a vést otevřenou diskuzi. (Feřtek, 2011, s. 111-112)

V publikaci *Rodiče vítáni* nalezneme stručný návod, jak na efektivní komunikaci a spolupráci mezi rodiči a učiteli (školou). Pomoci nám v tom může podle Feřtky (2011) i desatero základních hygienicko-komunikačních pravidel pro učitele a rodiče:

Pro paní učitelku a pana učitele:

1. Mluvte s rodičem jako s rovnoprávným partnerem, respektujte jeho důstojnost.
2. Vnímejte rodiče jako „experta“, který nejlépe zná své dítě.
3. Komunikujte s rodiči přímo, ne prostřednictvím dítěte.
4. Berte dítě jako plnoprávnou součást učitelско-rodičovské debaty o něm.
5. Nevnímejte každý dotaz či kritiku jako osobní útok.

Pro tatínka a maminku:

6. Nedívejte se na učitele jako na protivníka, ale naopak jako na spolupracovníka při výchově dítěte.
7. Nejednejte s ním jako s pedagogickým sluhou a respektujte jeho odbornost.
8. Přicházejte do školy raději se zdvořilým dotazem, ne s odhodláním bojovat.
9. Ověřujte si informace od svého dítěte, bývají často zkreslené.
10. Nepomlouvejte nikdy učitele svých dětí a rozhodně ne, když to mohou slyšet.

Z pohledu učitelky musím říct, že pro mě je nejtěžší právě bod 5, hodlám se na něj cíleně zaměřit a pracovat s tím. S ohledem na psychohygienu učitele vnímám tento bod jako

nejdůležitější pro učitele. Může to být dáno i tím, že předchozí čtyři doporučení desatera беру jako samozřejmá.

Kdybych hodnotila na základě své praxe body komunikačního desatera předepsané rodičům, jako nejdůležitější a nejnáléhavější vnímám bod 9, tedy ten, s nímž se nejčastěji setkávám. Děti by měly cítit oporu ve svých rodičích a rodiče by jim ji měli poskytovat. Tuto oporu kolikrát potřebuje i učitel a pokud nedochází ze strany rodičů k filtrování informací nebo jejich ověřování (obzvlášť v případech, že informace budí silné emoce, negativní pocity), stává se učitel hromosvodem rodičů, aniž by kolikrát věděl, kvůli čemu.

4.3 Vzdělávací program Začít spolu

Vzdělávací program Začít spolu je součástí mezinárodní sítě a jeho myšlenky jsou realizovány ve 30 zemích světa. Program zdůrazňuje individuální přístup k dítěti a partnerství školy, rodiny a širší veřejnosti. Podle Krejčové a Kargerové (2011) vychází z přesvědčení, že rodina je primárním vychovatelem dětí a má tedy na vývoj a výchovu dítěte největší vliv a zároveň nese zodpovědnost za jeho vzdělávání a má tedy právo spolurozhodovat o jeho naplňování. Největším přínosem tohoto programu bývá rodiči, učiteli i odborníky označováno rozvíjení klíčových kompetencí dětí. (Poche Kargerová a kol., 2019, s. 9) V České republice je program realizován v mateřských školách se souhlasem MŠMT od roku 1994. Více než sto mateřských škol uplatňuje tento vzdělávací program. Na základních školách je uplatňován od roku 1996 a připojilo se k němu v různé míře sedmdesát škol v republice. Program Začít spolu je ekvivalentem mezinárodního označení programu Step by Step a je zaštiťován mezinárodní organizací ISSA (International Step by Step Association), jejímž cílem je podpora demokratických principů a posilování zapojení rodičů do vzdělávání dětí předškolního a mladšího školního věku. (Poche Kargerová a kol., 2019, s. 11)

I tento program má jakési desatero pro učitele, které má napomoci kvalitnější spolupráci s rodinou (Krejčová, Kargerová, 2011, s. 150 in Poche Kargerová a kol., 2019 s. 21). Součástí tohoto desatera je krátký komentář ke každému z bodů, já zde poskytnu pouze výčet těchto bodů k porovnání s iniciativou Rodiče vítáni a jejího desatera (respektive patera rad pro pravidla komunikace učitelů s rodiči):

1. Respektujeme úlohu rodičů
2. Zachováváme důvěrnost
3. Mluvíme s rodinami o očekáváních, která vůči sobě máme
4. Podporujeme spolupráci s rodiči nabídkou vícero strategií k jejich zapojení
5. Respektujeme, že konkrétní způsob spolupráce si volí rodina sama
6. Usilujeme o zapojení celé rodiny
7. Plánujeme rodičovská setkání a konzultace v době, která rodině vyhovuje
8. Zaměřujeme se na silné stránky rodiny a poskytujeme jí pozitivní zpětnou vazbu
9. Spolupracujeme s dalšími partnery školy
10. Víme, že všechno nejde hned...

4.3.1 Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA

Tento specifický mezinárodní dokument byl upraven pro české prostředí a nese název Kompetentní učitel v 21. století. Jsou v něm formulovány požadavky na práci učitele, na jeho dovednosti, postoje a strategie, jež by měly být užívány učitelem v tomto vzdělávacím programu. Tento profesní standard by měl motivovat učitele k jejich dalšímu pedagogickému rozvoji a posílit jejich pedagogické kompetence. (Kargerová a kol., 2019)

Kompetentní učitel v 21. století popisuje standardy v sedmi oblastech výchovně vzdělávacího procesu:

1. Komunikace
2. Rodina a komunita
3. Inkluze, rozmanitost a demokratické hodnoty
4. Plánování a hodnocení
5. Výchovně vzdělávací strategie
6. Učební prostředí
7. Profesní rozvoj

Vzhledem k obsahu mé diplomové práci se zaměřím na první dvě oblasti – oblast komunikace a oblast rodiny a komunity. Panuje shoda v tom, že spolupráce školy a rodičů je velice důležitá, současně je však tristní nedostatek výzkumů (respektive s nedostatečným

vzorkem respondentů), které by toto téma zpracovávaly, ač se snahy v posledních letech objevují. A to i přesto, že jde o citlivé téma, které je zdrojem mnoha nepochopení a konfliktů.

Učitel by měl naplňovat kritéria stanovená profesním rámcem kvality ISSA. Podle indikátorů může provádět sebereflexi, jestli dochází k jejich naplňování. V oblasti komunikace mi přijde v kontextu této práce jako nejdůležitější třetí kritérium. To říká, že má učitel jednat se všemi dospělými s respektem a úctou a svým vlastním názorem podporovat prosociální chování dětí. Mnoho učitelů si neuvědomuje, že děti vnímají jejich chování, řeč, mimiku i řeč těla i ve chvílích, kdy jsou mimo třídu, například při dozoru na chodbě, když se baví s jiným učitelem v jídelně a při podobných situacích. Děti osobnost učitele vnímají, i když si to on sám neuvědomuje. Z tohoto důvodu vnímám toto kritérium jako přínosné i pro mé vlastní uvědomění si, že vzorem pro děti nejsem jen v učebně, ale i mimo ni. A ač by měl učitel dbát o svou psychohygienu, současně by si měl uvědomit, že je neustále pozorován a že jeho vzorce chování jsou dětmi často přejímány a zároveň sdíleny dětmi v domácím prostředí.

Pro oblast rodiny a komunity stanovuje Kompetentní učitel 21. století (2012, s. 12-19) učitelům tři kritéria:

1. Učitel utváří partnerský vztah s rodinou dětí, nabízí rodinám i dalším členům komunity možnost zapojit se do výchovy a vzdělávání dětí, zapojit se do života učící se společnosti.

Toho lze docílit zapojením rodičů i dalších členů rodiny do vzdělávání dětí. Učitel by měl dát rodičům možnost spolurozhodovat o postupech podporujících rozvoj jejich dítěte, ale i o dalších věcech souvisejících s chodem třídy a školy.

2. Učitel užívá formálních i neformálních komunikačních strategií ke sdílení informací o pokrocích v učení dítěte a dalších informací.

Tím, že bude učitel v pravidelném kontaktu s rodiči, bude je průběžně informovat o pokrocích jejich dítěte, ale i akcích nebo vzdělávacích cílech, naplní toto kritérium. Komunikace s rodinou by měla být pravidelná, učitel by se měl snažit co nejlépe poznat rodinné prostředí dítěte, a přitom zachovávat důvěrnost jemu sdělených informací. Je na učiteli, aby vytvářel příležitosti, při nichž se rodiny mohou od sebe navzájem něčemu naučit a podpořit se.

3. Učitel využívá k obohacení vzdělávání nabídky zdrojů, které mu poskytují rodiny dětí i širší komunita.

Indikátory, ověřující naplnění posledního kritéria, nabádají učitele k navazování kontaktů a přátelských vztahů, které by mohly obohatit vzdělávání dětí nebo od nichž by mohl získat materiální či odbornou podporu. Učitel zcela naplňující toto kritérium by také měl pomoci rodičům orientovat se v informačních zdrojích potřebných k rozvoji dítěte, nabízí rodičům náměty k vhodné domácí přípravě dítěte a pomáhá jim zlepšovat jejich rodičovské kompetence. Bere ohled na zkušenosti dítěte a začleňuje do vzdělávacího obsahu témata korespondující s touto zkušeností.

Tento program klade na učitele mnoho nároků. Učitel vstupující do toho programu je s nimi ale seznámen, stejně jako rodič. Hlavní překážka (vstupuji do něčeho, o čem zhola nic nevím) je tedy odstraněna už předem. Rodič, který se školou nechce touto formou a v takovéto frekvenci spolupracovat, nevybere pro své dítě školu s tímto vzdělávacím programem. Na škole, konkrétně na učiteli, pak je, aby naplňoval dané standardy a upevňoval spolupráci mezi rodinou a školou.

5 Formy spolupráce rodiny a školy

Nelze nekomunikovat. Komunikace je součástí všech sociálních interakcí a jedině skrz ni lze navázat efektivní spolupráci mezi školou a rodinou. Tuto kapitolu věnuji nejčastějším formám komunikace a spolupráce mezi těmito subjekty, ale i těm, které jsou méně obvyklé, ba přímo, v českém prostředí, neobvyklé.

Epsteinová (in Čapek, 2013, s. 13) hovoří o několika stupních, v nichž se rodiče zapojují do života školy.

1. Plnění základních rodičovských povinností.
2. Komunikace škola – rodiče.
3. Zapojení rodičů jako dobrovolníků do činnosti školy.
4. Zapojení rodičů do domácí přípravy.
5. Zapojení rodičů do rozhodování o záležitostech školy.
6. Zapojení rodičů do školní komunity.

Klíčové faktory ovlivňující spolupráci školy a rodiny podle Štecha (in Čapek, 2013, s. 13-14), zahrnují separaci, selektivnost, úkolování a formálnost. Separací jsou myšlené odlišné role a odpovědnost učitele a rodiče ve výchově dětí, obsahuje také limity jednosměrné komunikace (od učitele k rodiči) a chybějící podněty podporující aktivitní vystupování rodičů. Žádoucí rodičovskou angažovaností je zamýšlen pojem selektivity. Učitelé zvou rodiče do školy v případě, že to vnímají jako potřebné nebo vhodné. Nejčastější komunikační formou tradičních škol je úkolování, často postrádající respektování individuálních potřeb dítěte i rodiny. Formálnost je posledním typickým rysem svazujícím české školy.

Ač se zvyšují snahy některých škol prolomit tuto bariéru formalit, jsou stále v menšině a některé narážejí na nepochopení ze strany rodičů. Přesto je na školách, aby ve svém úsilí vytrvaly, podněty musejí nutně vycházet právě od nich. Současně realizace nových forem spolupráce a nově nastavené komunikace školou, která se snaží být vstřícná k rodičům, by neměla narážet na rodiče odmítající se vzdát stereotypů, jež jim poskytují pocit jistoty. Jsou pro ně srozumitelné a jasně čitelné – prošli jimi jako děti, prošli jimi jejich rodiče a výrazný negativní vliv to na ně nemělo, není tedy nic potřeba měnit. Tento podíl rodičů se ale naštěstí

mění (viz 1.2.1 Typologie rodičů – průzkum společnosti School My Project – Škola Můj Projekt) a je na školách, aby této příležitosti využily.

5.1 Obvyklé formy spolupráce rodiny a školy

Mezi nejčastější formy spolupráce školy s rodiči patří jednoznačně třídní schůzky. Na druhém stupni základních škol byly pořádány 100 % oslovených škol, na prvním stupni o jedno procento méně dotázaných. 84 % oslovených mateřských škol také pořádalo hromadné třídní schůzky pro rodiče, jak vyplývá z dotazníkového šetření probíhajícího na začátku milénia. (Šed'ová, Čiháček in Rabušicová, 2004) Tento druh přenosu organizačních informací školy směrem k rodičům je asi nejefektivnějším způsobem, jakého lze dosáhnout. V rodičovské populaci převládá povědomí o povinné účasti na těchto schůzkách, přestože tomu tak není. Zjevná je i nechuť rodičů se těchto setkání účastnit. Bývá to zapříčiněné i obavami rodičů, co nepěkného se dozví o svém dítěti a ještě veřejně. Mnoho z nich také popisuje schůzky jako zbytečné, ztrátu času. (Čapek, 2013) Čím dál více škol přistupuje k variantě, zahrnující jak hromadné třídní schůzky (především na začátku školního roku), tak individuální konzultace, jichž se neúčastní pouze učitel s rodičem (rodiči), ale i žák. Obsahem těchto schůzek je seznámení s učitelem, organizační informace, předání dokumentů nutných k podepsání, informace k platbám a platby samotné. Individuální konzultace, tripartita, konzultace rodič – učitel – žák, názvy těchto schůzek je mnoho, podstata však zůstává stejná. Jde o čas vyhrazený žákovi, jehož jsou účastni rodiče, učitel i žák sám. Náplň těchto schůzek se většinou mění se stářím dítěte. Běžnou praxí je dotazování se k volnočasovým aktivitám, atmosféře ve třídě, systému přípravy na výuky. Prostor je samozřejmě i pro zhodnocení. Tyto konzultace mají největší efekt, pokud je dáván maximální volnost ve vyjádření dítěti, s minimálními zásahy ze strany učitele i rodičů. Z vlastní zkušenosti považuji za přínosné poskytnout na konci prostor rodičům. Ten mohou využít pro zpětnou vazbu, dotazům, upřesnění a vyjasnění některých faktů, které zazněly v průběhu konzultací. Hlavním pravidlem těchto setkání pak je bezpečná atmosféra pro všechny zúčastněné, daná i faktem, že se z těchto setkání žádné informace nevynáší (případně po vzájemné domluvě). Prostřednictvím těchto setkání se velice dobře navazují vztahy s rodinou dítěte, eliminují zároveň nevhodné konzultace po hromadných třídních

schůzkách (případně během nich), kdy dochází k řešení témat, byť jen hodnocení jednotlivých žáků, z nichž většina z nich se týká pouze rodiny dítěte a dítěte samotného.

Dalšími běžnými formami spolupráce jsou podle Čapka (2013) Dny otevřených dveří, různé výtvarné dílny, přizvání rodičů na akce školy, mezi něž mohou patřit vystoupení dětí na besídkách, ale i koncertech. Školy také často oslovují rodiče s nabídkou vedení kroužků a volnočasových aktivit, případně se na ně obrací s prosbou o pomoc při výletech, exkurzích a jiných akcích organizovaných buď třídou, nebo školou. Součástí škol by také měla být školská rada (rada rodičů). Hlas rodičů v této radě je silný a dává jim tak možnost přímo zasahovat do chodu školy a ovlivňovat ho tím. Pokud rodiče nejsou přímo v radě (počet zástupců za rodiče je omezen počtem žáků na škole, standardně jde o 1 – 2 zástupce), mohou dávat podněty prezentované svým zástupcem na radě (součástí této rady jsou také zástupci z řad učitelů a zřizovatele).

Více učitelů také zve rodiče do výuky. Někdy jde jen o pasivní účast, při níž rodiče pozorují své dítě v interakci s ostatními dětmi, sledují jeho reakci ve vztahu k autoritám nebo to, jak se stará o své věci. (Krejčová, Kargerová, 2003 in Čapek 2013) Jindy jde o aktivní zapojení rodičů do výuky – využití je jako asistentů pedagoga nebo třeba jako expertů na svůj obor. Toto pozvání expertů bývá využíváno více tatínky, kteří si přijdou jistější v předávání informací o něčem, co je jim blízké (na rozdíl třeba od společného natírání lucerničky před lampionovým průvodem). Není ale třeba se svazovat předsudky, protože výtvarná dílna, nebo spíš pracovní dílna, pouze pro tatínky a jejich děti, může přinést tentýž kýžený efekt – a tedy zapojení rodičů do života školy, podpořený dobrým pocitem, že jsem svému dítěti něco předal, něco vytvořil.

5.2 Méně obvyklé formy spolupráce rodiny a školy

Inspiraci pro nové formy spolupráce můžeme hledat v zahraničí u nejrůznějších alternativních a inovativních škol. I běžné, tradiční, zahraniční školy mají ve svém repertoáru akce pro rodiče, které bychom v českém prostředí považovali za neobvyklé.

Tuto kapitolu pojímám jako „námětníček“ – náměty, jimiž se školy mohou inspirovat při snaze více začlenit rodičů do života školy.

Čapek (2013) jich uvádí hned několik:

1. Rodič jako „kuchař dne“ – v rámci této aktivity přichází rodiče do třídy a společně s dětmi připravují jednoduchý pokrm.
2. Společná četba – jde spíš o dlouhodobý projekt, během kterého je učitelem vybrána kniha. Tu společnou čtou (předčítají) ve třídě učitel a děti, doma rodiče s dětmi. Na závěr tohoto období probíhá společná diskuze nad knihou za přítomnosti rodičů.
3. Rodičovský koutek – nejde ani tak o aktivitu, jako o vyhrazení určitého neutrálního území na půdě školy. Mělo by sloužit jako útočiště pro rodiče, využívané může být i k rozhovorům mezi učitelem a rodičem.
4. Nástěnná malba – může jít buď o velkorozměrný formát papíru nebo přímo o malování na stěnu třídy, ideálně na zadané téma. Vhodným obdobím pro tuto aktivitu se zdají prázdniny (především ty letní).
5. Večer her – pozvání rodičů a dětí ke společnému hraní deskových her se jeví jako nenáročná aktivita, nezatěžující učitele organizačními nároky. Učitel může do této aktivity zapojit i vlastní děti a dát tak rodičům nahlédnout do svého soukromého života.
6. Návštěva učitele v rodině žáka – učitel je zván rodinou, která mu tím umožňuje lepší náhled na vývoj dítěte, jeho chování a reakce. (Krejčová, 2005 in Čapek 2013) Tyto návštěvy v rodinách jsou specifickým programem Začít spolu nebo waldorfských škol.
7. „Dejte škole tři hodiny“
8. Fundraising
9. Pomáhající rodiče
10. Školní půjčovna
11. Přiveďte tatínky do škol; aj.

Mezi další aktivity, prohlubující spolupráci mezi rodinou a školou, mohou patřit například sportovní odpoledne. Rodiče zde mohou vystupovat v roli aktivních účastníků, organizátorů nebo diváků. Neformálnost na akcích typu zahradní slavnost, jarmark nebo společný táborák (třeba k příležitosti konce či začátku školního roku), rozhodně není na škodu. Při neformální atmosféře se zahajuje konverzace podstatně snáz. Výhodou těchto aktivit je také to, že se

neodehrávají v prostoru třídy. Změna prostředí v tomto případě jen podporuje navázání komunikace mezi rodiči. (Feřtek, 2011)

Formálnějšími aktivitami, stále ne zcela běžnými na českých školách, jsou podle Feřtky (2011) také vzdělávací semináře pro rodiče, jejichž obsah mohou rodiče ovlivňovat, nabídka ale může vycházet od školy. Zápis prvňáčků taktéž nemusí probíhat stále stejnou formou – může jít o průchod pohádkovou alejí nebo bojovku, při které děti předvedou požadované dovednosti, ale zábavnou formou s příjemným závěrem (odměna). Jinou aktivitou, podporující spolupráci mezi školou a rodinou, je pořádání kurikulárních odpolední, v nichž škola rodičům vysvětluje, co dělá a proč to dělá. Důležité je, aby nešlo o monolog školy, ale o zahájení diskuze s rodiči, ve které mají prostor nejen se vyjádřit a dotazovat, měli by mít i pocit, že na jejich podněty bude brán ohled.

Forem spolupráce mezi školou a rodinou je samozřejmě více, mnoho z nich tu zmíněno není. Vybírala jsem ty, které považuji za nejsnazší k implikaci do českého školního prostředí. Ztotožňuji se s názorem Čapky (2013), který tvrdí, že prvním krokem ke zlepšení současného stavu českých škol, je pojmenování tohoto stavu a jeho analýza. Teprve poté se dají dělat kroky vpřed. Protože pak není tak těžké posunout sebe jako učitele, třídu, školu a v budoucnu snad i celé české školství kupředu. Tato myšlenka mě provází i ve výzkumné části mé práce.

6 Shrnutí teoretické části

V teoretické části jsem nejprve vymezila pojem škola, kde jsem se zaměřila na odlišné funkce školy podle různých autorů. Poté jsem věnovala prostor charakteristice rodin, její typologii a funkcím, jež zastává. Součástí vymezení tohoto pojmu byla i charakteristika rodičů a jejich základních přístupů ke škole a vzdělávání samotnému.

Následující kapitola popisovala vývoj vztahu rodiny a školy v posledních dekadách skrz různé modely spolupráce a nabízela, jakými principy by se tento vztah mohl řídit. Další část charakterizovala vzájemná očekávání učitelů a rodičů. Očekávání rodičů byla interpretována na základě výsledků výzkumů realizovaných v posledních pětadvaceti letech, výsledky posledního průzkumu pochází z letošního podzimu (září 2019).

Vymezení spolupráce rodiny a školy, se zaměřením na práva a povinnosti rodičů, v kurikulárních dokumentech a legislativě, se věnovala další část teoretického obsahu mé práce. Zde jsem vyhledávala pojem „rodiče“ v hierarchicky seskupených dokumentech od školského zákona po školní vzdělávací programy realizované na základní škole, kde učím a na níž byla realizována výzkumná část mé diplomové práce.

Pátá kapitola teoretické části nabízela pohled na nejčastěji praktikované modely spolupráce rodiny a školy, které nabízejí různé iniciativy a programy v České republice. Z nich jsem si vybrala společnost EDUin a její projekt Rodiče vítáni nabízející školám získání certifikátu dle splňovaných kritérií a dále pak vzdělávací program Začít spolu, jež silně akcentuje spolupráci mezi rodinou a školou. Oblasti, kritéria a doporučení, jimiž by se učitelé v tomto programu měli řídit, nabízí příručka Kompetentní učitel v 21. století.

Poslední kapitola teoretické části sumarizuje různé formy a možnosti spolupráce a komunikace rodiny a školy.

Poznatky z teoretické části porovnávám s výzkumnou částí své diplomové práce a budu z nich i čerpat při jejím vyhodnocení a závěrech.

VÝZKUMNÁ ČÁST

7 Vymezení problému a cíle výzkumného šetření

Zprvu ve své výzkumné části vymezím nastolený problém, načež stanovím cíle, k nimž bych ráda dospěla během jejich řešení v průběhu výzkumu.

7.1 Vymezení problému

Pro prvostupňového učitele je nezbytné, aby navázal fungující spolupráci s rodinou dítěte, protože jen tak lze, podle mého názoru, dosáhnout efektivní komunikace a společně stanovených cílů, nejen ve vztahu k učivu. Pokud se tento vztah s rodinou nepodaří navázat, je pak kladeno před učitele mnoho nástrah, které je občas velmi obtížné překonávat.

Protože jsem učitelka na základní škole, byla mou osobní motivací k výzkumu právě analýza komunikace rodiny a školy, její metody a formy. Zároveň mě zajímala spokojenost rodičů se školou, a to i proto, že jsem v posledním roce měla negativní zkušenosti s rodiči a cítila jsem potřebu ještě další analýzy. Ne vždy je také prostor sdílet s kolegy. Z toho důvodu jsem do dotazníkového šetření zapojila i učitele naší školy, abych získala jejich názor na to, jak probíhá komunikace mezi nimi a rodinou.

7.2 Cíle výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo získání zpětné vazby od rodičů, a zároveň i učitelů, která se měla týkat především komunikace školy a rodiny na základní škole „X“. Protože bylo výzkumné šetření obsáhlé, stejně jako podaná zpětná vazba od rodičů, v rámci další využitelnosti výzkumného šetření pro tuto školu jsem se rozhodla zaměřit se na tři dílčí cíle:

1. zmapovat a vyhodnotit spokojenost rodičů s komunikací školy
2. vyhodnotit efektivitu komunikačních kanálů (strategií)
3. formulovat návrhy k zefektivnění komunikace s rodiči na základní škole „X“.

8 Metodika výzkumu

8.1 Metody výzkumu

Pro tuto práci jsem zvolila metody kvalitativního i kvantitativního výzkumu. (Hendl, 2005) Nejprve jsem pomocí nestrukturovaného rozhovoru s vedením školy, konkrétně se zástupkyní a ředitelem, inovovala dotazník spokojenosti, který škola závěrem školního roku už poněkoličtější zasílá. Na základě tohoto rozhovoru také došlo ke stanovení cílů a vyslovení očekávání výsledků dotazníkového šetření ze strany vedení.

Další fází byla jakási pilotáž dotazníku. Podle Gavory (2000) je dotazník jednou z nejčastěji využívaných metod při zjišťování údajů. Než byl hromadně rozeslán všem rodičům na dané základní škole, byli vybráni čtyři rodiče, kterým se první verze dotazníku poslala, k čemuž se pojila prosba o okomentování dotazníku a jeho případné upravení a doplnění.

Po těchto úpravách byl dotazník rozeslán prostřednictvím ředitele školy rodičům a výsledky tohoto dotazníkového šetření sloužily jako podnět k hloubkovým rozhovorům se dvěma skupinami rodičů. Použitím hloubkových rozhovorů s rodiči a následným dalším nestrukturovaným rozhovorem s vedením školy, jsem využila výhod kvalitativního výzkumu (Švaříček, Šedřová, 2007). Na základě polostrukturovaných otázek těchto rozhovorů jsem mohla naplnit i poslední dva stanovené dílčí cíle, protože mi pomohly v upřesnění některých údajů z dotazníku.

Výzkumné šetření (dotazníkové šetření a rozhovory) probíhalo v květnu – červnu 2019 na základní škole „X“. Všechny údaje vztahující se ke škole pocházejí z tohoto období (ve stávajícím školním roce 2019/2020 došlo k vyššímu nárůstu nejen dětí, ale i pedagogických pracovníků).

8.2 Charakteristika výzkumného vzorku

8.2.1 Charakteristika školy

Jedná se o státní základní školu v těsné blízkosti Prahy fungující jako jeden právní subjekt spolu s mateřskou školou, kterou v době výzkumného šetření navštěvovalo zhruba 190 dětí a měla 16 pedagogických pracovníků. Učitelé mateřské školy a rodiče, mající děti pouze v mateřské škole, nebyli zahrnuti do výzkumného šetření. Základní škola disponuje oběma stupni, v tomto školním roce (2018/2019) je nejvyšší ročník osmý. Na prvním stupni je

celkem 12 tříd, na druhém stupni 4 třídy. V prvních a druhých ročnících jsou tři paralelní třídy, třetí až šestý ročník má po dvou třídách. V pololetí došlo k rozdělení jedné první třídy, z původních čtyř tříd na současné tři, a tedy navýšení počtu žáků v jednotlivých třídách. Aktuální počet žáků ve škole je 367. Většina žáků školy bydlí v obci.

V předchozím školním roce došlo k přestěhování do nově postavené budovy z původní budovy školy, která letos slaví stopadesátipětileté výročí. Původní škola byla malotřídní a pouze prvostupňová. S nárůstem počtu obyvatel v obci byla nejprve zvýšena kapacita školy přístavbou, poté rozšířením do další budovy. V té době byl počet žáků školy kolem 150. Počet pedagogických pracovníků narostl z tehdejších 16 na současných 36. Vzhledem k rozšiřování obce a s tím souvisejícím nárůstem počtu obyvatel, přibývá každoročně žáků školy i nových pedagogů a v současnosti je již jasné, že v následujících dvou letech nebude kapacita nově postavené školy stačit.

Základní škola je postavena jako komunitní centrum, kde se má propojovat život školy, obce a obecních spolků. V budově se nachází obecní knihovna, kam mají přístup žáci i během vyučování. Škola disponuje vzdušnou jídelnou, aulou, dílnou a ateliérem, kuchyňkou, jazykovými učebnami, počítačovou učebnou s 3D tiskárnou, laboratoří nebo učebnou Science. Je bezbariérová. Budova školy je propojena se sportovní halou, která umožňuje výuku tělocviku až pro tři třídy najednou, a kde se nachází i oddělený malý sál. Třídy jsou vybaveny interaktivními obrazovkami, z nichž některé jsou pojízdné. K dispozici jsou i dataprojektory nebo dvě mobilní učebny s tablety. Na prvním stupni je kapacita 24 žáků na třídu, na druhém stupni je to 26 žáků. Ve škole se nachází pět oddělení školní družiny a od roku 2018 i školní klub pro starší děti. Součástí školy je také Školní poradenské pracoviště, které poskytuje dětem, rodičům i učitelům pomoc. V rámci ŠPP působí školní psycholog, výchovný poradce a školní metodik prevence.

Na škole čtvrtým rokem funguje jako hlavní komunikační kanál Škola OnLine, kde rodiče, případně i žáci, vidí nejen zápisy do třídní knihy, ale funguje také jako elektronická žákovská knížka, do které se zapisují mimo známek i kázeňské postihy nebo pochvaly, domácí úkoly a další. Škola OnLine umožňuje vkládat výukové zdroje přístupné rodičům, tedy podklady pro projekty, slovní zásobu do cizích jazyků nebo třeba materiály do portfolií. Skrze Školu OnLine chodí informace ke školním i třídním akcím, zpětnovazební informace k vyučování a konkrétním žákům. Při odesílání zprávy lze zatrhnout zaslání na e-mailovou adresu (pokud

ji mají rodiče zadanou ve školní matrice). Po interní dohodě by všichni učitelé měli tuto možnost zatrhávat – informace jde tak víceméně dvojí cestou.

Mezi další komunikační kanály na této škole patří webové stránky školy. Základní i mateřská škola mají své vlastní. Společně obě instituce sdílejí facebookové stránky školy, které slouží především ke sdílení fotografií z celoškolských, ale i třídních akcí a k připomenutí vzdělávacích seminářů pro rodiče. Každý žák dostává na začátku školního roku školní diář, ve němž jsou uvedené kontaktní údaje na vedení školy, hospodářku, vedoucí školní jídelny a třídního učitele. Všechny tyto údaje jsou dohledatelné i na webových stránkách školy. Do diáře si děti většinou zaznamenávají informace ke konání akcí, výběru peněz, termíny testů, zadání projektů a úkolů.

Od třetích ročníků je realizován Školní vzdělávací program ZVONEK s účinnou platností od roku 2014. První a druhé ročníky se vyučují podle nově zavedeného Školního vzdělávacího programu, který vychází z motta školy: *„Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem“*. Filozofie školy je odvozena od hodnot, jež vyznává, a těmi jsou pravda, láska, demokracie, zodpovědnost a svoboda.

Součástí nového vzdělávacího programu je i odlišný způsob výuky (například integrace předmětů do bloků) a nový způsob hodnocení. To kombinuje sumativní a formativní hodnocení. Sumativní hodnocení hodnotí výsledky výuky či různých didaktických programů z hlediska celkových výstupů, na rozdíl od průběžného hodnocení (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 219). Pro sumativní hodnocení v průběhu školního roku se používají procenta. Formativní hodnocení je průběžné a jeho cílem je získat informace o průběhu procesu, jevu, aktuálním stavu, momentální výkonnosti; diagnostikovat případné závady, odchylky, typické chyby tak, aby bylo možné včas poskytnout zpětnou vazbu všem zúčastněným, provést potřebné změny a odstranit případné nedostatky (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 69). Na vysvědčení se nehodnotí známkami, ale používá se kombinace slovního a kriteriálního hodnocení, které určuje míru naplnění výstupu vzdělávacího programu žákem. Součástí tohoto hodnocení je i zhodnocení žákova úsilí v jednotlivých předmětech a doporučení učitele.

Informace o vzdělávacím obsahu dostávají rodiče dětí v prvním a druhém ročníku vždy na začátku tematického kruhu, do nichž se v novém školním vzdělávacím programu dělí školní rok. Kruhů je celkem devět a období jednoho kruhu trvá většinou tři týdny. Poté následuje

Ulitý týden (tzv. Uliťák), kdy se zhodnocuje dosažení nastavených cílů. Toto zhodnocení dostávají rodiče v papírové formě a obsahuje i sebehodnocení dětí. V Ulitém týdnu probíhají také tematické a projektové dny, třídní akce, ideálně i celoškolské akce.

Ve třetích až pátých ročnících tuto funkci naplňují týdenní plány, které se v jednotlivých třídách liší. Obsahují více či méně podrobné informace k aktuálnímu učivu, někdy jen tematicky, někde i přesné rozmezí stránek v učebnici a pracovním sešitě. Mohou obsahovat zadání domácích úkolů, termíny akcí a testů nebo sebehodnocení. Tento plán děti dostávají v tištěné formě nejpozději na první pondělní hodinu, která je třídnická (na celé škole). Na druhém stupni systém plánů (týdenních, měsíčních) prozatím není zaveden.

Škola je zapojena do sítě Škol pro demokracii, spolupracuje s Trvalou obnovou školy a ve školním roce 2015/2016 obdržela certifikát Rodiče vítáni. Zároveň je součástí pokusného ověřování Stabilizace role žákovských parlamentů. Žákovský parlament na základní škole funguje už třetím rokem.

Spolupráce s rodiči a veřejností je jednou z priorit školy. Funguje zde školská rada, která se schází asi osmkrát ročně, a také Klub rodičů, jenž pomáhá realizovat akce pro děti a některé sám organizuje. Škola úzce spolupracuje s obecním úřadem, propojuje se v rámci různých aktivit s mateřskou školou a využívá různých občanských sdružení. Ve škole jsou vedeny kroužky jak lektory z řad pedagogů, tak rodičů i učitelů ze Základní umělecké školy a dalších organizací. Komunikace s rodiči je zajištěna pravidelně dvakrát ročně na hromadných třídních schůzkách a ve stejné frekvenci i na individuálních konzultacích rodič – učitel – žák, které probíhají vždy ve čtvrtletí. Lze si samozřejmě dohodnout i individuální konzultaci s učitelem. Život školy a rodiny se propojuje na pravidelných akcích jako Svatomartinský průvod, vánoční a velikonoční trhy, dobročinný maraton Spolu to dáme nebo závěrečná akce školy Loučeň, kde část programu připravují děti s učiteli pro rodiče, druhou část rodiče pro děti. Pro rodiče jsou pořádány vzdělávací semináře, prohlubující semináře ohledně Hejného matematiky, zároveň mají možnost prohlédnout si školu na Dnech otevřených dveří, nebo se vyjádřit k dění ve škole na otevřeném setkání s ředitelem školy a v každoročně rozesílaném dotazníku spokojenosti, který je zároveň stěžejní pro mou diplomovou práci.

8.2.2 Školní vzdělávací programy základní školy „X“

V teoretické části své diplomové práce jsem vyhledávala v různých kurikulárních dokumentech a zákoně pojem rodiče. Toto vyhledávání jsem realizovala i v těchto školních vzdělávacích programech.

Základní škola „X“, na níž jsem realizovala výzkum, má celkem čtyři Školní vzdělávací programy. Jeden pro školní družinu a druhý pro přípravnou třídu. Další dva Školní vzdělávací programy jsou pro základní vzdělávání.

První z nich, s názvem Zvonek, je platný od 1.9.2014. Děti, které nastoupily k základnímu vzdělávání k tomu datu, se řídí podle tohoto ŠVP. V něm se pojem rodiče (v tomto tvaru) objevuje celkem čtyřikrát. V souvislosti s tím, jakým způsobem dostávají rodiče informace o vzdělávání a výchově svých potomků, a že mají možnost vstupu do výuky v rámci dne otevřených dveří. Další zmínka o rodičích je v podkapitole klíčových kompetencí, kde je u kompetencí k učení bod, který vyjadřuje, že *vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti než známka na vysvědčení*. Poslední zmínka v tomto ŠVP směřem k rodičům je, že se škola snaží vytvářet podnětné a bezpečné prostředí pro všechny žáky, rodiče, ale i pedagogy.

Druhý ŠVP, Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem, je pro první stupeň platný od 1.9.2017. V tomto dokumentu už se s pojmem rodiče setkáme vícekrát (pokud bychom na vyhledávali všechny tvary slova rodič v singuláru i plurálu, našli bychom i v ostatních dokumentech o něco více zmínek). Poprvé jsou rodiče zmíněni v kapitole, která se věnuje filozofii školy a kde je řečeno, že *základním dokumentem, kterým se řídí život ve škole, je Školní řád, na jehož tvorbě se podílejí pedagogové, děti i rodiče*. O čtyři odstavce dál jsou rodiče začleněni do hodnot školy v jedné z nich (demokracie, zodpovědnost, svoboda), kde je bod *respektujeme pravidla, která jsou platná pro všechny (studenty, učitele, rodiče, veřejnost...)*. Už jen z těchto bodů lze vysuzovat, že škola je otevřená komunikaci s rodiči a snaží se je začlenit do každodenního života školy. Další zmínky jsou v podkapitolách věnujících se dlouhodobým projektům a školním akcím, spolupráci s rodiči, veřejností a partnery, v podkapitole zaměření školy, kde jsou definovány tři základní pilíře školy (pravda, láska, zodpovědnost + svoboda) a právě v posledním jmenovaném pilíři se rodiče opět objevují. Stejně jako v předchozím ŠVP pak pojem rodiče figuruje i u kompetencí k učení (ve stejném znění), dále pak v podkapitole popisující zabezpečení výuky žáků se

speciálními vzdělávacími potřebami, žáků mimořádně nadaných a žáků cizinců. Naposledy se slovo rodič objevuje v popisu hodnocení píle, kde u nejnižšího stupně je zapsána nutnost konzultace s rodičem. Tady se asi poprvé popisuje povinnost rodiče v tomto dokumentu. Obecně lze tedy říct, že tento ŠVP je velmi vstřícný k rodičům, dává rodičům mnoho práv a možností, jak vstoupit do života školy, povinností ukládá méně.

8.2.3 Charakteristika vedení a učitelů školy

Vedení školy se skládá z ředitele školy a dvou zástupců. Paní zástupkyně zaštiťuje oblast komunikace školy nejen s rodiči, ale i s širší veřejností – obcí, spolky, organizacemi spolupracujícími se školou, ale také ministerstvy, které škola žádá o různé dotace. Nejužší spolupráce jsem tedy vyvinula právě se zástupkyní dané školy a zároveň s ředitelem, který průběžně komentoval a připomínkoval tvorbu dotazníku, a poté i otázky k hloubkovým rozhovorům. Celé výzkumné šetření bylo průběžně konzultováno a zhodnocováno s vedením školy, čímž jsem se snažila zajistit co nejkvalitnější výstupy z šetření pro danou školu.

V době realizace výzkumného šetření bylo na škole zaměstnáno 36 pedagogických pracovníků. Z nich vyplnilo dotazník 32 učitelů, což je vzorek, se kterým budu dále pracovat. Jak vyplývá z tabulky, věkový průměr učitelů je poměrně nízký – většina učitelů je ve věku mezi 31 – 40 lety.

Otázka: Váš věk?

Věk učitelů	
20 - 30 let	6,3 %
31 - 40 let	65,6 %
41 - 50 let	25 %
51 - 60 let	3,1 %
61 a více let	0 %

Tabulka 1 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Pokud jde o zastoupení mužů a žen, dotazník vyplnili pouze 3 muži, což ale není stoprocentní zastoupení mužů v pedagogickém sboru.

Otázka: Vaše pohlaví?

Pohlaví učitelů	
žena	90,6 %
muž	9,4 %

Tabulka 2 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Zpravidla bývá každé pondělí pedagogická porada, které se účastní většina pedagogických pracovníků. Na této poradě jsem oslovila kolegy a informovala je o rozesílání dotazníku, k čemuž jsem připojila žádost o vyplnění z pohledu učitele. K tomu jsem připojila informaci, že některé otázky dotazníkového šetření mohou být zavádějící, pokud je budou vyplňovat z pozice učitele, přesto pro mě budou validní v oblasti dotazníku v části Komunikace k porovnání názoru jejich a rodičů. Někteří učitelé jsou zároveň i rodiči dětí ve škole, dotazník pak vyplňovali vícekrát.

8.2.4 Charakteristika rodičů školy

Než byl dotazník hromadně rozeslán, oslovila jsem čtyři rodiče, aby mi ho okomentovali a poslali případné návrhy na úpravy, pokud by jim tam nějaké otázky chyběly nebo byly nejasné. Tyto rodiče jsem nevybírala náhodně. Jedná se o rodiče, kteří úzce se školou spolupracují v mnoha oblastech, a mají tak i větší vhléd do dění ve škole. Konkrétně šlo o tři členky Školské rady (dvě zvolené za rodiče, jedna za zřizovatele) a předsedkyni Klubů rodičů.

Rodiče jsem ke skupinovým hloubkovým rozhovorům oslovovala přes e-mail. Výběr rodičů byl v mé kompetenci, ač jsem konzultovala se zástupkyní školy, které rodiče oslovit. Mým záměrem bylo mít zástupce jak z prvního, tak druhého stupně. V rámci prvního stupně jsem také chtěla mít zastoupení rodičů nejen v novém vzdělávacím programu, ale i v tom starém. Oslovovala jsem i rodiče mající více dětí různých ročníků, kteří by mohli poskytnout zajímavé srovnání ve více oblastech v různých ročnících, případně programech. Posledním faktorem, který ovlivňoval můj výběr rodičů, byl fakt, že 75,5 % dotazníku vyplnily ženy (viz tabulka). Chtěla jsem tedy zvýšit podíl odpovědí od opačného pohlaví. Ze 17 oslovených rodičů bylo celkem 8 mužů.

Otázka: Vaše pohlaví?

Pohlaví rodičů	
žena	75,5 %
muž	24,5 %

Tabulka 3 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

9 Realizace výzkumu

9.1 Průběh výzkumného šetření

Praktická část mé diplomové práce se opírá především o dotazníkové šetření. Dotazník je rozeslán koncem školního roku na základní škole „X“ všem rodičům. Dotazník byl vytvořen ve formuláři elektronickou formou a přístupný přes odkaz dostupný přes zprávu ve Škole OnLine. Rodičů s vygenerovaným přístupem do Školy OnLine bylo v květnu 2019 celkem 321, návratnost byla 216 odpovědí, z čehož bylo 32 odpovědí od pedagogů této školy (byla speciálně vytvořená otázka k zaznamenání, jestli se jedná o pedagoga této školy). Pokud odečteme odpovědi učitelů, celková návratnost dotazníku byla 57,3 %.

V letošním roce obsahoval kromě základních sociodemografických údajů část nazvanou Komunikace, z níž ve své diplomové práci čerpám podněty pro návrhy k jejímu zefektivnění a budu se jí dále věnovat podrobněji.

Další část dotazníku se dotazovala na Image školy a obsahovala škálové otázky, které měřily spokojenost rodičů se školou v jednotlivých oblastech, a zároveň se dotazovala, jak jsou jednotlivé oblasti pro rodiče důležité (atmosféra ve škole, školní družina, kroužky, školní jídelna, výstupy z prací dětí aj.). Shrnovala také celkovou spokojenost se školou a dotazovala se rodičů, jestli by doporučili základní školu svým známým. V rámci této části dotazníku byly také položeny otázky, do jaké míry školy naplňuje své motto: „Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem“ a asociaci k této škole. Na závěr druhé části dotazníku mají rodiče možnost se vyjádřit k čemukoli, co jim předchází otázky nenabídly.

Dotazník byl oproti předchozím letům obměněn především v oblasti komunikace školy s rodinou. Oblast komunikace tvořila samostatnou část dotazníku. V předchozích letech byly otázky na komunikaci součástí dotazníku jako celku.

Dotazník jsem vytvářela ve spolupráci s vedením školy. Nejprve jsme stanovili oblasti, které nás zajímaly, a poté je převedli do konkrétních škálových, ale i otevřených otázek. Než byl dotazník hromadně rozeslán, vyzvala jsem čtyři rodiče k úpravám (viz výše). Zpět jsem obdržela podnětné reakce od tří rodičů a tyto podněty a úpravy jsme do dotazníku zapracovali a až poté ho pan ředitel rozeslal rodičům. Možnost vyplnit dotazník měli rodiče do následujícího týdne – celkem to bylo osm dní. Dotazníkové šetření probíhalo v květnu 2019.

Dotazník v úvodu obsahoval informaci o zaručení anonymity a o tom, že bude sloužit jako podklad pro potřeby mé diplomové práce.

Kromě dotazníkového šetření a nestrukturovaných rozhovorů s vedením školy proběhly i následné polostrukturované skupinové hloubkové rozhovory s rodiči. Kritéria výběru rodičů jsem popsala v podkapitole 8.2.4 Charakteristika rodičů školy.

Na základě sesbíraných dat a dostupných faktů byly sestaveny návrhy k zefektivnění komunikace na škole, které budou v blízké budoucnosti předány vedení školy.

10 Analýza dotazníkového šetření

Údaje získané z dotazníkového šetření jsem podrobila analýze a zpracovala do tabulek a okomentovaných grafů. Sociodemografické údaje a část dotazníku, která se dotýká image školy, a která zároveň obsahuje otázku na celkovou míru spokojenosti se školou, tvoří dvě samostatné kapitoly.

Stěžejní části dotazníku, vztahující se ke komunikaci školy s rodinou, věnuji samostatnou kapitolu, kterou pro větší přehlednost dělím do sedmi podkapitol. Ty interpretují výsledky z jednotlivých oblastí:

1. Celková míra spokojenosti s komunikací školy s rodiči
2. Vzdělávací obsah
3. Hodnocení žáka
4. RUŽ (schůzky rodič – učitel – žák)
5. Akce třídy
6. Akce školy
7. Vize školy

Dotazník obsahoval uzavřené otázky. Některé byly škálové, jiné byly výčtové, ty se dotazovaly především na vhodnost zvolených komunikačních kanálů, kompetenci osob, které informace rozesílají (ve vztahu k obsahu sdělení) a frekvenci, v jaké informace chodí, některé otázky byly výběrové. Kromě oblasti Vize školy a první škálové otázky týkající se spokojenosti s komunikací, každá oblast obsahovala i otevřenou otázku, kde rodiče mohli doplnit své odpovědi a vyjádřit svou případnou nespokojenost v dané oblasti.

Poslední otázka pro rodiče byla opět otevřená a dávala jim prostor vyjádřit se k čemukoli na základní škole (tedy i případně k oblasti Vize školy, kde otevřená otázka chyběla).

10.1 Základní sociodemografické údaje

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno celkem 321 rodičů, z čehož někteří byli zároveň učiteli, a zhruba 25 dalších učitelů. Věkové rozvrstvení učitelů nám ukazuje tabulka 1, z tabulky 4 vyplývá, že největší zastoupení na dané škole mají rodiče ve věku od 31 do 41 let. Nejpočetnější zastoupení v daném věkovém rozmezí tedy mají jak učitelé, tak rodiče.

Otázka: Váš věk?

Věk rodičů	
20 - 30 let	2,2 %
31 - 40 let	50 %
41 - 50 let	44,6 %
51 - 60 let	3,2 %
61 a více let	0 %

Tabulka 4 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Další otázka cílila na zjištění, do které třídy děti chodí. Ze získaných dat vyplývá, že dotazníkového šetření se účastnili především rodiče žáků prvního stupně. Ti tvořili celkem 83,5 %. Je ale třeba dodat, že první stupeň tvoří (včetně přípravné třídy) třináct tříd, kdežto druhý stupeň má třídy pouze čtyři.

Předposlední otázka této části se dotazovala na počet dětí navštěvujících základní školu „X“. Otázka byla uzavřená výběrová, kde byly v nabídce celkem čtyři možnosti – od jednoho dítěte po více než tři. Bylo zjištěno, že nejvíce je zastoupena skupina rodičů, jimž základní školu navštěvuje jedno dítě. Toto zastoupení je z 63,7 %. Rodičů, kteří mají 3 a více dětí na škole, a zúčastnili se šetření, je dohromady 3,3 %. Zbýlých 33 % tvoří skupina rodičů mající ve škole dvě děti. Rodiče, kteří mají více než jedno dítě navštěvující tuto školu, byly požádáni, aby druhou část dotazníku (Komunikace) vyplnili za každé dítě zvlášť. Poslední část týkající se image školy stačilo vyplnit pouze jednou.

Poslední otázka se ptala rodičů na pravidelnost sledování činnosti školy přes různé zdroje – školní webové stránky, facebookové stránky školy nebo Školu OnLine. Dle údajů zaznamenaných v tabulce 5 je zřejmé, že ze 184 rodičů, kteří vyplnili dotazník, jich má minimálně 98 návyk každodenně sledovat činnost školy prostřednictvím alespoň jednoho z uvedených zdrojů. Zdrojem informací s nejhojnější frekvencí návštěvnosti je Škola OnLine, kterou pravidelně každý den navštěvuje 53,3 % rodičů.

Otázka: Sledujete pravidelně činnost školy? Prosím, vyberte, zda a jak často sledujete aktivity školy.

	Pravidelně každý den	Maximálně 1x týdně	Nepravidelně	Vůbec
sledování webu	12 %	27,2 %	58,2 %	2,7 %
sledování Facebooku školy	25 %	15,8 %	27,2 %	32,1 %
navštěvují Školu OnLine	53,3 %	33,7 %	11,4 %	1,6 %

Tabulka 5 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Porovnáním s učiteli vidíme, že Školu OnLine navštěvuje každý den 59,4 % dotazovaných učitelů. Nejmenší popularitu u obou dotazovaných skupin mají webové stránky školy.

Otázka: Sledujete pravidelně činnost školy? Prosím, vyberte, zda a jak často sledujete aktivity školy.

	Pravidelně každý den	Maximálně 1x týdně	Nepravidelně	Vůbec
sledování webu	21,9 %	53 %	21,9 %	3,1 %
sledování Facebooku školy	21,9 %	21,9 %	21,9 %	34,4 %
navštěvují Školu OnLine	59,4 %	21,9 %	18,8 %	0 %

Tabulka 6 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.2 Komunikace školy s rodiči

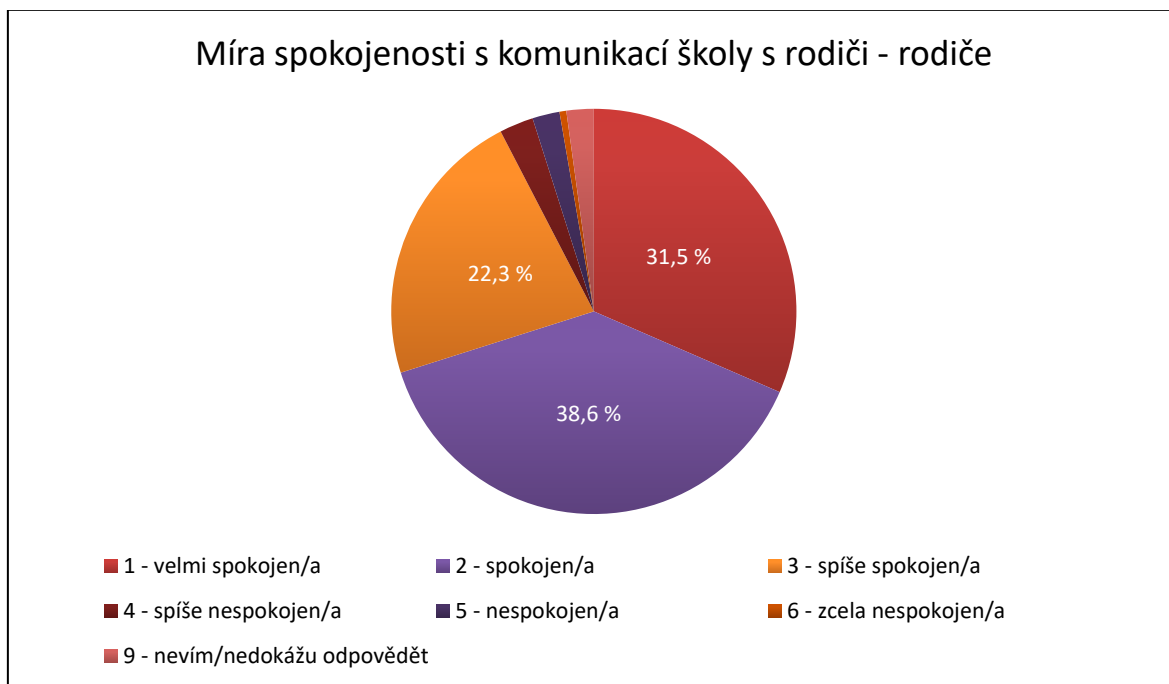
Tato část je rozdělena do sedmi oblastí, ve kterých jsem získala údaje ke každé z nich a budu je interpretovat v jednotlivých podkapitolách.

10.2.1 Celková spokojenost s komunikací školy s rodiči

Rodiče byli dotazováni, do jaké míry jsou spokojeni s komunikací školy vůči nim. Hodnotit měli na škále 1 – 6, kdy 1 znamená, že jsou velmi spokojeni a 6, že jsou velmi nespokojeni,

a to spolu s možností, že nevědí nebo nedokážou odpovědět. Jak vyplývá z grafu, 92,4 % dotazovaných rodičů je v určité míře spokojeno s komunikací školy.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací školy s rodiči? Ohodnoťte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.

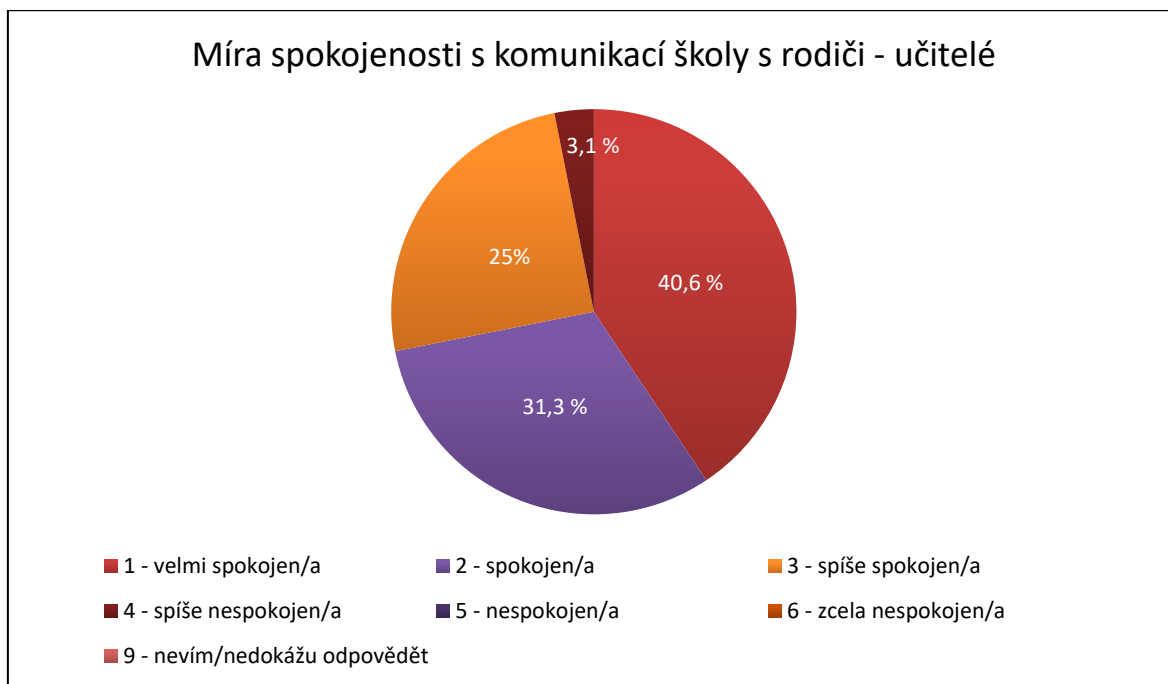


Graf 1 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Pokud bychom porovnávali odpovědi učitelů a rodičů, z dostupných dat lze usuzovat, že spokojenost je na obou stranách vysoká. Skoro 97 % učitelů se domnívá, že komunikace ze strany školy je dostačující – jsou s ní v jisté míře spokojeni, 40,6 % z nich je s komunikací velmi spokojeno. U rodičů je procento jen o něco nižší – celková míra jejich spokojenosti mírně přesahuje 92 %.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací školy s rodiči? Ohodnoťte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.



Graf 2 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

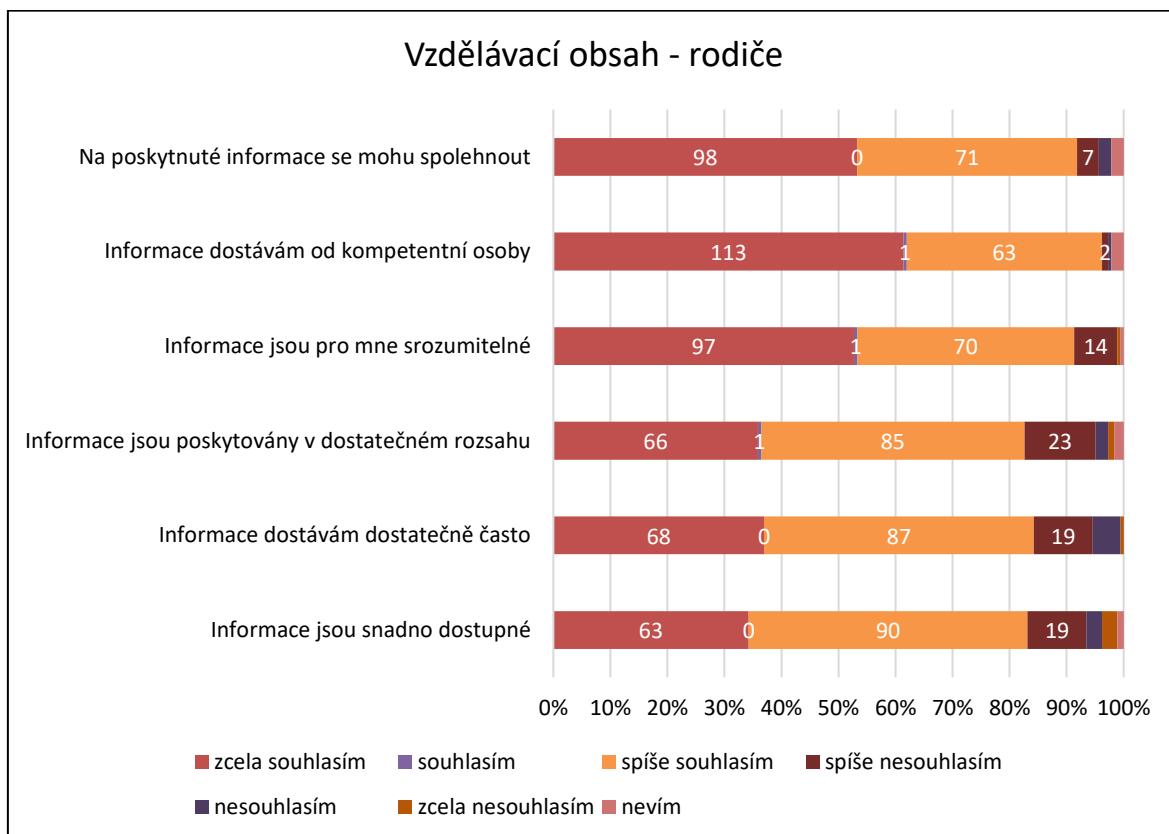
Celkovou míru spokojenosti s komunikací školy s rodiči bych tedy na dané škole hodnotila kladně. Lze se domnívat, že v odpovědích na otevřené otázky bude nalezení důvodů nespokojenosti zbylých sedmi procent rodičů.

10.2.2 Vzdělávací obsah

První částí této oblasti byla škálová otázka, kde se rodiče vyjadřovali k jednotlivým výročkům, které se týkaly informací podávaných o vzdělávacím obsahu, což zahrnuje rozsah učiva, studijní prameny, podklady k domácí přípravě nebo přehled o dění ve výuce.

Rodiče u všech šesti výroků přesáhli hranici 80% spokojenosti. Jako nejsilnější oblast se jeví kompetentnost osob, které informace ke vzdělávacímu obsahu podávají, největší prostor na zlepšení poskytuje otázka: „Informace jsou poskytovány v dostatečném předstihu.“

Otázka: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky týkajícími se VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU – rozsah učiva, studijní prameny, podklady k domácí přípravě, přehled o dění ve výuce. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1 = zcela souhlasím, 6 = zcela nesouhlasím.



Graf 3 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Mezi nejčastější odpovědi na následnou otevřenou otázku, kde rodiče mohli vyjádřit svůj nesouhlas, patřilo:

- absence učebnic a nesrozumitelnost výukových zdrojů
- roztržitost informací v různých komunikačních kanálech
- pozdní předání informací
- nízká frekvence zápisu paní učitelky do Školy OnLine
- více informací, ve kterých „ty důležité“ zapadají
- liší se komunikace různých pedagogů – obzvlášť netřídních učitelů.

Druhá otázka se ptala na to, kdo je kompetentní osobou pro předávání informací ke vzdělávacímu obsahu. Tato otázka byla výčtová. Pro většinu rodičů je touto osobou třídní učitel (viz tabulka 7).

Otázka: Kdo je podle Vás kompetentní osoba pro předávání informací ke vzdělávacímu obsahu? Můžete vybrat více možností.

Kompetentní osoba – vzdělávací obsah (rodiče)	
třídní učitel	88,6 %
ředitel školy	53,3 %
zástupce vedení školy	31 %
jakýkoliv pedagog	25 %
jiné	8,7 %

Tabulka 7 (N= 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Další výčtová otázka se dotazovala na relevantnost používaných komunikačních kanálů. Jak lze pozorovat porovnáním odpovědí, rodiče i učitelé preferují Školu OnLine a e-mailovou komunikaci, v těsném závěsu jsou pak konzultace RUŽ.

Otázka: Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o vzdělávacím obsahu? Můžete vybrat více možností.

Komunikační kanály – vzdělávací obsah	rodiče	učitelé
Škola OnLine	85,9 %	93,8 %
e-mail	74 %	62,5 %
třídní schůzky RUŽ	62,5 %	62,5 %
školní diář	39,1 %	40,6 %
osobní konzultace	39,1 %	37,5 %
písemné týdenní plány	38,6 %	28,1 %
webové stránky školy	20,1 %	12,5 %
telefonická konzultace	7,6 %	12,5 %
sociální síť	5 %	9,4 %
nástěnky	1,1 %	9,4 %

Tabulka 8 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední dotaz se týkal míry celkové spokojenosti s komunikací vzdělávacího obsahu. U této otázky je zajímavé porovnání názoru učitelů a rodičů. Téměř 91 % všech rodičů uvádí, že jsou spokojeni s komunikací školy ohledně vzdělávacího obsahu, kdežto u učitelů je výsledek až o deset procent nižší. Spokojeno je 81,3 % učitelů.

Učitelé tedy jsou tedy v této oblasti méně spokojeni nebo vidí větší prostor na zlepšení komunikace oproti rodičům.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU? Ohodnoťte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.

Spokojenost – vzdělávací obsah	rodiče	učitelé
Velmi spokojen/a	21,7 %	25 %
Spokojen/a	39,7 %	25 %
Spíše spokojen/a	29,4 %	31,3 %
Spíše nespokojen/a	8,7 %	12,5 %
Nespokojen/a	0,5 %	0 %
Zcela nespokojen/a	0 %	0 %
Nevím/nedokážu odpovědět	0 %	6,2 %

Tabulka 9 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

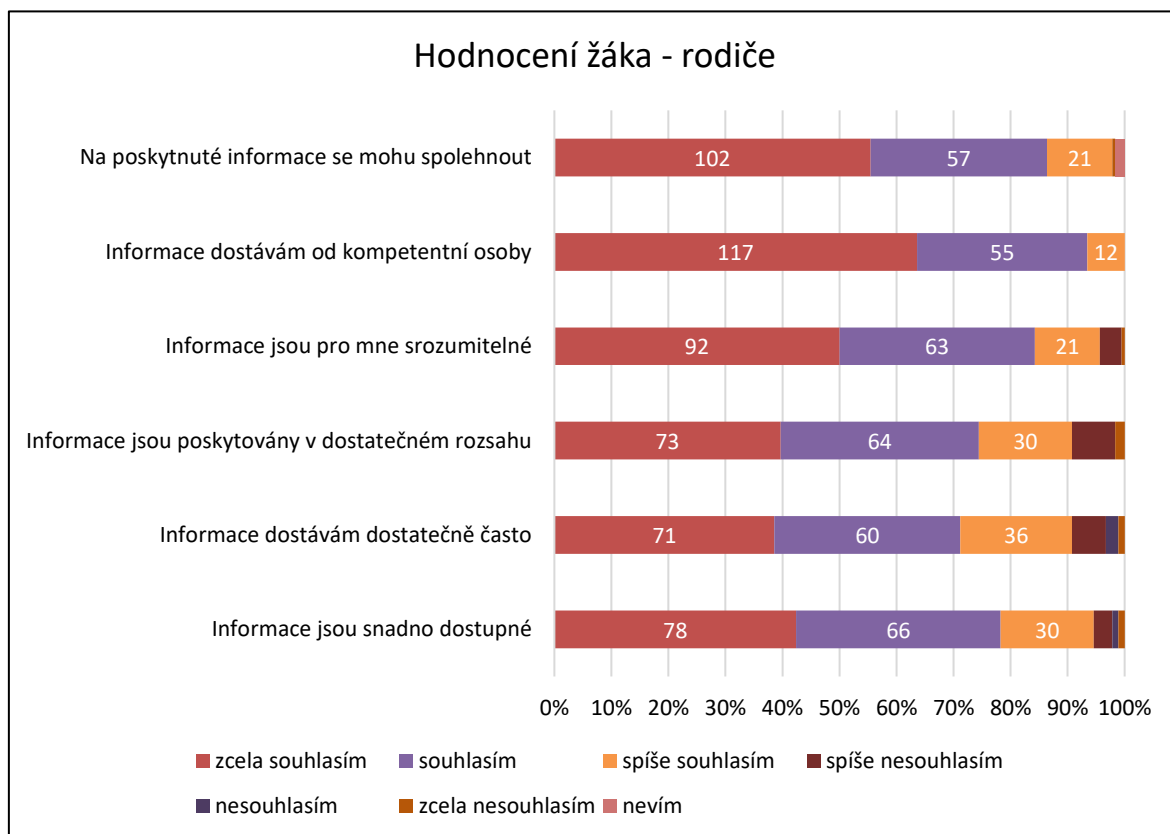
(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.2.3 Hodnocení žáka

Stejně jako v předchozí oblasti, i zde rodiče nejprve vyjadřovali míru souhlasu se stejnými výroky, na stejné škále, týkajícími se ale tentokrát hodnocení žáka.

Získaná data nám říkají, že 55,4 % dotazovaných rodičů zcela souhlasí s výrokem, že se na poskytované informace mohou zcela spolehnout a dokonce 100 % všech dotazovaných rodičů ve větší nebo menší míře souhlasí s tím, že informace o hodnocení dítěte dostávají od kompetentní osoby. Z grafu vyplývá, že by rodiče uvítali, kdyby učitelé informace o hodnocení žáků posílali častěji a v dostatečném rozsahu.

Otázka: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky týkajícími se HODNOCENÍ ŽÁKA (zpětná vazba, prospěch, chování, změny ve znalostech a dovednostech žáka). Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1 = zcela souhlasím, 6 = zcela nesouhlasím.



Graf 4 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

V odpovědích na doplňující otevřenou otázku rodiče nejčastěji komentovali, že:

- se liší komunikace u jednotlivých učitelů – s některými jsou spokojeni, s některými méně nebo vůbec
- hodnocení a sebehodnocení v rámci Uliťáku jednou za měsíc je pro některé málo
- nemají dostatečnou zpětnou vazbu
- ocenili by hodnocení z Uliťáku i v elektronické verzi; případně informace o tom, že dítě domů přichází s papírovou verzí
- je nedostatečné průběžné hodnocení
- někteří učitelé zadávají hodnocení s velkým zpožděním

- byl by žádoucí (spíše u hlavních a naukových předmět) komentář k sumativnímu hodnocení, který by rodiče lépe informoval, na co se mají při domácí přípravě zaměřit (druhý stupeň).

Otázka: Kdo je podle Vás nejvíce kompetentní osoba pro předávání informací k hodnocení žáka? Můžete vybrat více možností.

Kompetentní osoba – hodnocení žáka (rodiče)	
třídní učitel	94,6 %
ředitel školy	14,1 %
zástupce vedení školy	6 %
jakýkoliv pedagog	19 %
jiné	12 %

Tabulka 10 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Pro rodiče je jednoznačně nejvíce kompetentní osobou, která předává informace o hodnocení žáka, třídní učitel.

Další otázka směřovala k preferované frekvenci získávání informací o hodnocení žáka. Tabulka porovnává odpovědi rodičů i učitelů a vyplývá z ní, že přes 20 % rodičů by preferovalo každodenní informace vztahující se k hodnocení jejich dítěte. Učitelů, kteří by tuto zpětnou vazbu podávali nebo podávají každý den je jen lehce přes 6 %. Obě skupiny se shodují, že nejvíce preferovaná frekvence je jedenkrát týdně. To by stačilo 38 % dotázaných rodičů a souhlasí s tím dokonce 46,8 % učitelů.

Otázka: Jak často byste si přáli získávat informace o HODNOCENÍ ŽÁKA? Vyberte nejvíce preferovanou frekvenci.

Frekvence informování – hodnocení žáka	rodiče	učitelé
denně	20,1 %	6,3 %
2 - 3x týdně	15,8 %	9,4 %
1x týdně	38 %	46,8 %
méně než 1x týdně	3,3 %	6,3 %
1x měsíčně	18,5 %	21,8 %
jiné	4,3 %	9,4 %

Tabulka 11 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední otázkou v této oblasti zpracovanou do tabulky je dotaz směřující ke zvoleným komunikačním kanálům. Zde opět uvádím porovnání rodičů a učitelů. Nejrelevantnějším zdrojem je pro rodiče i učitele školní diář – dokonce všichni dotazovaní učitelé zvolili tuto možnost. Dalším vhodným kanálem jsou třídní schůzky (hromadné nebo RUŽ), kde tuto možnost volilo více než padesát procent dotázaných v obou skupinách.

Otázka: Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o HODNOCENÍ ŽÁKA? Můžete vybrat více možností.

Komunikační kanály – hodnocení žáka	rodiče	učitelé
školní diář/notýsek	83,7 %	100 %
Škola OnLine	26,1 %	15,6 %
e-mail	39,1 %	37,5 %
osobní konzultace	34,2 %	28,1 %
telefonická konzultace	4,9 %	6,3 %
třídní schůzky (RUŽ)	57,1 %	53,1 %
jiné	0 %	0 %

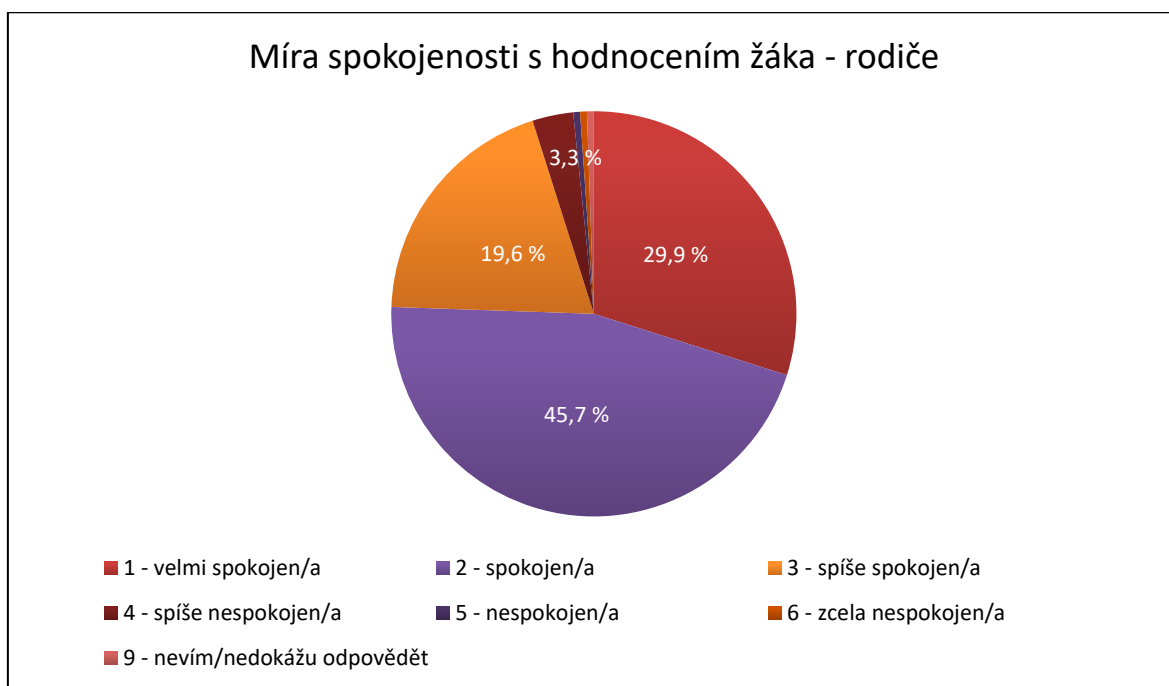
Tabulka 12 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední otázka se opět dotýkala míry spokojenosti v dotazované oblasti. Z grafu 5 vyplývá, že 95,2 % respondentů je v oblasti hodnocení žáka spokojeno s komunikací školy s rodinou.

Graf 6 ukazuje, že u učitelů je toto procento nižší. Spokojeno je 87,5 % dotazovaných učitelů. Což je skoro o osm procent méně než u rodičů. Učitelé na základní škole „X“ jsou zjevně schopni reflektovat své dovednosti nebo na sebe kladou vysoké nároky, protože spokojenost rodičů je, jak lze vypožorovat z grafu 5, jednoznačná.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací v oblasti HODNOCENÍ ŽÁKA? Ohodnoťte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.



Graf 5 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací v oblasti HODNOCENÍ ŽÁKA? Ohodnoťte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.



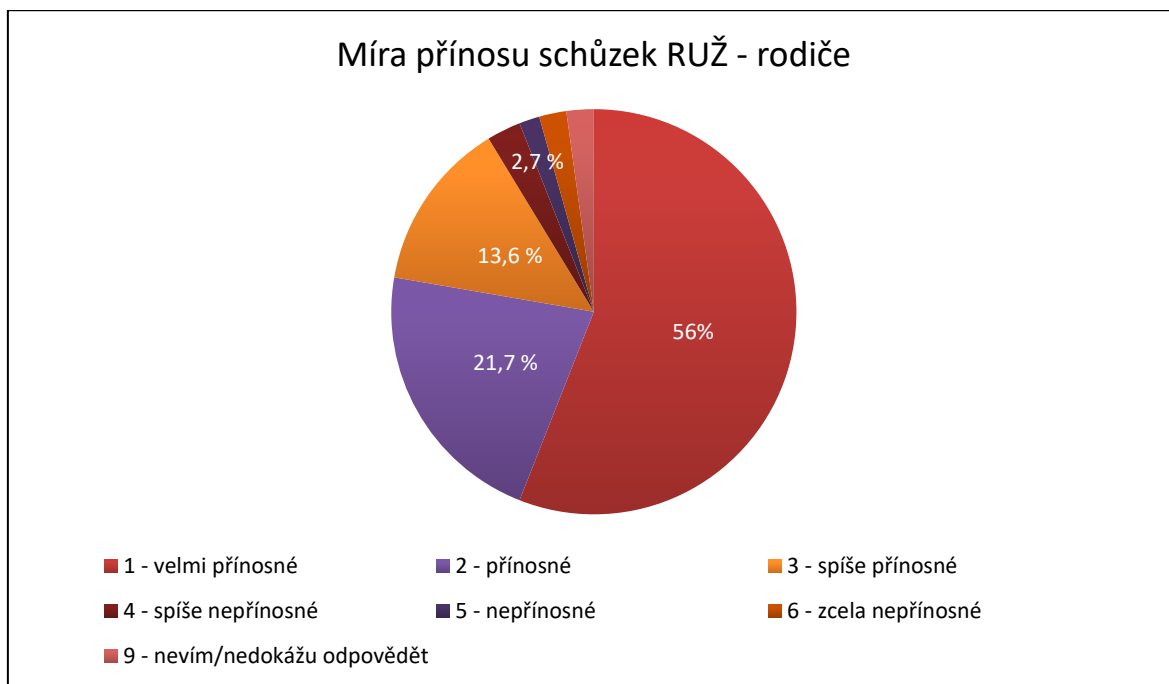
Graf 6 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.2.4 RUŽ (schůzky rodič – učitel – žák)

Zde se dotazovaní vyjadřovali k míře přínosnosti schůzek RUŽ, poté se mohli vyjádřit ke schůzkám v otevřené otázce. Uvádím dva grafy, které porovnávají, jak vnímají přínosnost daných konzultací rodiče (graf 6) a jak učitelé (graf 7). 91,3 % rodičů uvádí, že vnímají schůzky RUŽ jako přínosné, u učitelů je vnímán přínos těchto schůzek u 93,8 % dotazovaných. Je zjevné, že tato forma setkávání je vnímána oběma stranami hodně pozitivně, obě strany v ní vidí přínos a má tedy smysl v setkávání i nadále pokračovat.

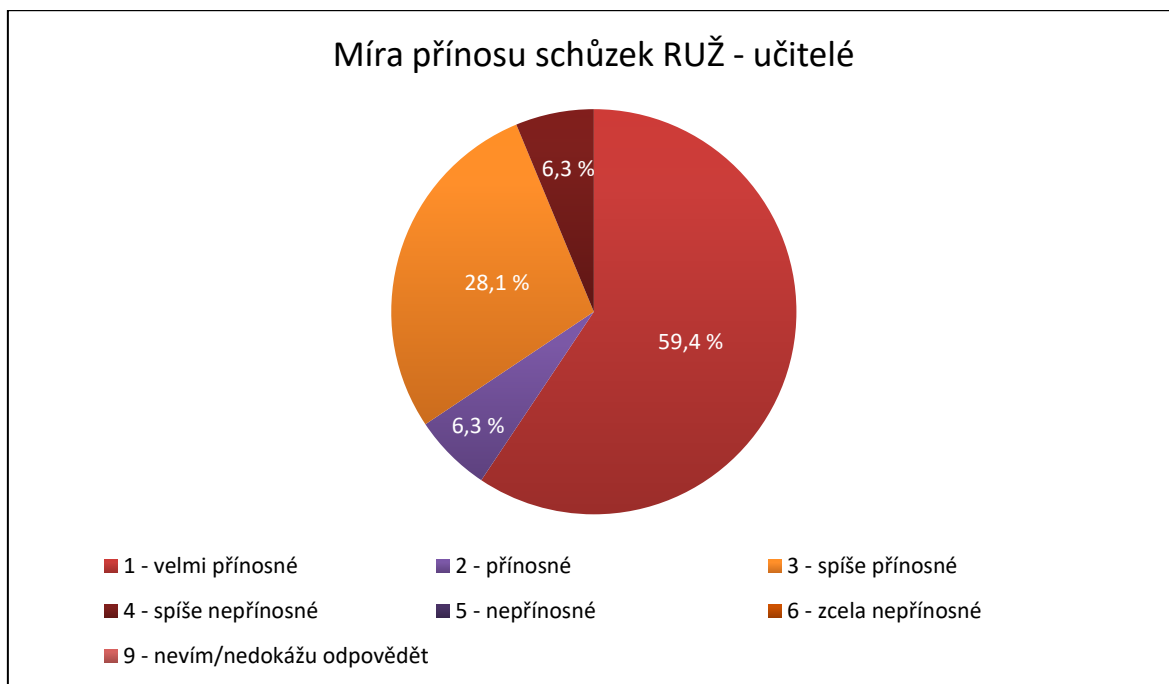
Otázka: Do jaké míry považujete třídní schůzky R-U-Ž za přínosné? Ohodnotte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi přínosné, 6 = zcela nepřínosné.



Graf 7 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Otázka: Do jaké míry považujete třídní schůzky R-U-Ž za přínosné? Ohodnotte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi přínosné, 6 = zcela nepřínosné.



Graf 8 (N = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Prostor, který rodiče i učitelé měli ke stručnému vyjádření názoru na RUŽ, přináší odpovědi, proč je míra přínosu hodnocena nad devadesát procent pozitivně, proč ale není ještě vyšší.

Přináší ale i další vyjádření, mezi než patří:

- Dostáváme informace pouze od třídní učitelky, ne od dalších pedagogů.
- Frekvence i délka mi připadají vyhovující.
- Pro některé děti je tento způsob nepřínosný – dítě se nedokáže „vyžvejknout“.
- Jsem velmi spokojena s vedením i obsahem RUŽ.
- Ideální forma sdílení informací.
- Společná motivace žáka.
- O prospěchu dítěte se na RUŽ nedozvím nic, jedná se spíš o psychologický pohovor.
- Ztráta času, kde se ve třiceti minutách dozvím, co dcera ráda ve škole dělá a co ji baví. To se dozvím i doma a nemusím kvůli tomu chodit do školy.

- Pro rodiče je schůzka RUŽ možností nahlédnutí do vztahu učitele a žáka, stejně jako dává učiteli možnost poznat vztah rodiče a dítěte. Na základě setkání je možné s dítětem dále pracovat společně.
- Super – skutečný zájem učitele/učitelů o prospěch a rozvoj dítěte nejen v předmětech, které vyučuje.
- Skvělé – podněcuje zodpovědnost a schopnost sebehodnocení u dětí.
- Úplně úžasné – mohly by být častěji.
- Účast i ostatních učitelů a slyšet tak hodnocení za jejich předmět.
- Velmi se mi líbí, že se účastní i žák.
- Vyhovovalo by více času.
- Zachoval bych ho jako fakultativní. Necht' si třídní učitel pozve jen ty rodiče, kterým má co důležitého sdělit. A rodiče, kteří po tomto setkání touží, by tuto možnost samozřejmě taky měli mít.
- Schůzky probíhají ve velmi přátelském duchu, ze syna cítím důvěru ve svoji třídní učitelku, je v její přítomnosti uvolněný a zároveň ji respektuje.

Jak vyplývá z těchto vybraných odpovědí, schůzky v tomto formátu se na dané škole těší velké oblibě. Mezi nejčastěji zmiňované postřehy, které by ovlivňovaly celkovou míru spokojenosti, přínosu konzultací, patřilo, že ne všechny děti jsou otevřené tak, aby se na této schůzce rozmluvily, což vidí i rodiče. Více rodičů by také uvítalo, aby se k nim dostávaly informace o prospěchu a chování jejich dítěte i od jiných učitelů než od třídních, někteří rodiče by uvítali jejich přítomnost na těchto schůzkách.

10.2.5 Akce třídy

První otázka byla otevřená a směřovala nejen k akcím třídy, ale i školním akcím. Uvádím akce, které byly jmenovány v největším poměru.

**Otázka: Které z AKCÍ třídy/školy se Vám v letošním školním roce nejvíce líbily?
Uveďte jaké, prosím.**

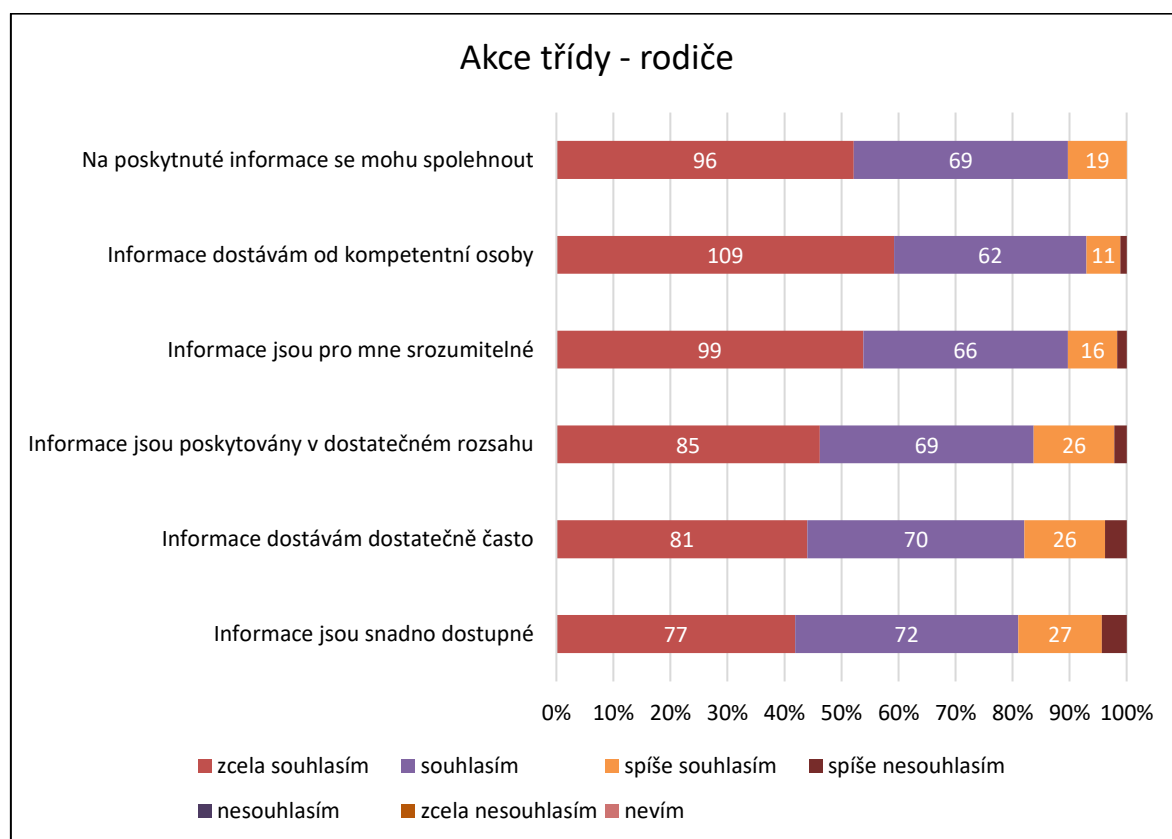
- adaptační výlet na začátku školního roku

- Cirkus Happy Kids
- Den dobra/Dobrý březen
- Den pro záchranu života
- dopravní hřiště
- Chorvatsko – škola v přírodě
- Legoland
- Loučeň
- lyžařský kurz
- návštěvy galerií, muzeí a výstav
- návštěva různých povolání v obci
- návštěva středních škol pro žáky 8. ročníků
- Noc s Andersenem
- planetárium
- přednášky pro rodiče
- přespávání ve škole
- Spolu to dáme – charitativní běh kolem Strahovského rybníka
- sportovní turnaje – reprezentace školy (florbal, fotbal, házená, přespolní běh ad.)
- Svatomartinské slavnosti (lampionový průvod)
- škola v přírodě
- Talentová show
- tematické dny
- Uklid'me Chýni
- vánoční besídka a vánoční trhy
- velikonoční trhy
- venkovní učení
- výlet na Karlštejn
- výlety organizované školní družinou

Jak je z výčtu vidět, škola nabízí mnoho akcí, z nichž některé jsou pro děti, některé pro rodiče a některé akce nabízejí možnost účasti rodičů i dětí a jejich setkání se při méně formální příležitosti s učiteli.

V následující škálové otázce, kde rodiče hodnotili jednotlivé výroky, se dozvídáme, že 100 % všech respondentů se může spolehnout na informace podávané školou a 99 % dotazovaných dále tvrdí, že informace přicházejí od kompetentních osob. Prostor na vylepšení skýtá oblast dostupnosti informací, kde pouze 41,9 % rodičů souhlasí s tím, že jsou pro ně informace ke konaným akcím třídy snadno dostupné.

Otázka: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o informacích ke KONÁNÍ AKCÍ TŘÍDY. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1 = zcela souhlasím, 6 = zcela nesouhlasím.



Graf 9 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

V doplňující otevřené otázce mohli rodiče opět formulovat konkrétněji, s čím nesouhlasí, nebo svou odpověď jakkoli doplnit.

Otázka: Pokud jste s jakoukoli výše uvedenou oblastí nespokojeni či chcete svou odpověď doplnit, prosím, uveďte komentář.

- Byla bych ráda za informace v dostatečném předstihu.
- Dobré by bylo, kdyby chodily notifikace přihlášeným osobám na webu nebo ŠO, abychom nepropásli nějakou informaci.
- Naopak velmi oceňuji aktivitu paní učitelky.
- Nefunguje to jen tehdy, když jde informace jen formou papírové přihlášky, kterou nám má chlapec předat. Dosti často se někde zatoulá.
- Některé informace jsou špatně dohledatelné na webu. Např. oblasti pro Den dobra bylo opravdu těžké najít. Web je nepřehledný a uživatelsky nepřívětivý. Chtělo by to nové stránky.
- Ocenil bych více sportovních aktivit organizovaných školou.
- Prosím o poskytování informací s větším předstihem, mockrát jsme dostali informaci v neděli večer o akci konané během pondělí, a když člověk dostatečně často nekontroluje e-mail...
- Škola pořádá velké množství akcí. Vzhledem k tomu, že každý měsíc je Uliťák a k tomu ještě další akce, zbývá malý prostor na výuku. Zrušila bych tedy Uliťák a poté počet pořádaných akcí školou je v pořádku.
- Všeobecně mám problém se zahlceností informacemi, já bych ve všech kategoriích Vašich dotazů potřebovala ideálně tabulkové přehledy.

Z odpovědí rodičů vyplývá to stejné jako z grafu 8. Tedy že by pro ně bylo přehlednější, kdyby informace podávané školou byly snadněji dostupné, dohledatelné a byly podávány ve větším časovém předstihu. Někteří rodiče si stěžovali na přemíru akcí pořádaných školou/třídou.

I v této oblasti jsme se dotazovali na kompetentnost osob podávajících informace k akcím třídy. Jednoznačně vychází, že jako nejkompetentnější osobu vnímají rodiče třídního učitele.

Otázka: Kdo ke podle Vás nejvíce kompetentní osoba pro předávání informací ke konání třídních akcí? Můžete vybrat více možností.

Kompetentní osoba – akce třídy (rodiče)	
třídní učitel	94 %
ředitel školy	27,2 %
zástupci vedení školy	21,7 %
jakýkoliv pedagog	25 %
jiné	3,8 %

Tabulka 13 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední tabulka této oblasti porovnává odpovědi rodičů a učitelů, v jaké frekvenci by si přáli získávat (učitelé podávat) informace o konání třídních akcí. Šlo o výběrovou otázku. Učitelé se s rodiči shodnou, že nejvhodnější by bylo sdělit informaci o konání akce v předstihu, a pak upozornit těsně před konáním akce. Skoro pětina učitelů by preferovala podat informaci o akci pouze jednou.

Otázka: Jak často byste si přál/a získávat informace o KONÁNÍ TŘÍDNÍCH AKCÍ? Vyberte nejvíce preferovanou frekvenci.

Frekvence informování – akce třídy	rodiče	učitelé
stačí sdělit 1x a už více nepřipomínat	12 %	18,8 %
sdělit v předstihu a pak těsně před konáním akce	87,5 %	78,1 %
zmínit alespoň 3x	0,5 %	0 %
jiné	0 %	3,1 %

Tabulka 14 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

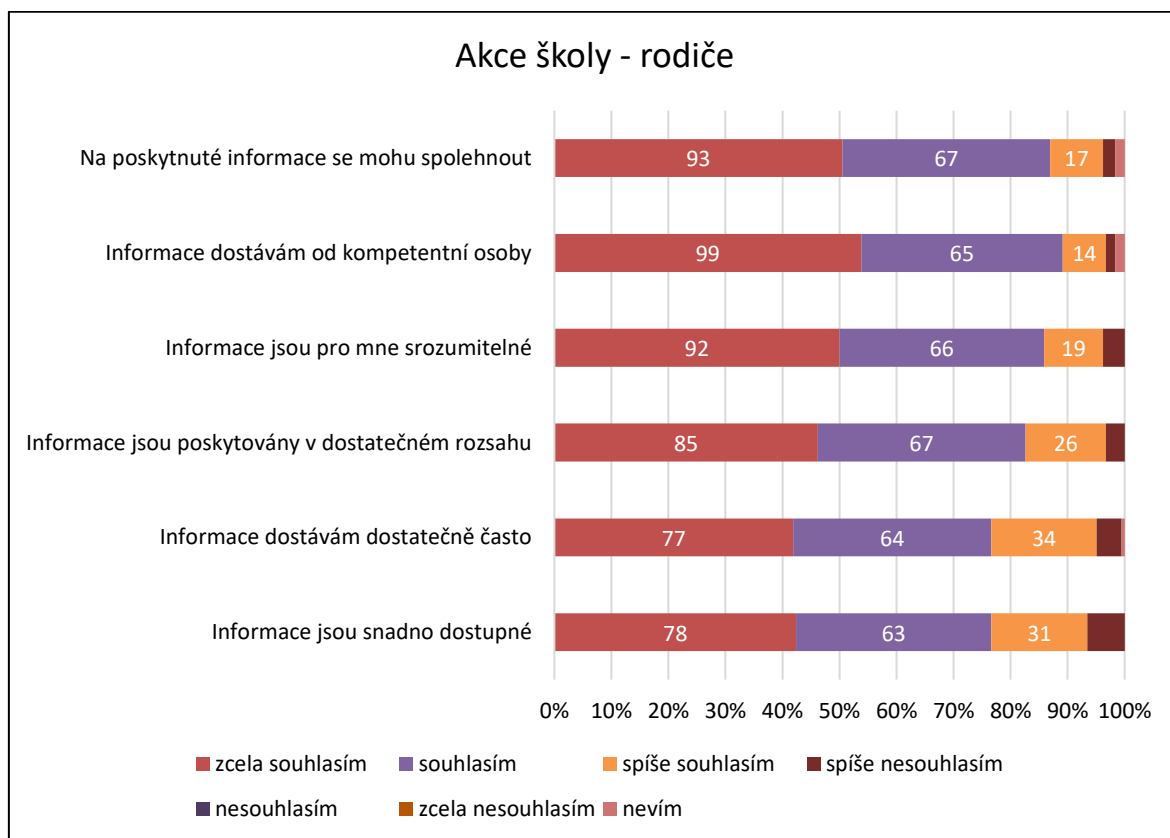
(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.2.6 Akce školy

Samostatnou oblastí jsou akce školy. Minimálně jednou měsíčně se nějaká akce koná a bývá zaštiťována různými lidmi. Získání dat v této oblasti je tedy obzvlášť přínosné i vzhledem k tomu, že jde o stále se vyvíjející oblast, ve které (na rozdíl třeba od hodnocení žáků) nejsou ještě pevně stanovené komunikační postupy.

Jako první byla rodičům opět položena škálová otázka. Když porovnáme graf 9, jenž obsahuje informace o akcích školy, s grafem 8, který vypovídá o akcích třídy, můžeme si všimnout, že hodnoty jsou v obou oblastech podobné. Jen u školních akcí rodiče nehodnotili tak často nejvyšším možným ohodnocením, tedy že zcela souhlasí. Nejlépe hodnocené je opět to, že se na dané informace mohou spolehnout a že je dostávají od kompetentní osoby. Na druhé straně i zde vychází, že by rodiče informace mohli dostávat častěji a mohli by pro ně být snadněji přístupné.

Otázka: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o informacích ke KONÁNÍ AKCÍ ŠKOLY. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1 = zcela souhlasím, 6 = zcela nesouhlasím.



Graf 10 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

I po této škálové otázce následovala otevřená otázka umožňující rodičům rozvinout své odpovědi.

Otázka: Pokud jste s jakoukoli výše uvedenou oblastí nespokojeni či chcete svou odpověď doplnit, prosím, uveďte komentář.

- Akcí školy je poměrně hodně a sladit je i se společnými akcemi spolků nebo obce není snadné, pokud to stojí na více lidech, je riziko nějakých nepřesností větší, to ale není za mne důvod k nespokojenosti, pouze podnětem k lepší koordinaci a domluvě.
- Chyběla mi informace o konání tábora, byla pouze na webu školy.
- Informace není objektivní - tento rok se neúčastním téměř žádných akcí v obci, a to ani školních.
- Někdy je to web, který je nepřehledný, někdy Škola OnLine. Někdy to píše paní zástupkyně, někdy pan ředitel a instrukce nejsou jednoznačné. Někdy se o akci dozvíme pozdě a nejsou zkoordinovány s mimoškolní aktivitou.
- Není mi zcela jasné, který zdroj mám sledovat (web, Facebook, e-mail...).
- Občas mírně drhne organizace sportovních akcí mimo školu.
- Sjednotit komunikaci, neposílat informace na další období (měsíc, čtvrtletí) v několika e-mailech, ale jeden pro školu, druhý pro družinu.
- Vzhledem k tomu, že máme doma prvňáčka, uvítala bych vysvětlení k plánovaným akcím např. formou e-mailu či podrobnějším popisem akce. Přihláška či leták na nástěnce nejsou nyní zcela dostačující.

Z odpovědí je zřejmé to, co z grafu – tedy, že některým rodičům přijde, že jsou informace roztrženy a nejsou si jistí, který komunikační kanál mají sledovat, aby jim žádná z akcí školy neutekla. Jako velmi podnětnou považují poznámku od maminky, která píše, že by uvítala vysvětlení k jednotlivým akcím – některé akce už mají na škole svou tradici, přesto jsou pro nastupující nebo přestoupivší žáky a jejich rodiče nové, a je tedy třeba jim princip akce vysvětlit (např. u tematických dnů nebo Loučně).

Tabulka 15 vypovídá o tom, jakou osobu považují rodiče za kompetentní k podávání informací ke školním akcím. Stejně jako u třídních akcí i zde je touto preferovanou osobou třídní učitel. V těsném závěsu za ním je pak ředitel školy.

Otázka: Kdo ke podle Vás nejvíce kompetentní osoba pro předávání informací ke konání školních akcí? Můžete vybrat více možností.

Kompetentní osoba – akce školy (rodiče)	
třídní učitel	74,5 %
ředitel školy	66,9 %
zástupce vedení školy	53,3 %
jakýkoliv pedagog	51,1 %
jiné	5,4 %

Tabulka 15 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Následující tabulka se věnuje komunikačním kanálům, které jsou preferované pro komunikaci o konání školních akcí. Otázka byla výčtová – rodiče mohli vybírat z více možností. Rodiče preferují e-mailovou komunikaci – touto cestou by informace o školních akcích rádo dostávalo 81,5 % dotázaných rodičů. Mezi další preferované komunikační kanály dle dotazovaných patří školní diář/notýsek, ale také sociální sítě.

Otázka: Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o KONÁNÍ ŠKOLNÍCH AKCÍ? Můžete vybrat více možností.

Komunikační kanály – akce školy (rodiče)	
školní diář/notýsek	78,3 %
Škola OnLine	33,7 %
e-mail	81,5 %
nástěnky	4,9 %
sociální sítě	50 %
webové stránky školy	20,7 %
jiné	78,3 %

Tabulka 16 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední otázka se dotýkal frekvence, v jaké by se měly zasílat informace o pořádaných školních akcích. Tabulka 17 porovnává odpovědi rodičů a učitelů. Obě skupiny respondentů se shodly na tom, že nejvíce preferují poskytnutí celkového přehledu (ideálně v září na celý

školní rok) a poté už stačí připomenutí týden před akcí. Druhou nejvíce preferovanou variantou, u obou dotazovaných skupin, bylo zaslání měsíčního plánu akcí.

Otázka: Jak často byste si přál/a získávat informace o KONÁNÍ AKCÍ ŠKOLY?
Vyberte nejvíce preferovanou frekvenci.

Frekvence informování – akce školy	rodiče	učitelé
1x za rok v září celkový přehled	4,3 %	9,4 %
1x měsíčně na celý měsíc	38,6 %	31,3 %
1x týdně	3,8 %	12,5 %
celkový přehled a připomenout týden před akcí	53,3 %	46,8 %

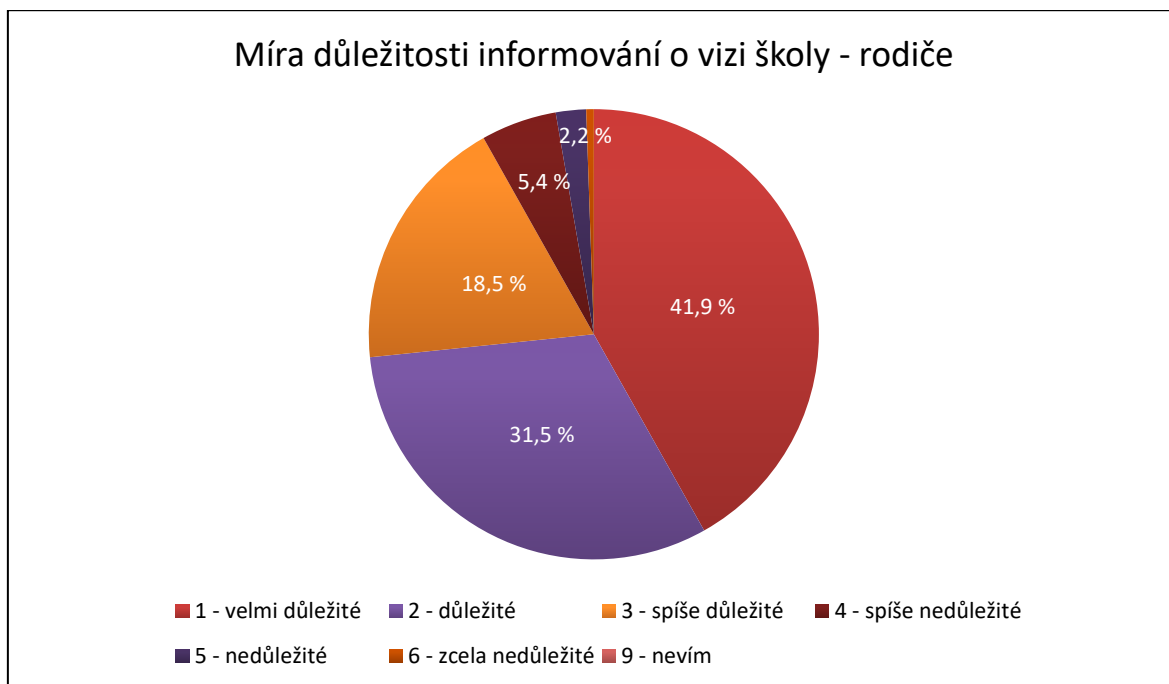
Tabulka 17 (N¹ = 184 respondentů; N² = 32 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.2.7 Vize školy

Poslední oblastí v části komunikace dotazníkového šetření byly otázky, které se týkaly vize školy. První z nich hodnotila míru důležitosti. 91,9 % rodičů, kteří vyplnili dotazník, uvádí, že jsou pro ně informace o vizi školy důležité, pro 41,9 % rodičů dokonce velmi důležité. To je dobrá zpráva, protože s rodiči zajímajícími se o vizi školy, se jedná úplně jinak než s rodiči, kteří o ni zájem nemají. U těchto rodičů pak také častěji vznikají nedorozumění, která mohou být zapříčiněna i tím, že rodiče mají jiná očekávání oproti tomu, co škola nabízí.

Otázka: Do jaké míry jsou pro Vás informace o VIZI školy (hodnoty, strategie, směřování) důležité? Vyberte na škále 1 – 6, kde 1 = velmi důležité, 6 = zcela nedůležité.

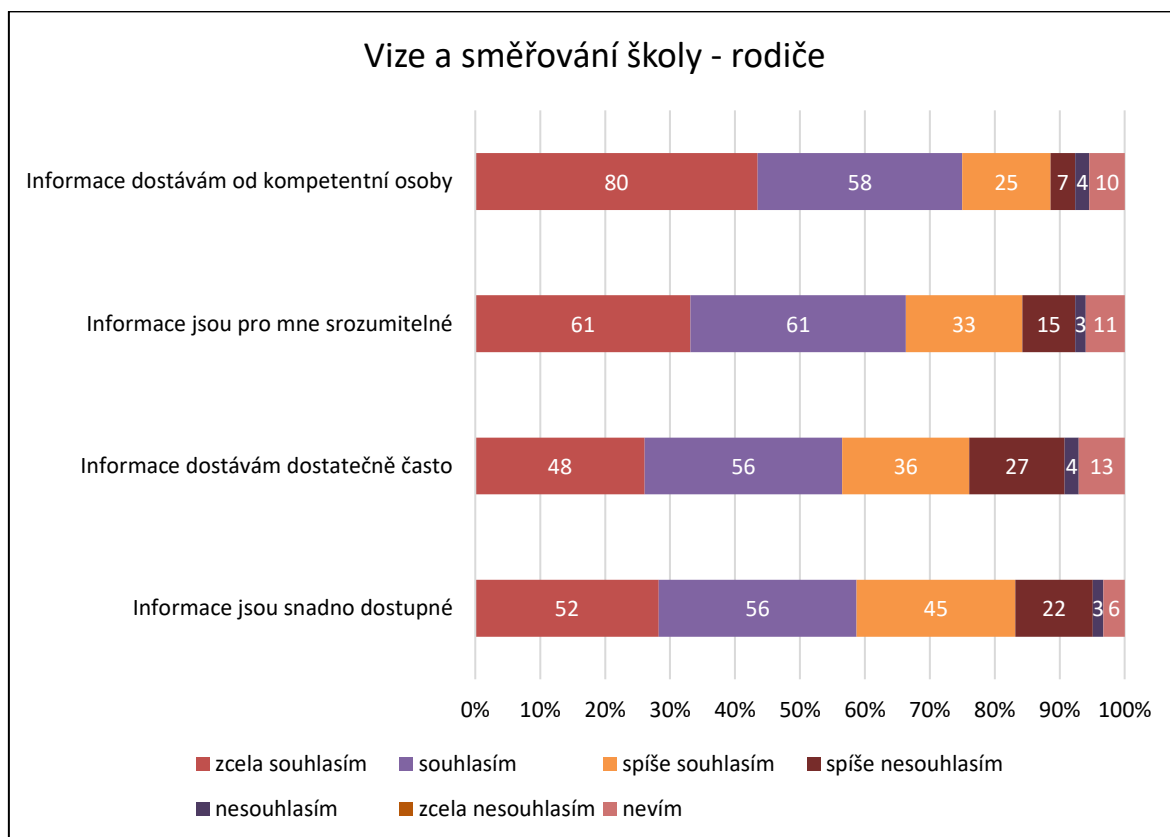


Graf 11 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Naposledy se v této části objevuje škálová otázka, ač tentokrát pouze se čtyřmi výroky. Informace jsou zjevně pro rodiče srozumitelné, snadno dostupné a dostávají je od kompetentní osoby dostatečně často. Takto odpovídalo ve všech oblastech více jak 80 % dotazovaných, kromě výroku, který se vztahoval k dostatečně častému podávání informací – zde souhlasy rodičů klesly lehce pod osmdesátiprocentní hranici.

Otázka: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o informacích k VIZI a SMĚŘOVÁNÍ ŠKOLY. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1 = zcela souhlasím, 6 = zcela nesouhlasím.



Graf 12 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Předposlední otázkou této části dotazníku bylo, který komunikační kanál je pro rodiče relevantní v rámci komunikace o vizi školy. Tabulka 18 ukazuje, že informace o vizi školy by skoro tři čtvrtiny rodičů chtěly na webových stránkách školy. Dalšími vhodnými komunikačními kanály se zdají být Škola OnLine a e-mailová komunikace.

Otázka: Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o VIZI ŠKOLY? Můžete vybrat více možností.

Komunikační kanály – vize školy (rodiče)	
školní diář/notýsek	8,2 %
Škola OnLine	53,3 %
e-mail	57,1 %
nástěnky	7,6 %
sociální sítě	22,8 %
webové stránky školy	74,5 %
jiné	3,8 %

Tabulka 18 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Poslední otázka této části dotazníku se zabývala opět preferovanou frekvencí, v jaké by rodiče chtěli získávat informace. Tato otázka byla uzavřená výběrová a jak ukazuje tabulka, rodiče by nejvíce preferovali, aby informace získávali 1x za rok v září. Takto se vyjádřilo přes 45 % respondentů. Více jak třetina dotazovaných by uvítala informaci vždy, když dojde ke změně.

Otázka: Jak často byste si přál/a získávat informace o VIZI ŠKOLY? Vyberte nejvíce preferovanou frekvenci.

Frekvence informování – vize školy (rodiče)	
1x za rok v září	45,1 %
1x měsíčně	10,3 %
1x týdně	3,3 %
náhodně, když dojde ke změně	36,4 %
jiné	4,9 %

Tabulka 19 (N= 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

10.3 Image školy

V poslední části dotazníku byly zahrnuty lehké úpravy, jinak jde o část, jež se rozesílá rodičům v menších obměnách každý rok, a to v posledních čtyřech letech. Tato část

dotazníkového šetření poskytuje škole „X“ data, na základě kterých pak může aplikovat různé změny ve více oblastech, navrhnout si akční plán. Tento sběr dat také škole umožňuje jejich porovnání. Na jejich základě se pak dají například stanovovat dílčí cíle v oblastech, které by škola chtěla vylepšovat.

Data z této části interpretuji v grafech. Pro výzkumné šetření této práce jsou ale podstatné především dvě otevřené otázky, které poskytovaly respondentům poslední otevřenou možnost vyjádření ke školnímu dění.

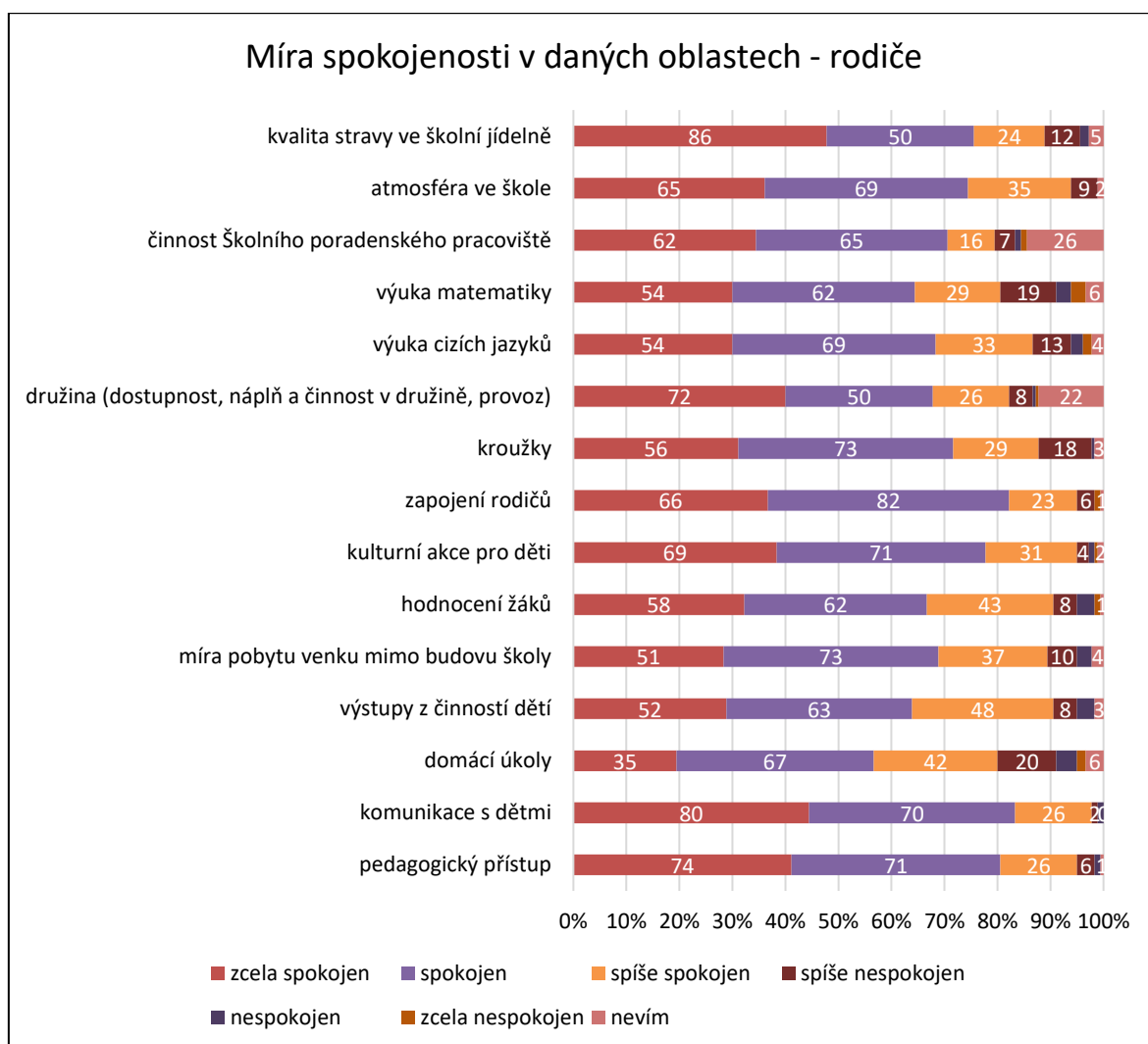
Otázka: Co Vás jako první napadne, když se řekne Základní škola „X“? Jakékoliv slovo, asociace, jméno, zkratka, zkrátka to první, co Vám vytane na mysli, neexistuje správná či špatná odpověď’.

- alternativní
- bezpečí
- dobrá atmosféra
- dobře, že tu je
- domov
- fajn
- Hejného metoda
- hezké prostředí
- chaos
- inovativní
- komunita
- krásná škola
- moderní škola
- moje dítě má školu rádo
- nedostatečná kapacita školy
- nová
- otevřenost
- pohoda
- práce

- přátelské prostředí
- radost
- ředitel
- spokojenost
- škola, kam se děti těší
- škola s otevřeným srdcem
- velká okna
- volnost
- vstřícnosti
- žádné povinnosti, jen zábava

Sdružila jsem nejčastější odpovědi do jednotlivých výpovědí rodičů. Veskrze jde o pozitivně laděné nebo neutrální asociace vůči škole.

Otázka: Do jaké míry jste spokojen/a se školou v následujících oblastech? Ohodnoťte každou oblast na škále 1 – 6, ke 1 = velmi spokojen/a, 6 = velmi nespokojen/a.

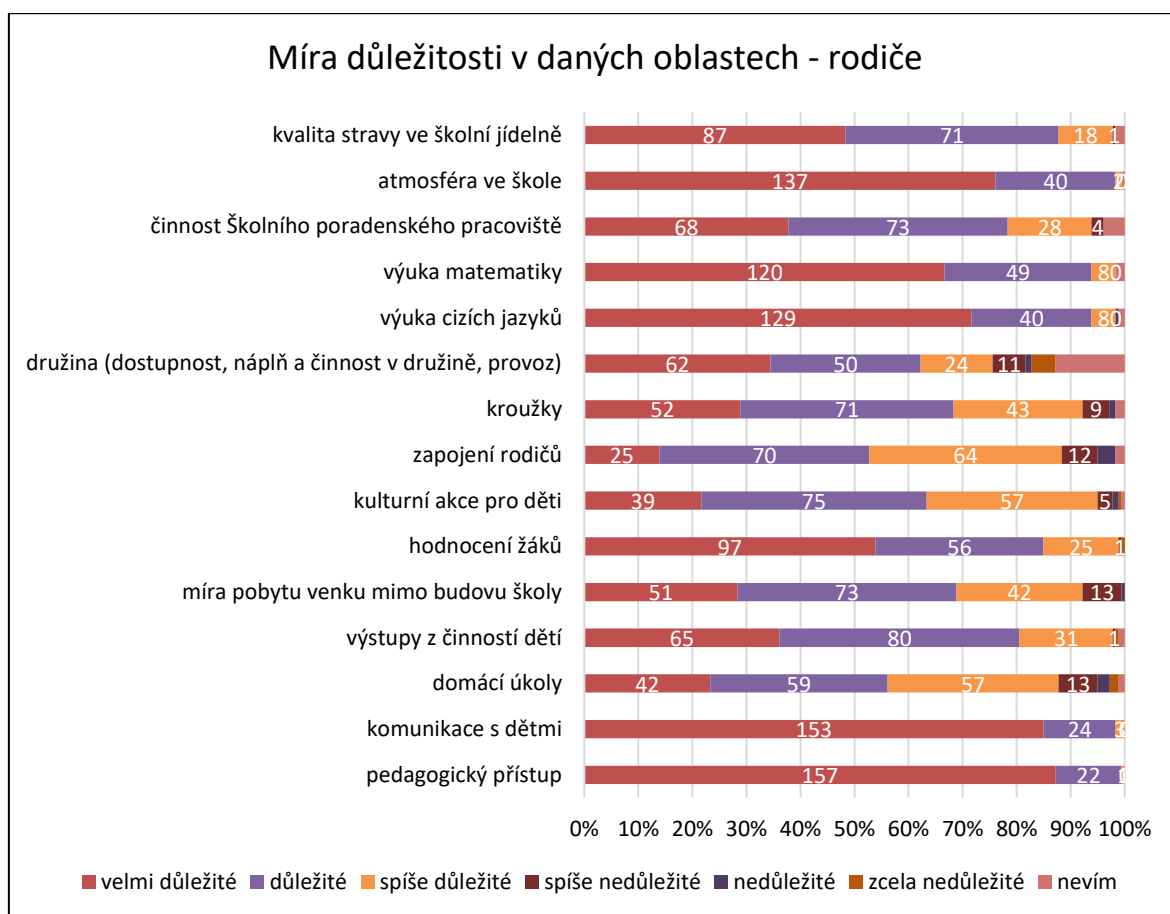


Graf 13 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Nejvíce dotazovaných respondentů je zcela spokojeno se školou v oblasti kvality stravy ve školní jídelně, komunikace s dětmi a v pedagogickém přístupu. V těsném závěsu je pak spokojenost s činností školní družiny. Větší množství dotazovaných zvolilo možnost nevím v oblasti činnosti ŠPP (Školního poradenského pracoviště) a zároveň školní družiny. Z toho se dá vysuzovat, že ani dotazovaní, ani jejich děti nevyužili služeb ŠPP, stejně tak že děti dotazovaných rodičů aktuálně nenavštěvují školní družinu a nemají tak možnost se k otázce vyjádřit jinou odpovědí.

Otázka: Do jaké míry jsou pro Vás následující oblasti týkající se školy důležité?
Ohodnoťte každou oblast na škále 1 – 6, ke 1 = velmi důležité, 6 = zcela nedůležité.



Graf 14 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Když porovnáme graf 13 s grafem 14, zjistíme, že dvě oblasti z těch, ve kterých jsou rodiče zcela spokojeni, jsou pro ně i nejdůležitější – tedy pedagogický přístup a komunikace s dětmi. Dalšími, pro rodiče důležitými faktory, jsou atmosféra ve škole, výuka cizích jazyků a výuka matematiky. V těchto oblastech je zcela spokojena jen zhruba polovina dotazovaných rodičů, pro které jde o velmi důležité oblasti.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a se školou „X“? Vyberte jednu možnost.

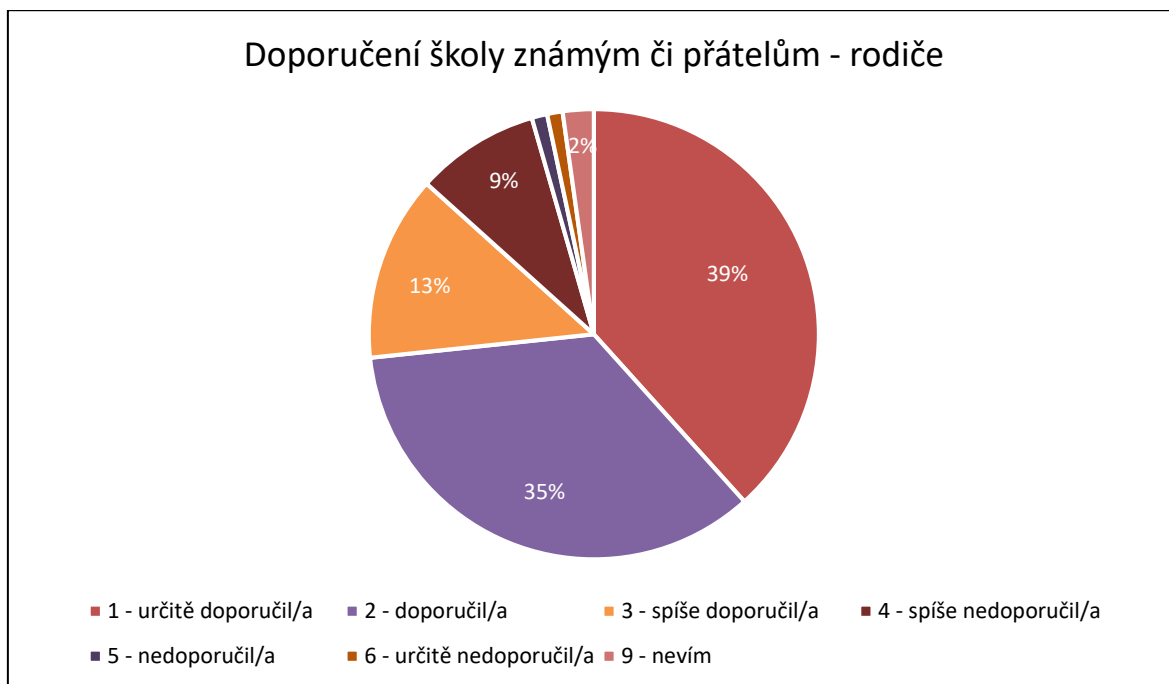


Graf 15 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Celková míra spokojenosti dotazovaných rodičů se školou „X“ je opravdu velmi vysoká – dosahuje 92 %. Žádný z respondentů neuvedl, že by byl se školou zcela nespokojen. Vodítko, proč je spokojenost tak vysoká, nám mohou souhrnně poskytnout předchozí dva grafy (13 a 14). Z nich je vidět, že oblasti, které jsou pro rodiče nejdůležitější, jsou zároveň těmi, ve kterých jsou i se školou nejspokojenější.

Otázka: Doporučil/a byste školu „X“ svým známým či přátelům? Vyberte jednu možnost.

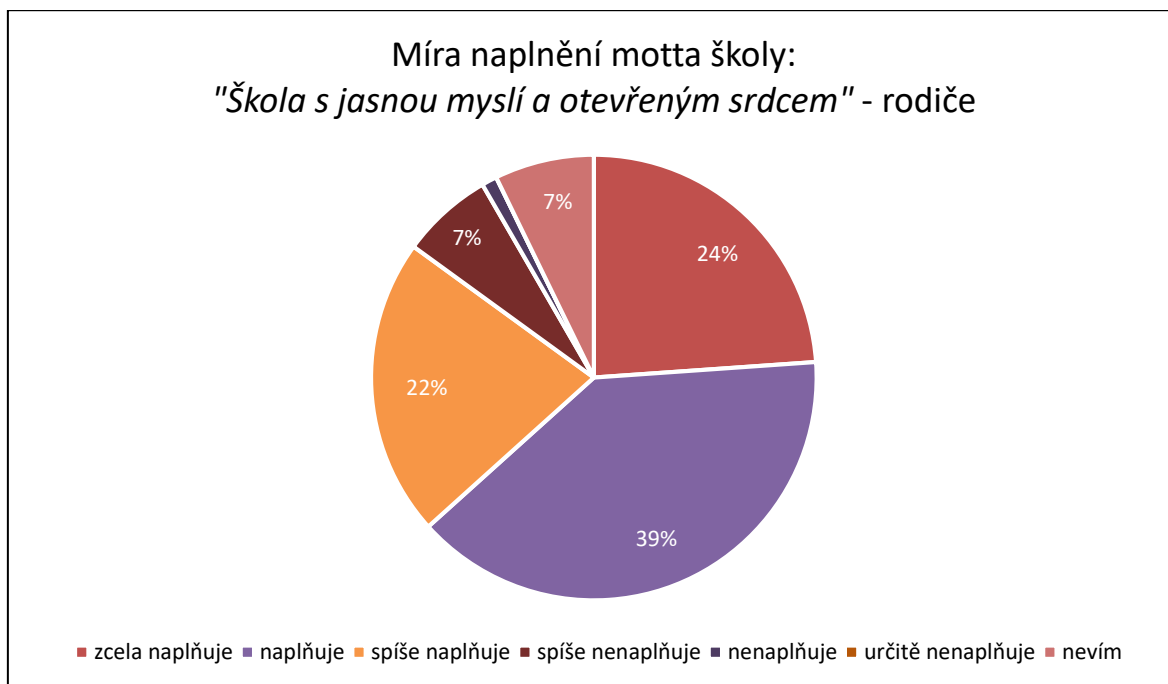


Graf 16 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Základní školu „X“ by doporučilo svým známým nebo přátelům až 87 % respondentů.

Otázka: Do jaké míry podle Vás škola naplňuje své motto: „Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem?“



Graf 17 (N = 184 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Rodiče se shodují, že v různé míře škola své motto naplňuje z 85 %. Žádný z respondentů nebyl vyhraněný tak, aby odpověděl, že škola své motto určitě nenaplňuje. 7 % dotazovaných odpovědělo, že nevědí.

Otázka: Prostor pro Vaše komentáře a připomínky k čemukoliv v ZŠ „X“.

- Prosím o větší výběr kroužků pro starší děti; prosím o to, aby se aspoň někdy pedagogové pokusili o slovní hodnocení svých žáků, i když to nemají jako povinnost - chtěla bych vidět celkový obraz stavu znalostí, vědomostí, dovedností, pochopení atd. mého syna v jednotlivých předmětech - aspoň např. při ukončení prvního stupně a druhého stupně někdy třeba v osmičce; škola je zaměřená na dobrou komunikaci školy s dětmi, nikoli s rodiči - zlepšuje se to, ale stále to není primární nastavení školy;...
- Co tak motto: „Škola s respektem, zodpovědností a hrdostí“ (respekt k učiteli, zodpovědnost k učení a hrdost na vzdělání, školu a zemi)?

- Dobrý den, nelíbí se mi celkově matematika. Nedovedu si představit, jak se později dítě z této ZŠ dostane na školu, kde bude matematika zapotřebí. Buď se bude muset doučit matematiku za celou základní docházku, nebo prostě nevidím šanci, jak se dostane na střední školu, která bude mít matematiku na přijímacích zkouškách. Dále se mi nelíbí, že je na škole velké množství projektů a trochu se přitom zapomíná na výuku...
- Doporučuji naši školu každému v okolí, bohužel kapacita nedovoluje přestup žáků, kteří chtějí být součástí moderní školy budoucnosti.
- Chápu, že je výzvou spojit vize žáků, pedagogů a rodičů, ale život je o výzvách a děti jsou naše budoucnost. Děkuji tímto celému pedagogickému sboru za jejich snahu a energii, se kterou se věnují našim dětem.
- Chtěla bych požádat, abyste dětem nezařadili společné projekty, jako domácí úkol. Nikdy se všichni nesejdou. Vždy na projektu pracuje jeden, maximálně dva. Ostatní se vezou. Vím z vlastní zkušenosti. Je to nepraktické. Nechávejte jim společné projekty ve škole, kdy mohou pracovat v hodině ve skupinkách, ale za domácí úkol je to pro mě i děti nevyhovující. Když se děti setkají mimo školu, tak určitě ne, aby pracovaly na projektu. Tomu opravdu nevěříte, že?
 Líbí se mi, jak zpestrňujete dětem výuku různými akcemi, aby škola nebyla jen o učení. Mimoškolní akce jsou asi fajn jen pro děti prvního stupně. Alespoň co jsem vyzorovala. Starší děti od páté - šesté třídy už asi moc spolupracovat nebudou. Akce Loučení mě neoslovila, syn je na tom podobně. Nebyla jsem na ní a s největší pravděpodobností nepůjdu. Nemám tu potřebu. Píši Vám to pro info, abyste měli více pohledů. Nejsem aktivní fanda zapojování rodičů do podobných akcí...
- Chtěla bych znát výsledky srovnávacích testů a jejich analýzu.
- Chybí mi lepší platforma na komunikaci a přehled o dění ve škole. Škola Online ujde pro hodnocení, zásadně v ní chybí mobilní upozornění na přidané věci. Stává se mi, že se snažím dohledat informace o nějaké akci a je to problém. V mailech to není jednoduché, ve ŠO to skoro nejde a web je celkem katastrofální... Jak jsem se zmínil výše, web je velmi nepřehledný. Se samotnou výukou, alespoň u mých dětí, jsem spokojen, za to děkuji...

- Jsem velmi spokojená s třídní učitelkou, s jiným pedagogem by hodnocení zřejmě bylo odlišné.
- Jsme moc rádi, že kromě školních záležitostí učíte děti myslet na ohleduplnost k přírodě a péči o životní prostředí a dobročinnost jako na běžnou nebo spíš nedílnou součást života. Děkujeme za celý školní komplet.
- Mám obavy ze spojení přírodovědných předmětů do bloku Nature. Nejsem si jistá takovým modelem pro základní školu. Myslím, že je vhodný pro školu střední, nebo odbornou. Velmi se mi líbí způsob výuky matematiky, u svého dítěte vidím, že opravdu vede k rozvíjení logického myšlení. Děkuji za možnost připomínkovat, je vidět, že Vás názor veřejnosti zajímá.
- Matematika Hejného jen do prvního stupně, nebo základní matematiku mít jako prioritní a matematiku Hejného jako doplňkové info.
- Nejsou k dispozici učebnice, děti mnohdy neví, z čeho se mají učit. Jsou nuceni si mezi sebou neustále zjišťovat, zda mají kompletní informace v sešitech (v některých předmětech si sešit ani nevedou). Nemožnost kontroly jak ze strany rodičů, tak ze strany žáků, co se zrovna vyučuje. Pokud žák chybí více než týden z důvodů nemoci, je velký problém se vše doučit. Nedostatečný počet známek v některých předmětech.
- Nelíbí se mi neustálé změny rozvrhů.
- Nelíbí se mi web stránky školy, oceňuji nasazení učitelů pro práci s žáky a vážím si pana ředitele za vstřícnost a ochotu komunikovat.
- Ocenila bych učebnice a zvážení zrušení výuky Hejného metody.
- Potřeba vrátného až do doby, kdy v budově probíhají kroužky. Večer se nedá do budovy dostat...
- Škola má tak otevřenou mysl a srdce, až ji chybí mantinely. Děti chodí do školy rády, což je důležité. Styl výuky přenáší velkou část odpovědnosti na rodiče, kteří však díky chybějícím mantinelům (učební pomůcky, informovanost o probíraných věcech, systému hodnocení) nemají přehled o tom, co procvičovat. Zároveň tempo výuky mi přijde pomalé, nekoncepční a málo vyžadované...

- Tradičně vysvědčení, dceři se děti z jiných škol smály, že má běžce a setkali jsme se s nepochopením i od dospělých. Začátek v 8:15, sjednotila bych to se školkou nebo školu nezavírat před 8 h.
- Třídnická hodina mi přijde zbytečná každý týden. Prodlužuje vyučování.
- Uvítala bych více domácích úkolů. Děti, dle mého názoru, neopakují formou DÚ probrané učivo.
- V porovnání s předchozí školou mohu říct, že mé děti chodí do školy mnohem raději a vyučování je více baví.
- Vážím si vaší nelehké práce. Máme skvělou paní učitelku, komunikace s ní je radost. Úžasného pana kuchaře. Líbí se mi přístup pana ředitele: má snahu řešit. Myslím, že když rodič chce informace o všem, ke všemu dostane. Máme holčičku, která ve škole dobře prospívá. Ve třídě nejsou třecí plochy a dcera chodí do školy ráda.
- ... Určitě by se měla v moderní škole v dnešní době více používat výpočetní technika. Tablety pro děti v běžné výuce, místo učebnic, které chybí a nahradily by lépe tisknutí pracovních listů, které jsou v dnešní době už trochu přežitky. Dnešní moderní děti se musí moderní době přizpůsobit už velmi brzy. Školství je v ČR bohužel dost pozadu, ale opravdu moc chválím naši školu, která má velkou snahu s tím něco udělat.
- Většinou souhlasíme s děním ve škole (Hejného metoda, individuální přístup, propojenost předmětů i dětí mezi ročníky, výuka jazyků, RUŽ, ...), uvítali bychom však klasické a více průběžné hodnocení.
- Více aktivit pro náctileté; větší pochopení a rozlišování mezi potřebami a zájmy DÍVEK A CHLAPCŮ - nejsme UNISEX.

Možnost vyjádřit se k čemukoli ve škole, zvolilo celkem 63 respondentů z dotazovaných 216. Komentáře většinou směřovaly ke konkrétním třecím plochám mezi rodiči a školou, které rodiče vnímali. Vybrala jsem ty z mého pohledu nejpodnětnější pro školu nebo jejichž obsah se obdobně opakoval ve více komentářích. V některých případech je použita pouze část komentáře.

Nejčastěji byla komentována výuka matematiky a způsob hodnocení, který ne všem rodičům vyhovuje. Rodiče také vyjadřovali obavy nad budoucím uplatněním svých dětí a jejich

konkurenceschopností při přijímacích zkouškách. Někteří dotazovaní využili otázku jako prostor pro poděkování a ocenění pedagogů.

Posledním bodem dotazníků byla prosba o zakliknutí pouze pro pedagogy ZŠ „X“. Tuto možnost zvolilo 32 účastníků dotazníkového šetření.

11 Analýza hloubkových rozhovorů

Po zpracování dat z dotazníkového šetření jsem seznámila s výsledky vedení školy. Požádala jsem je, aby formulovali otázky k rozhovorům s rodiči, na něž by rádi znali odpovědi. Těmito otázkami jsem doplnila své, již připravené. Některé z otázek se shodovaly. Uvádím výčet otázek zaslaných panem ředitelem a zástupkyní školy, zároveň přidávám svoje doplňující otázky, které jsem volila i podle toho, kteří rodiče přislíbili účast na rozhovorech, protože se s některými znám delší dobu. Samozřejmě jsem také přihlédla k odpovědím z dotazníku a častým otázkám rodičů, se nimiž jsem konfrontována jako třídní učitel.

Otázky paní zástupkyně:

1. Jak často Vám připadá v pořádku dostávat e-mail ze školy? Ať už má jakýkoliv obsah, jde nám o frekvenci.
2. Jaký vliv na vnímání sdělení má odesílatel e-mailu – ředitel/učitel. Zda tomu dáváte jinou váhu, případně máte pak tendenci ověřovat si informace?
3. Máme hodně informací, které potřebujeme sdělit. Jaký navrhuje systém, kde jednotlivá témata hledat? Vše má být na webu, včetně podsekcí pro jednotlivé třídy, nebo je to jedno, zda to má každá třída jinak, nebo by vše mělo jít Školou OnLine a není potřeba, aby to bylo ještě někde napsáno?
4. Koho ve škole kontaktujete jako prvního, když nemáte dostatek informací?

Otázky pana ředitele:

1. Sledujete týdenní plán? Nahlížíte do něj – ať fyzicky na papíře, nebo v elektronické podobě? Jaká informace Vám v něm chybí?
2. V čem je pro Vás největší rozdíl mezi komunikací škola – rodič na 1. stupni a na 2. stupni? Je to propad, nebo jen změna související s jiným způsobem práce a věkem dětí?
3. Co by škola měla dělat pro to, aby naplňovala své motto?
4. Výukový plán v druhostupňové třídě by měl posílat třídní za všechny předměty, nebo jednotliví učitelé?

5. Je něco, co se týká komunikace škola – rodina, na co jsme se v dotazníku nezeptali, a připadá Vám to důležité?
6. Jaké dvě zásadní věci bychom měli změnit v komunikaci škola – rodina jako první?

Moje doplňující otázky:

1. Proč chcete, aby děti dostávaly domácí úkoly? Případně proč nechcete, aby je dostávaly? Jaká má být jejich forma, způsob zadání, a jak často by je měly dostávat? Na jak dlouho by měly být zadávány? Mělo by být trestáno jejich nezpracování? Pokud ano, jak, jakou formou?
2. Pokud nemáte dítě v novém vzdělávacím programu, ocenili byste slovní hodnocení? Ve větší míře alespoň na konci prvního stupně a v polovině druhého stupně?

Jak jsem zmínila v charakteristice výzkumného vzorku, osloveno bylo celkem 17 rodičů, podle výše zmíněných kritérií (viz Charakteristika rodičů školy). Rodiče jsem oslovovala skrz e-mail pět dní před prvním nabízeným termínem. Termíny byly nabídnuty dva, ve dva odlišné dny, ve dvou týdnech, a to v obou případech od 17.30 hodin. Dny i hodina byly tedy zvoleny tak, abych zvýšila účast rodičů na maximum. Rozhovory probíhaly v první polovině června 2019. V e-mailu jsem rodičům poděkovala za vyplnění dotazníku, a kromě nabídky termínů a sdělení prostoru, ve kterém se setkáme, jsem znovu zopakovala (stejně jako v záhlaví dotazníku), že rozhovory budou skupinové a budou vyžity nejen pro školu, ale i pro mou diplomovou práci, a že jejich cílem je získání detailnějších informací z dotazovaných oblastí, a to především v oblasti komunikace školy s rodinou. U rodičů jsem také podpořila vnější motivaci k účasti na rozhovoru nabídkou kávy.

První skupina se sešla v celkovém počtu čtyř rodičů z původně avizovaných pěti (rodiče, který nepřišel, jsem telefonicky kontaktovala, a ten se omluvil, že na setkání zapomněl), z čehož byly dvě ženy a dva muži, všichni ve věkovém rozmezí 31 – 40 let. Po poněkud pozdějším začátku jsme zasedli ke kávě. Jeden z rodičů se nabídl, že bude dělat zkratkový zápis, který přikládám do příloh. Rozhovor se nakonec protáhl na dvě hodiny. Zhruba půl hodiny před koncem rozhovoru odešli asi v desetiminutovém intervalu dva rodiče.

Oba rozhovory jsem začínala otázkou, jak jsou rodiče spokojeni s komunikací školy vůči nim. Vyjadřovat se měli v procentech. Rodič 1 zhodnotil svou spokojenost kolem 50 %, rodiče 2 a 4 se shodli na osmdesátiprocentní spokojenosti. Rodič 3 se nevyjádřil. Hlavními body této diskuze byly: Škola OnLine, hodnocení žáků, domácí úkoly, e-mailová komunikace, školní družina.

Rodiče se shodovali v tom, že jim prostředí Školy OnLine nepřijde atraktivní, ale rozumí tomu, že nabízených portálů není mnoho, a proto škola vychází s tím, co má, a že mnoho jejich podnětů k tomuto tématu je více k vývojářům než ke škole. I přesto by chtěli, aby byla maximálně využita – nejvíce by uvítali upozornění o změnách zadaných vyučujícími do systému.

Pokud jde o hodnocení, zde se rozcházeli zkušenosti rodičů podle toho, jaký stupeň a jaký vzdělávací program jejich dítě nebo děti navštěvují. Mezi nejčastější připomínky patřilo, že v novém vzdělávacím programu chybí rodičům průběžné hodnocení, které dostávají až po ukončení jednotlivých kruhů. Zde ještě komentovali, že pokud nejsou sami aktivní a po informacích k hodnocení nebudou pátrat, tak nic neví. Pokud šlo o děti z vyšších ročníků, nebyla zde jednota rodičů. Pro některé jsou informace dostačující, pro některé ne. Oceňují konzultace RUŽ, které jim poskytují kvalitní zpětnou vazbu o jejich dítěti. Shoda panovala v tom, že je to rozdílné u různých učitelů a že pokud za učiteli jdou nebo jim napíší, požadované informace pak ve většině případů dostanou. Zde se narazilo na téma domácích úkolů, jejichž vypracování někteří rodiče považují za ideální zpětnou vazbu k tomu, co se ve škole probírá a na jaké úrovni se jejich dítě nachází. Ani zde nedošlo k jednoznačné shodě mezi rodiči. Někteří by preferovali více úkolů, klidně v kratších intervalech, někteří v tom naopak smysluplnost nevidí. Rodiče vidí přínos v dlouhodobých domácích úkolech typu referát nebo projekt, kde by ale ocenili jinou zpětnou vazbu než jen klasifikaci. Postačil by slovní komentář. Shoda nepanovala ani v tom, jestli by domácí úkoly měly být povinné pro všechny, nebo jen pro někoho, nebo dobrovolné, a jak by měly být dlouhé. Jediné, kde došlo ke konsenzu, bylo, že by neměly být hodnocené (kromě těch dlouhodobých).

Jako ne zcela šťastnou, ale zároveň jedinou, která jim dává přehled o dění ve škole, hodnotili rodiče e-mailovou komunikaci. Nevadí jim, když chodí více mailů na jednu s jiným

obsahem, jsou na to zvyklí z práce, ale ocenili by včasnost podávaných informací, občas jejich relevanci.

Návrhy rodičů k vylepšení směřovaly převážně ke Škole OnLine, aby došlo k proměně toho, že se jedná pouze o elektronickou třídní knihu a žákovskou knížku, na hlavní nosný kanál všech informací, který bude využit do maxima. Další návrhy směřovaly k vylepšení komunikace školní družiny, kde rodiče naráželi především na nejednotnost a tříštění informací od různých vychovatelek a podle nich zastaralý systém uvolňování dětí na papírcích.

Druhý skupinový rozhovor proběhl o šest dní později za účasti tří rodičů – dvou žen a jednoho muže. Věkové rozpětí této skupiny se pohybovalo mezi 31 – 50 lety. Z tohoto sezení jsem si dělala poznámky sama ručně. Rozhovor trval něco málo přes hodinu.

Na úvodní otázku rodiče odpovídali velmi kladně – míra jejich spokojenosti dosahovala u rodiče 5 devadesáti osmi procent, u rodiče 6 devadesáti procent a rodič 7 odpověděl, že ve vztahu komunikace třídního učitele k nim je spokojenost stoprocentní, pokud jde o školu jako celek, je jeho spokojenost vyčíslitelná devadesáti procenty.

Tato skupina rodičů byla poněkud strukturovanější a odpovídali na mnou kladené (výše zmíněné) otázky, od kterých se moc neodchylovali, přesto i zde se našla témata bokem, která zmiňovali. Jejich výpovědi rozčlením podle oblastí, k nimž se vyjadřovali, zároveň s doporučeními formulovanými samotnými rodiči.

1. Informace ke sportovním aktivitám (reprezentace školy) bývají pouze den předem, kolikrát ani rodiče nevědí, zda se dítě účastní, protože jim nepřijde žádné potvrzení.
2. Chtělo by rozlišovat, za jaké dítě se informace posílá. Pokud mají rodiče více dětí v družině, nevědí, které z nich je přihlášeno.
3. Rodiče nedostávají o informace o výjimečných situacích o kroužcích – jen od lektorů/trenérů.
4. Týdenní plány jsou vyhovující, rodičům vyhovuje, když plán mají i v papírové i v elektronické verzi. Komentovali, že občas chybí informace od netřídních učitelů. Jeden z rodičů si nebyl jistý, zda vůbec plány mají.
5. Na druhém stupni by rodiče ocenili plány také, ideálně v týdenní frekvenci, kde by byly informace k hlavním předmětům. Rodiče by od druhého stupně už více zapojili

do zaznamenávání plánu dětí, předpokladem by bylo, že by na to byly od páté třídy připravovány, aby se snížila časová náročnost. Děti by to více vedlo k odpovědnosti, což rodiče chtějí.

6. Frekvence e-mailové komunikace pro rodiče není nijak zvlášť zatěžující, shodli se, že jeden e-mail denně by byl ideální. Stejnou váhu má sdělení třídního učitele, ředitele školy i ze školní družiny, nezáleží na odesílateli, ale na obsahu.
7. Preferovaný komunikační kanál se u těchto rodičů liší dle obsahu. Ve Škole OnLine by hledali hodnocení, ale je to pro ně nepříjemné uživatelské rozhraní. Uvítali by, kdyby tam bylo i digitalizované portfolio. Informace k akcím by měly chodit nejprve e-mailem, poté být vkládány na webové stránky.
8. Domácí úkoly by rodiče rádi dostávali pro děti formou doporučení. Zadání úkolu/úkolů v pondělí na týden (na které jsou někteří zvyklí) je pro rodiče příjemné, děti mají dostatek času na vypracování. Úkoly vnímají jako procvičení konkrétní nebo aktuální látky a jako vytváření návyku se učit. Úkoly by se neměly hodnotit, ale rodičům chybí zpětná vazba – pokud děti dostanou na týden k vypracování pracovní list, už se jim nedostane zpět a oni tak nevědí, kde dítě případně chybovalo. Rodič 6 tvrdí, že „škola by měla děti vést k odpovědnosti za sebevzdělávání“, načež reagoval rodič 7 slovy, že „škola je institut, který pomáhá rodiči dovést dítě k určitým cílům.“ Oběma rodičům se pro naplnění jejich myšlenek jeví domácí úkol jako ideální prostředek, ale musí být přiměřený (rozsahem, obsahem, časem, do kdy má být odevzdán).

Zadávání dobrovolných domácích úkolů hodnotí rodiče kladně, jen o nich zpravidla nevědí. V nižších ročnících by uvítali informaci o jakémkoli zadaném úkolu nejen v pracovním sešitě, pokud z něj úkol je, ale i ve školním diáři a Škole OnLine.

Na druhém stupni je víceméně absence domácích úkolů, kromě jazyků (pouze jeden z přítomných rodičů ale má dítě na druhém stupni, čímž je výpovědní hodnota zkreslená). Všem se líbí zadávání dlouhodobých úkolů, ať samostatných, nebo skupinových, určitě je ale potřebná průběžná kontrola od učitele.

9. Lehce se občas rodiče ztrácejí v matematice (metoda prof. Hejného), kde jim k lepší orientaci v učivu pomáhají plány (týdenní, plán kruhu) a také domácí úkoly.

10. I zde rodiče komentovali, že by jim usnadnilo život, kdyby Škola OnLine měla upozornění, že přibylo nové hodnocení Zároveň dodávají, že kdyby učitelé zároveň nezatrhávali možnost zaslání i e-mailem (zprávy, u hodnocení nebo poznámek nelze), nedozvěděli by se nic, nebo až pozdě.
 11. Další komentáře se týkaly školní družiny, kde vnímají nejasnosti (obdobně jako v první dotazované skupině), k jakému dítěti informace přichází. Stejně tak vyjádřili podiv nad lístečkovým (papírovým) systémem uvolňování z družiny. Informace z družiny jsou často roztříštěné a nepřesné. Družině by podle nich pomohla větší systematizace, jako třeba vyvěšení plánu akcí s pokyny a termíny (nejen konání akce, ale i přihlašování a placení), a to ideálně do Školy OnLine.
 12. Rodiče by rádi měli nějaké vědomostní srovnání, jak na tom jejich dítě je, nejen v rámci školy, aby věděli, jaká je jejich konkurenceschopnost. I na základě tohoto srovnání by škola mohla dát doporučení, jakési kariérní poradenství. Vhodná doba by dle rodičů byla v 7. ročníku, kde je ještě dostatek času pro zlepšení.
 13. Jako konkrétní návrhy ke zlepšení komunikace školy s nimi rodiče uváděli, že by maximálně využili Školu OnLine, aby fungovala jako jediný komunikační kanál. Dále zmiňovali větší jednotnost – liší se třeba způsob zadávání hodnocení, domácích úkolů, ale třeba i sdílení plánů u jednotlivých učitelů. Ve vyšších ročnících, kde má dítě více učitelů už je horší přehlednost, pokud má rodič více dětí ve škole (což měli všichni dotazovaní v této skupině), uváděli, že se vysloveně ztrácejí.
- Nejzásadnějším kritériem spokojenosti je pro dotazované jejich dítě – pokud přichází domů spokojeno, jsou spokojeni i rodiče. Výhradami jsou pak jen dílčí drobnosti.

12 Závěry výzkumného šetření ve vztahu k dílčím cílům

V závěru výzkumné části mé diplomové práce budu interpretovat výsledky z výzkumného šetření – dotazníkového šetření a hloubkových rozhovorů – ve vztahu k dílčím cílům, které jsem stanovila na počátku výzkumného šetření.

12.1 Závěry ve vztahu k prvnímu dílčímu cíli

Prvním cílem, který jsem si stanovila ve svém výzkumu, bylo zmapovat a vyhodnotit spokojenost rodičů s komunikací školy.

Jak vyplývá z dotazníkového šetření na otázku: Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací školy s rodiči, 92,4 % dotazovaných rodičů odpovědělo, že je v určité míře, dané škálou velmi spokojen/a – spokojen/a – spíše spokojen/a, spokojeno. 96,9 % dotazovaných učitelů odpovědělo na stejnou otázku s totožnou škálou, že jsou také spokojeni. Tyto odpovědi jsou graficky přehledné v grafech 1 a 2.

Pokud bychom porovnávali celkovou míru spokojenosti rodičů se školou, můžeme využít dostupná data z dvou předchozích let – roku 2017 a 2018, kdy byl vedením rodičům stejným komunikačním kanálem rozeslán obdobný dotazník obsahující totožnou otázku: Do jaké míry jste celkově spokojen/a se školou „X“? Tyto odpovědi jsou zaznamenány v grafu 18 a 19.

V obou těchto letech by se dala celková spokojenost rodičů zhodnotit jako stoprocentní, data jsou ale poněkud zkreslená tím, že v roce 2017 na danou otázku odpovídalo 70 respondentů, o rok později, v roce 2018, jen o sedm více, tedy 77 rodičů. Počet dětí se od té doby na dané základní škole rozrostl, přesto bych z dostupných dat vysuzovala spíše než pokles se spokojeností školy to, že jsou rodiče na tuto formu dotazování více zvyklí, možná se zvyšují jejich očekávání od školy a rozhodně to, že čím dál více rodičů je ochotno dávat zpětnou vazbu škole a zajímá se o její činnost.

Konkrétní faktory v oblastech, které ovlivňují celkovou spokojenost a které by škola mohla vylepšit, budu popisovat v podkapitole věnující se závěrům vztahujícím se ke třetímu dílčímu cíli.

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a se školou „X“? Vyberte jednu možnost.



Graf 18 (N = 70 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

Otázka: Do jaké míry jste celkově spokojen/a se školou „X“? Vyberte jednu možnost.



Graf 19 (N = 77 respondentů)

(Zdroj: vlastní výzkum, 2019)

12.2 Závěry ve vztahu k druhému dílčímu cíli

Dalším stanoveným cílem bylo vyhodnotit efektivitu komunikačních kanálů.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že v oblasti vzdělávacího obsahu a hodnocení žáka, rodiče nejvíce preferují Školu OnLine, e-mailovou komunikaci a třídní schůzky (RUŽ). Pokud jde o informace o konání školních akcí a vizi školy, i zde rodičům jako nejpříhodnější komunikační kanál přijde Škola OnLine a e-mail, k němu ale přidávají webové stránky školy.

Jako nejvíce kompetentní osobu k předávání informací, bez ohledu na obsah, rodiče volili třídního učitele.

Vzhledem k tomu, že pracuji jako pedagog na škole, kde probíhalo šetření a tyto výsledky jsem probírala i s vedením školy, lze říct, že rodiči preferované komunikační kanály, frekvence zasílání informací, i osoby, od kterých informace chodí, jsou ze strany školy vnímány obdobně, a tedy i dodržovány.

12.3 Závěry ve vztahu ke třetímu dílčímu cíli

Posledním stanoveným cílem výzkumného šetření bylo formulovat návrhy k zefektivnění komunikace s rodiči na základní škole „X“.

K formulaci návrhů přispěli rodiče, kteří sami přicházeli s konkrétními návrhy v rámci dotazníkového šetření i při následných hloubkových rozhovorech.

Škola v současnosti (listopad 2019) splňuje 13 ze 17 kritérií značky Rodiče vítáni. K získání certifikátu jsou potřebná 3 kritéria, která by škola měla dlouhodobě splňovat. Po pročtení jednotlivých kritérií by se jejich počet mohl ještě o jedno zvednout, protože škola už ho splňuje a navýšit tak počet na 14 splňovaných kritérií. Strategie nabízené touto značkou tedy škola z větší míry naplňuje, přesto by mohlo dojít k prohlédnutí všech kritérií vedením školy a nastavení dlouhodobého cíle, aby se jejich počet případně ještě zvýšil. Bylo by také vhodné, alespoň jednou za rok připomenout (například na hromadné poradě všech pedagogických pracovníků), že se škola zavázala jednotlivá kritéria dodržovat a o jaká kritéria se jedná. Jedním z aktuálně nenaplněných kritérií je pořádání kurikulárních odpolední, v nichž se rodičům vysvětluje, co, jak a proč se ve škole učí. Pokud by bylo toto kritérium naplňováno, prohloubilo by to vztahy mezi školou a rodiči, měli by možnost ještě

více nahlédnout do chodu školy a také by to mohlo vést k uvědomění, co vše už škola pro rodiče dělá.

K větší spokojenosti rodičů by také vedlo zpřehlednění webových stránek školy, kde by mohly být například vytvořené záložky po třídách pro lepší orientaci. Bylo by vhodné, aby rodiče také měli možnost otevřené diskuze na stejné platformě.

Učitelé by také mohli digitalizovat výukové materiály a vytvořit tak jakési digitální portfolio, do kterého by měli přístup jak rodiče, tak děti. Tento návrh už dvě třídy pilotují.

Nejlepší variantou, na které se shodovali rodiče i na hloubkových rozhovorech, by bylo maximální využití Školy OnLine, která by v ideálním případě sloužila pro rodiče nejen jako elektronická třídní kniha, žákovská knížka a hlavní komunikační kanál, ale i jako místo, kde budou digitalizované výukové materiály ze všech předmětů, kde bude záložka i pro školní družinu, kde bude přehled plánovaných akcí školy i třídy, a kde by měli možnost se v diskuzi vyjadřovat k tématům, která jsou pro ně důležitá. Tato platforma by ale rodičům měla zasílat upozornění, že v ní došlo k nějakým změnám. Tyto návrhy pro vylepšení Školy OnLine bohužel nesměřují přímo na školu, škole ale může být prostředníkem mezi rodiči a vývojáři dané aplikace a podněty jim předat. Případně zvážit, jestli není nějaká jiná platforma, s uživatelsky příjemnějším rozhraním, která nabízí požadované prvky a zjednoduší a zpřehlední tak rodičům komunikaci se školou a orientaci v jejím dění. Pokud se rodiče neorientují ve Škole OnLine a současných digitalizovaných portfoliích, škola by mohla nabídnout workshopy, ve kterých by si rodiče za asistence učitelů mohli v klidu daným prostředím projít a doptat se, pokud by jim bylo něco nejasné. Tento workshop by byl vhodný v období prvního čtvrtletí, kdy už rodiče mají trochu zkušenosti s užíváním aplikace. Dalším návrhem, který by ještě mohl podpořit, případně zvýšit spokojenost rodičů, by byla větší systematizace v zasílání informací, které škola může dopředu předvídat a informace se pak nemusí tříštit – přicházet z různých, případně více, zdrojů, více zpráv v kratším časovém období, od různých osob. Této systematizaci by mohlo pomoci zasílání jakéhosi newsletteru. Ten by měl chodit stále od stejné osoby, v pevně daném termínu, který by byl očekáván rodiči, a to přes Školu OnLine (s tím, že by informace přišla i na e-mail). Zároveň by měl být i dohledatelný na webových stránkách školy a dostupný i v papírové podobě.

Protože škola nezvažuje upustit od výuky matematiky metodou Hejného, což je faktor, který u některých rodičů snižoval míru spokojenosti, měla by se ještě více snažit prohloubit

vědomí o výhodách této metody, vést s rodiči otevřený dialog, nabízet další semináře a pouštět je do hodin, aby sami viděli, jak výuka probíhá. Návštěva v hodinách, pokud by byla ze strany rodičů chtěná, by měla být nabízena ve všech předmětech na obou stupních základní školy.

V souhrnu z dotazníkového šetření i rozhovorů vyplývá, že pokud rodiče s něčím nesouhlasí nebo nejsou si jistí, nerozumí, jde o oblasti, ve kterých škola už kroky ke zlepšení díky průběžné zpětné vazbě a sebereflexi podniká, a zároveň, že rodičům uniká, že věc, kterou komentují, už probíhá a informace o ní přišly. Systematizace, zjednodušení a přehlednost těchto informací, jejich snadné dohledání a upozornění, že informace přichází, by rodičům pomohla v lepší orientaci a zároveň zvýšila jejich spokojenost s komunikací školy.

Na závěr bych si dovolila i jeden návrh směrem k rodičům – zadáním svých e-mailových adres do Školy OnLine se značně zvýší jejich informovanost a dá se tak předcházet i případným komunikačním šumům a nedorozuměním. Stejně tak je nezbytné pravidelně navštěvovat Školu OnLine.

Pokud se obě strany zavážou dodržovat alespoň některá z těchto doporučení, nebo minimálně vytrvají ve stávajících aktivitách a nastavení, lze předpokládat, že se komunikace školy s rodinou bude i nadále ubírat ke vzájemné spokojenosti obou stran. Z výzkumu vyplývá shoda školy i rodiny nejen na snaze k vylepšení v této oblasti, ale i na stávající vysoké spokojenosti.

Závěr

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo navrhnout postupy k zefektivnění komunikace na základní škole, kde pracuji.

Prostudování odborné literatury prohloubilo mé povědomí o problematice spolupráce školy a rodiny a probíhajících formách komunikace mezi nimi. Při mapování současné situace v českém školství jsem se seznámila s několika výzkumy zabývajícími se komunikací školy a rodiny, které byly podnětné pro můj vlastní výzkum a jež jsem provázala i s obsahem teoretické části. Jako velmi přínosné pro můj profesní život vnímám seznámení se s kritérii popsány v dokumentu Kompetentní učitel 21. století, o němž jsem měla povědomí, ale až díky zpracování diplomové práce jsem ho podrobněji prostudovala. Uvědomění si, s jakými očekáváními vstupují učitelé a rodiče do vztahu, vytvářeného vstupem dítěte do základního vzdělávání, posílilo mé přesvědčení, že jakýkoli druh nesouladu mezi rodiči a učitelem je zapříčiněn z větší míry nedostatečnou nebo nesrozumitelnou komunikací.

Byly stanoveny celkem tři cíle ve výzkumné části. První dva se podařilo naplnit. Spokojenost rodičů s komunikací na základní škole, kde působím, byla zmapována. Využitím dat z dotazníkových šetření jsem porovнала tuto spokojenost oproti dvěma předchozím rokům. Druhým dílčím cílem bylo vyhodnocení efektivity komunikačních strategií na dané škole. Z dotazníkového šetření i hloubkových rozhovorů s rodiči vyplynulo, že nejvíce preferovanými komunikačními kanály jsou Škola Online a e-mail. Jako nejkompetentnější osobu k zasílání informací bez ohledu na obsah sdělení vnímají rodiče především třídního učitele.

Posledním dílčím cílem, a zároveň hlavním cílem mé diplomové práce, bylo formulovat návrhy k zefektivnění komunikace na této škole. Vzhledem k mému působení na škole jsem tuto část práce považovala za obzvlášť přínosnou nejen pro mě, ale i pro vedení školy a mé kolegy. Motivací pro tuto práci byla sebereflexe, v rámci níž jsem chtěla a stále chci posouvat své komunikační dovednosti, a také dění na základní škole zahrnující právě komunikaci školy a rodiny. Předpoklady, které jsem měla před vyhodnocením dotazníkového šetření, se nepotvrdily. Domnívala jsem se, že spokojenost rodičů se školou obecně i komunikací bude nižší, než se projevilo. Výsledky z šetření hovoří výstižně – komunikace má být vedena jasně, systematicky, přehledně a předem daným komunikačním

kanálem. Ve chvíli, kdy se nebude tříštit mezi více zdrojů a využívat více kanálů, rodiče nebudou mít pocit nejistoty a chaotického jednání ze strany školy.

Věřím, že návrhy formulované přímo pro potřeby základní školy „X“ budou přínosem nejen pro ni, ale spolu s údaji z celé výzkumné části konfrontovanými s poznatky z té teoretické, mohou být podnětem pro další školy, které by chtěly změnit komunikaci s rodiči, budovat s nimi partnerský vztah založený na spolupráci a vzájemném respektu. Výzkum popsany v této práci by také, pro široký vzorek respondentů, mohl tvořit jakýsi návod, čeho se při komunikaci s rodiči vyvarovat a jaké komunikační strategie jsou ověřeny a rodiči příznivě přijímány. Jsou to totiž oni a jejich děti, na něž má škola brát ohledy a jejichž názory by měla vnímat, dále je rozvíjet a pracovat s nimi a cíleně je vyhledávat.

Seznam použitých informačních zdrojů

ČAPEK, Robert. *Líný učitel*. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe s.r.o., 1. vydání, 2017. ISBN 978-80-7496-344-5.

ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada Publishing, a.s., 1. vydání, 2013. ISBN 978-80-247-4640-1.

FELCMANOVÁ, Alena. *Rodiče - nečekaní spojenci: Jak rozvíjet partnerský dialog mezi rodinou a školou*. Praha: Člověk v tísni, o.p.s., vzdělávací program Varianty, 2013. ISBN 978-80-87456-45-3.

FEŘTEK, Tomáš. *Co je nového ve vzdělávání*. Praha: Nová beseda, 1. vydání, 2015. ISBN 978-80-906089-2-4.

FEŘTEK, Tomáš. *Rodiče vítáni: Praktický návod, jak usmířit rodiče a učitele našich dětí*. Praha: Yinachi, 1. vydání, 2011. ISBN 978-80-904735-2-2.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 3. vydání, 2011. ISBN 978-80-262-0043-7.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

GORDON, Thomas. *Škola bez poražených*. Praha: Malvern, 1. vydání, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5.

HAVLÍK, Radomír, KOŤA, Jaroslav. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál, 2. vydání, 2007. ISBN 978-80-7367-327-7.

HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2., přepracované a doplněné vydání, 2015. ISBN 978-80-247-4674-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 1. vydání, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

KREJČOVÁ, Věra a KARGEROVÁ, Jana. *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro I. stupeň základní školy*. Praha: Portál, 2. aktualizované vydání, 2011. ISBN 978-80-7367-906-4.

KOPŘIVA, Pavel, NOVÁČKOVÁ, Jana, NEVOLOVÁ, Dobromila, KOPŘIVOVÁ, Tatjana. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 3. vydání, 2015. ISBN 978-80-904030-0-0.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 2. vydání, 1996. ISBN 80-7178-965-8.

MAREŠ, Jiří, KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1. vydání, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1. vydání, 1994. ISBN 80-85282-83-6.

POCHE KARGEROVÁ, Jana. a kol. *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu Začít spolu*. Praha: Pasparta Publishing, s. r. o., 1. vydání, 2019. ISBN 978-80-88290-27-8.

POL, Milan, LAZAROVÁ, Bohumíra. *Spolupráce učitelů – podmínka rozvoje školy*. Praha: Agentura Strom, 1. vydání, 1999. ISBN 80-86106-07-1.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ Eliška a MAREŠ Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1. vydání, 1995. ISBN 80-7178-029-4.

RABUŠICOVÁ, Milada, ŠEĐOVÁ, Klára, TRNKOVÁ, Kateřina a ČIHÁČEK, Vlastimil. *Škola a (versus) rodina*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1. vydání, 2004. ISBN 80-210-3598-6.

ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 1. vydání, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Elektronické zdroje

RABUŠICOVÁ, Milada a POL, Milan. *Vztahy školy a rodiny dnes: hledání cest k partnerství 1. část*, 1996, [online] *Pedagogika* 1/1996. [cit. 14. 11. 2019]. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2905&lang=cs>

SPIPKOVÁ, Vladimíra. *Proměny české primární školy po roce 1990*, 1998, [online] *Pedagogika* 4/1998. [cit. 16. 11. 2019]. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2681&lang=cs>

SÝKOROVÁ, Ivana. *Škola v 21. století, proměna funkcí školy*, 2012, [online] Bakalářská práce, vedená Doc. PaedDr. Petrem Urbánkem, Dr., Technická univerzita v Liberci. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1468841339.pdf>

Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001, [online] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 26. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>

EDUin – Informační centrum o vzdělávání, [online] EDUin. [cit. 12. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/david-cap-zakladem-dobre-komunikace-s-rodici-jsou-srozumitelna-pravidla/>

EDUin – Informační centrum o vzdělávání, [online] EDUin. [cit. 29. 9. 2019]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-i-rodice-dostanou-za-vysvedceni-darek-vsi-ve-skole/>

EDUin – Informační centrum o vzdělávání, 2010, [online] EDUin. [cit. 12. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/proc-eduin/>

České noviny - Průzkum: Čeští rodiče mají od škol velmi odlišná očekávání, 2019, [online] ČTK. [cit. 30.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pruzkum-cesti-rodice-maji-od-skol-velmi-odlisna-ocakavani/1799136>

Kompetentní učitel 21. století: Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA, 2012, [online] Začít spolu [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné z: <https://www.zacitspolu.eu/wp/wp-content/uploads/2019/10/kompetentni-ucitel-21.-stoleti.pdf>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2016, [online] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 26. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>

Rodiče vítáni, 2011, [online] Rodiče vítáni. [cit. 29. 9. 2019]. Dostupné z: <https://www.rodicevitani.cz/profil-skoly/?id=845>

Rodiče vítáni, 2011, [online] Rodiče vítáni. [cit. 14. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.rodicevitani.cz/nezarazene/chteji-rodice-spolupracovat-se-skolou-i-cast/>

Rodičovská typologie, 2019, [online] School My Project. [cit. 30. 11. 2019] Dostupné z: <http://rodicovskatypologie.cz/segmenty>

Školní řád Základní školy Chýně, 2018, [online]. Základní a mateřská škola Chýně. [cit. 27. 11. 2019]. Dostupné z: http://zschyne.cz/wp-content/uploads/2018/09/ZŠ-Chýně_Školn%C3%AD-řád-2018-2019_final_formátovaný.pdf

Školní vzdělávací program Základní školy Chýně: Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem, 2016, [online]. Základní a mateřská škola Chýně. [cit. 27. 11. 2019]. Dostupné z: http://zschyne.cz/wp-content/uploads/2019/01/Nové-ŠVP_Škola-s-jasnou-mysl%C3%AD-a-otevřeným-srdcem.pdf

Školní vzdělávací program Základní školy Chýně: Zvonek, 2014, [online]. Základní a mateřská škola Chýně. [cit. 27. 11. 2019]. Dostupné z: http://zschyne.cz/wp-content/uploads/2015/02/SVP_Chyne_171214.pdf

Zákony

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), 2004, [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Seznam příloh

Příloha 1 – Ukázka části nevyplněného dotazníku

Příloha 2 – Ukázka části vyplněného dotazníku

Příloha 3 – Zápis z prvního rozhovoru s rodiči

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Věk učitelů	46
Tabulka 2 – Pohlaví učitelů	47
Tabulka 3 – Pohlaví rodičů	48
Tabulka 4 – Věk rodičů	52
Tabulka 5 – Sledování činnosti školy – rodiče	53
Tabulka 6 – Sledování činnosti školy – učitelé	53
Tabulka 7 – Kompetentní osoba (vzdělávací obsah) – rodiče	57
Tabulka 8 – Komunikační kanály (vzdělávací obsah) – rodiče a učitelé	58
Tabulka 9 – Spokojenost (vzdělávací obsah) – rodiče a učitelé	59
Tabulka 10 – Kompetentní osoba (hodnocení žáka) – rodiče	61
Tabulka 11 – Frekvence informování (hodnocení žáka) – rodiče a učitelé	62
Tabulka 12 – Komunikační kanály (hodnocení žáka) – rodiče a učitelé	62
Tabulka 13 – Kompetentní osoba (akce třídy) – rodiče	71
Tabulka 14 – Frekvence informování (akce třídy) – rodiče a učitelé	71
Tabulka 15 – Kompetentní osoba (akce školy) – rodiče	74
Tabulka 16 – Komunikační kanály (akce školy) – rodiče	74
Tabulka 17 – Frekvence informování (akce školy) – rodiče a učitelé	75
Tabulka 18 – Komunikační kanály (vize školy) – rodiče	78
Tabulka 19 – Frekvence informování (vize školy) – rodiče	78

Seznam grafů

Graf 1 – Míra spokojenosti s komunikací školy s rodiči – rodiče	54
Graf 2 – Míra spokojenosti s komunikací školy s rodiči – učitelé	55
Graf 3 – Vzdělávací obsah – rodiče	56
Graf 4 – Hodnocení žáka – rodiče	60
Graf 5 – Míra spokojenosti s hodnocením žáka – rodiče	63
Graf 6 – Míra spokojenosti s hodnocením žáka – učitelé	64
Graf 7 – Míra přínosu schůzek RUŽ – rodiče	65
Graf 8 – Míra přínosu schůzek RUŽ – učitelé	66
Graf 9 – Akce třídy – rodiče	69
Graf 10 – Akce školy – rodiče	72
Graf 11 – Míra důležitosti informování o vizi školy – rodiče	76
Graf 12 – Vize a směřování školy – rodiče	77
Graf 13 – Míra spokojenosti v daných oblastech – rodiče	81
Graf 14 – Míra důležitosti v daných oblastech – rodiče	82
Graf 15 – Celková míra spokojenosti se školou „X“ – rodiče	83
Graf 16 – Doporučení školy známým či přátelům – rodiče	84
Graf 17 – Míra naplnění motta školy: <i>„Škola s jasnou myslí a otevřeným srdcem“</i> – rodiče	85
Graf 18 – Celková míra spokojenosti se školou „X“ – rodiče 2017	97
Graf 19 – Celková míra spokojenosti se školou „X“ – rodiče 2018	97

Příloha 1

1. část Komunikace

Bude nás zajímat, jak jste spokojení s komunikací školy s vámi, a to hned v několika oblastech.

Do jaké míry jste celkově spokojen/a s komunikací školy s rodiči? Ohodnotte na škále 1 - 6, kde 1=velmi spokojen/a, 6=velmi nespokojen/a. *

- ☐ 1 - velmi spokojen/a
- ☐ 2 - spokojen/a
- ☐ 3 - spíše spokojen/a
- ☐ 4 - spíše nespokojen/a
- ☐ 5 - nespokojen/a
- ☐ 6 - zcela nespokojen/a
- ☐ 9 - nevím/nedokážu odpovědět

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky týkajícími se VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU - rozsah učiva, studijní prameny, podklady k domácí přípravě, přehled o dění ve výuce. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1=zcela souhlasím, 6=zcela nesouhlasím. *

	1=zcela souhlasím	3= spíše souhlasím	4= spíše nesouhlasím	5= nesouhlasím	6= zcela nesouhlasím	9= nevím
Informace jsou snadno dostupné	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace dostávám dostatečně často	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace jsou poskytovány v dostatečném rozsahu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace jsou pro mne srozumitelné	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace dostávám od kompetentní osoby	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na poskytnuté informace se mohu spolehnout	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1. Pokud jste s jakoukoliv výše uvedenou oblastí nespokojeni či chcete svou odpověď doplnit, prosím, uveďte komentář.

Vaše odpověď _____

Kdo je podle Vás kompetentní osoba pro předávání informací ke vzdělávacímu obsahu? Můžete vybrat více možností. *

- ☐ třídní učitel
- ☐ jakýkoliv pedagog
- ☐ ředitel školy
- ☐ zástupci vedení školy
- ☐ Jiné: _____

Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o vzdělávacím obsahu? Můžete vybrat více možností. *

- ☐ školní diář/notýsek
- ☐ škola online
- ☐ e-mail

1. Pokud jste s jakoukoliv výše uvedenou oblastí nespokojeni či chcete svou odpověď doplnit, prosím, uveďte komentář.

Vaše odpověď _____

Kdo je podle Vás kompetentní osoba pro předávání informací ke vzdělávacímu obsahu? Můžete vybrat více možností. *

- ☐ třídní učitel
- ☐ jakýkoliv pedagog
- ☐ ředitel školy
- ☐ zástupci vedení školy
- ☐ Jiné: _____

- ☐ 2 - spokojen/a
- ☐ 3 - spíše spokojen/a
- ☐ 4 - spíše nespokojen/a
- ☐ 5 - nespokojen/a
- ☐ 6 - zcela nespokojen/a
- ☐ 9 - nevím/nedokážu odpovědět

Příloha 2

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o informacích ke KONÁNÍ AKCÍ ŠKOLY. Ohodnoťte každou oblast na škále 1 - 6, kde 1=zcela souhlasím, 6=zcela nesouhlasím. *

	1=zcela souhlasím	2= souhlasím	3= spíše souhlasím	4= spíše nesouhlasím	5= nesouhlasím	6= zcela nesouhlasím	9= nevím
Informace jsou snadno dostupné	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace dostávám dostatečně často	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace jsou poskytovány v dostatečném rozsahu	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace jsou pro mne srozumitelné	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informace dostávám od kompetentní osoby	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na poskytnuté informace se mohu spolehnout	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Pokud jste s jakoukoliv výše uvedenou oblastí nespokojeni či chcete svou odpověď doplnit, prosím, uveďte komentář.

.....

Kdo je podle Vás kompetentní osoba pro předávání informací ke konání školních akcí? Můžete vybrat více možností. *

☐ třídní učitel

☒ jakýkoliv pedagog

☐ ředitel školy

☐ zástupci vedení školy

☐ Other:

Který z komunikačních kanálů považujete za nejvíce relevantní pro komunikaci o KONÁNÍ ŠKOLNÍCH AKCÍ? Můžete vybrat více možností.

☐ školní diář/notýsek

☐ škola online

☒ e-mail

☐ nástěnky

☒ sociální sítě

☐ web školy

☐ Other:

Jak často byste si přál/a získávat informace o KONÁNÍ AKCÍ ŠKOLY? Vyberte nejvíce preferovanou frekvenci.

- ☐ 1x za rok v září celkový přehled
- ☒ 1x měsíčně na celý měsíc
- ☐ 1x týdně
- ☐ celkový přehled a připomenout týden před akcí

Příloha 3

Schůzka s rodiči

Středa 5.6.2019, 17.30 – 19.45

Přítomni:

JK (Rodič 1)

JC (Rodič 2)

BN (Rodič 3)

TČ (Rodič 4)

KB (Kateřina Boliková)

KB - Jak jste spokojeni s komunikací školy s rodiči na škále, třeba v procentech?

Rodič 1-Kolem 50%. Ne, že by tu nebylo nic, to jistě ne, ale už do dotazníku jsem psal, že potenciál vidím v jakési učesanosti informací, které dostáváme. Jeden ze zásadních problémů vnímám družina versus škola. Za rodiče je to jedno a to samé, ale škola to odděluje dost zásadně. I v rámci týmu družiny se zdá, že vychovatelky často nevědí, co kdo dělá, někdy se mi dostane jedna zpráva několikrát, v mailing listu se asi objevuji dvakrát. Účet je na manželku, snažili jsme se tam dostat i můj, ale asi tam není, nechodí mi to.

KB - To ověřím, mělo by to jít.

Rodič 1 - Nástroj ŠO by šel jistě o dost vylepšit.

KB - Také to tak vnímám, hodně věcí by mohlo fungovat lépe, vkládání fotek, odkazy atd.

Rodič 1- Mail je nutný, ŠO sama o sobě nic nehlásí, generuje jen nějaký přehled, ale musí se to zaškrtnout. Zlepšili ji, je použitelná, ale upozornění stále chybí, jde se podívat na rozvrh, poslat omluvenka.

Rodič 2 - Za mne je rozdíl v obsahu - co je na ŠO, každý učitel vkládá různě, máte nějaký standard, sjednocení? Používáte jako třídnici, kam se zapisuje, co se probíralo. U nás trvalo dva roky, než došlo k domluvě s naší učitelkou, aby to fungovalo a propisovalo se to. Lze stanovit, že by to byl nosný nástroj? Pak se to řeší přes WA, což je dobrý nástroj, ale ne pro účely komunikace se školou, to je pak na zvážení učitele. Rodiče očekávají, že budete s námi přes ŠO komunikovat a lépe ho využívat.

KB - Je to hlavní komunikační kanál, funguje jako třídní kniha, po hodinách, žádá si to větší časovou investici od učitelů, ale je podrobnější, a funguje jako elektronická žákovská knížka a pak se přes ní omlouvá. To je jediné povinné, jinak se to učitel od učitele liší. Ve sborovně jsme měli nějaká doporučení, ale v základě tam můžeme napsat cokoli uznáme za vhodné. Není školou dáno, jak moc detailně musí učitel vpisovat.

Rodič 2 - Řeším to hlavně v době nemoci, kde to můžu zkontrolovat, pokud je to tam uvedeno a nemusím dohledávat a vyžadovat si od rodičů.

KB - To je domluva právě mezi rodiči a učitelem. Já dětem podklady v nemoci dávám, jsem v kontaktu s rodiči.

Rodič 2 - Pokud to bude fungovat jednotně, pak budou mít rodiče všechno, co potřebují.

Rodič 1 - Věřím, že detailně popisovat a hodnotit na každodenní bázi není už v silách učitele.

KB - V rámci uzavření kruhu dochází k hodnocení.

Rodič 2 - To už je věc rodiče, pokud se nebudu zajímat celý měsíc, pak mi hodnocení na konci nic neřekne, ale pokud to sleduji průběžně, pak je to pro mne dobrá zpětná vazba.

KB - Dovedeš si to, Báro, představit na druhém stupni? Spíše v procentech než v obrázcích. Je to pro vás rodiče dostačující pak takto, bez známek?

Rodič 3 - Hodnocení jak je na prvním stupni je luxusní, je to dobrá zpětná vazba.

Rodič 1- Jediné přesné hodnocení ve 3. třídě je vysvědčení, a pak RUŽ. Pokud po tom sám nepůjdu, tak se to nedozvím. Dítě samo mi to neřekne.

Rodič 3 - U známkování se dá vyjet ve ŠO hodnocení a průměr, děti si to sledují už více.

Rodič 2 - Tím, že nemáme známky, tak jednou za měsíc v hodnocení vidím, jak si vede, a pak jak dopadnou testy.

KB - Jak to tedy je s průběžným hodnocením v rámci kruhu?

Rodič 2 - Pokud po tom rodič nepůjde, tak se to nedozví. Musí se doptat, co jste dělali, ukaž mi to. Papír po měsíci je dostačující, ale rodič musí být aktivnější. Kruh je akorát, máme výstup, dítě zvládlo nebo zvládlo s problémy. Pro rodiče, kteří si to nehlídají to může být málo, já to hlídám, málo to není.

Rodič 4 - Průběžné hodnocení nemáme, viditelné ve ŠO jsou výsledky testů, pouze po kruhu, testy máme pak ke shlédnutí na doma. Není moc reálné dávat rodičům zpětnou vazbu průběžně v tomto systému. Jistě paní učitelka nějakým systémem průběžně hodnotí děti pro sebe, mají razítka ve sešitech, evidenci chyb atd.

Rodič 3 - Podle mne je nejlepší zpětná vazba domácí úkol, kdy si rodič musí sednout a podívat se, co se dělá, co se učí, společně do toho nahlédnout.

Rodič 2 - To je třeba problém v matematice, kdy u Hejného metody to pro některé rodiče může být problém.

Rodič 3 - Pokud nevíme, tak dítě pošlu znovu za učitelem, aby se zeptalo a vyřešilo si to.

Rodič 1 - Buď budou úkoly řidký, anebo jich naopak bude hodně, toho příznivcem nejsem. U více dětí je to pro rodiče náročné časově. Co by měla ŠO hlásit je, že přibylo hodnocení, nesleduji to úplně pravidelně, hodnocení v procentech jsem postřehl až v druhém pololetí. Pokud učitel v hodině zjistí, že se něco rapidně zhoršuje, pak by tam informace pro rodiče mohla být, učitel nejvíc vnímá potíže dětí, nejvíc s nimi pracuje, pokud to vyhodnotí, jako že se stav zhoršuje, pak by rodiči mohla jít zpětná vazba, že se něco děje. Jako rodič nechci dítě vyslýchat pořád, pokud se nic neděje, nebudu to řešit, ale pokud se něco zhoršuje, pak bych jako rodič tu informaci od učitele chtěl mít a pomohlo by to.

KB - Může to jít hromadně a obecně, že třeba většina nezvládá?

Rodič 1 - To bych zase rád věděl, že se to týká toho našeho dítěte, já osobně to jako problém nevidím, vyjmenovat i děti do mailu, ale nevím, co ostatní. Těchto situací asi nebude tolik.

Rodič 3 - Je to reálné takto monitorovat každé dítě?

KB – U mne se teď stal problém s násobilkou, takže jsem psala rodičům hromadný mail, týkalo se to většiny. Rodiče, kde děti problémy neměly jsem vynechala. Otázka je, jak odlišit koho se týká a koho ne. Vnímám to jako odeslání informace rodičům, že někteří rodiče to vyhodnotí jako podnět pro domácí úkol. Já osobně vnímám úkoly jako problém, mohu to dát jako obecnou nabídku, ale každé dítě by potřebovalo něco jiného, někdo musí cvičit gramatiku, někdo čtení atd.

Rodič 3 - To můžeš propsat do měsíčního hodnocení, to ale je jen u těch nižších ročníků. My máme známky, podle toho, jak často je tam učitelé dají, někdo víc někdo méně, úkol jednou týdně nebo za 14 dní. Podle mě by z nosného předmětu měl ten úkol být. Děti, když si zvyknou, tak už jim to pak tak dlouho netrvá a naučí se to.

KB - Kolik úkolů a na jak dlouho? Ze dne na den? Co se stane, když ho nepřinesou, a co když bude špatně? Dávám je, netrestám, ale bojuju s tím, protože pro některé děti je zbytečný, nepotřebují to, a ti co potřebují, tak ho neudělají.

Rodič 3 - To je ta rozplizlost tady ve škole - někdo dává povinný, někdo dobrovolný, jak to pak mají děti vnímat, kdy je mají dělat a kdy nemusí?

Rodič 1- Děti přece asi nevnímají to, proč se učí, to pochopí až na vysoké škole, do té doby se učí, protože musí.

Rodič 3 - Je to jejich povinnost a s tou se musí setkávat.

Rodič 1- Ale to je ta nejhorší motivace, když něco musím, než když něco chci. Je zavedena přece možnost se domluvit s učitelem na dávání úkolu, děti si můžou vzít samy dobrovolný úkol, tam vidím tu motivaci, že to chtějí udělat. Denní domácí úkoly jsou šílenost, jsou dny a týdny, kdy je program tak nabitý, že je rodiny dělají po večerech, protože mají děti hodně kroužků a aktivit. Existuje hodně iniciativ, které tvrdí, že domácí úkoly nic neposouvají. Souhlasím, že to je dobrá zpětná vazba, ale má to být společná práce, spíš úkol pro rodiče. Musí být ve ŠO, aby rodič měl možnost to zjistit a neměl by se hodnotit.

Rodič 3 - Úkoly se nehodnotí.

Rodič 1 - A když tam budou chyby? Kdo to opraví?

Rodič 3 - V nižších třídách to má opravit učitel nebo rodič. Vnímám to jako společnou chvíli, nemusí to být frustrující a může to mít ten pozitivní náboj. Plošně to podle mě není špatně, bylo by fajn najít zlatou střední cestu. Tato škola propaguje negativní náboj.

Rodič 2 - U nás dítě dostalo papírový soubor na týden a udělej si to, kdy chceš. Rodič musí toto hlídat, jen nevím, jaký je výstup ze školy. Úkol už se nevrací, končí v portfolio ve třídě, tam nemáme běžně přístup, k němu se dostanu jen o schůzkách a RUŽ.

Rodič 3 - Co je cílem úkolu? Pokud mám vidět, jak na tom moje dítě je, tak to můžu zjistit, dítě se vrátí k tomu, co slyšeli ve škole, na 10 minut a posouvá ho to dál. Je pro mě těžký ho nutit, aby se škole věnovalo, když úkol není. Povinnost se neztrácí, ta tam je, potřebuje si to procvičit, zapomíná... Nemůžu ho hodinu přesvědčovat, že se budeme hodinu učit, musí se to naučit, že se úkoly dělají, pak už to přesvědčování není.

Rodič 1 - Jaká je ta motivace, proč to musí udělat a co se stane, když to neudělají?

Rodič 3 - Je to přece povinnost, musí chodit do školy.

Rodič 1 - Je to celé o známkách a hodnocení.

Rodič 3 - Chci, aby uměl násobilku, protože ji do života potřebovat bude.

Rodič 1 - Střední cestu vidím v nabídce úkolu v nějakém pravidelném intervalu a sdělí to rodičům informačním kanálem, tedy nejlépe ŠO.

KB - Stačí týdenní plán? Ten je tedy jen 3. – 5. třída.

Rodič 3 - Je to reálné vědět dopředu?

KB - Já to tak zadávám na týden dopředu, jen u angličtiny je to specifické.

Rodič 1 - Někdy to nestihnu sledovat, ale v týdenním plánu mám šanci to zjistit. Ideální cesta by byla, kdyby chodila upozornění na telefon.

Rodič 2 - Jsou povinné diáře i ve vyšších třídách - učitelky řeknou, zapiš si to a pak si dítě vzpomene.

KB - Tady se zase tříštíme a vracíme na začátek, co je tedy nosný a stěžejní nástroj pro učitele?

Rodič 1 - Vnímám diář jako nástroj spíše pro dítě, aby si poznačilo, co potřebuje, jak moc je schopné si to držet. Za mne osobně je to slepá cesta.

Rodič 3 - Pokud je to v diáři a ŠO, tak je to pro rodiče už problém, sledovat tolik kanálů.

Rodič 1 - Mail je aspoň cesta, jak to ke mně přijde. Formát je hrozný, ale aspoň nějaká forma sdělení to je.

Rodič 4 - Domácí úkoly v 2.A pravidelně v matematice na každý den, víme o tom předem, trvá nám to 5 minut, ale u někoho to může být více. Mít to z každého předmětu, už to bude moc a je to stres. Opravuji já nebo učitelka, nevím, co se stane, pokud ho neodevzdá. Dá se na to zvyknout, ale musí být citlivě určen rozsah, každému dítěti to jde jinak a co jedno má za pár minut, jinému trvá půl hodiny.

KB - Jinak to dělám u angličtiny, postupem času děti tu motivaci najdou.

Rodič 1 - Souhlasím s dobrovolně povinným úkolem, je to informace pro rodiče, aby to rodič udělal, je to pro některé práce navíc, někteří to nebudou stíhat.

Rodič 3 - Neříkám, aby je měli každý den na půl hodiny, ale krátké, pětiminutovka.

Rodič 1 - Na prvním stupni fajn, je méně předmětů, ale později když je více předmětů...

Rodič 3 - Když se to dítě naučí, tak na druhém stupni už se škole děti věnují samy a řeknou si o pomoc, pokud ji potřebují. Já žádám úkoly už dlouho a nefunguje to.

Rodič 1 - Beru to tak, že pokud to dítě umí, tak nemusí dělat úkol, je to motivace se učit. Jsou průzkumy na to, že úkoly na látku toho dne nezvýší zlepšení z toho dne. Pokud žádáte úkol od učitele a on to ignoruje, je to problém učitele, a ne úkolu, pokud není trest za nesplněný úkol, je vlastně znovu dobrovolný. Dítě ví, že nepřinesení úkolu nemá žádný dopad. Buď pozitivní nebo negativní motivace musí být (raději pozitivní). A jsme u principu

celého školství, a to je motivace dětí. Byl jsem se kouknout ve škole na Kladně - svobodné vyučování a tam úkoly neexistují, děti si najdou samy to pochopení, že pokud chtějí něco umět, tak si to musí najít a doučit se to. Děti jsou během půl roku schopny se to doučit, pokud ví, proč to dělají. Otázka je, zda to jde zapracovat do našeho systému, nabourání může znamenat, že se to rozsype. Obecně nemám domácí úkoly rád, ale způsob zpětné vazby je fajn. Je to o dítěti. A jsou věci, které budou fungovat u většiny a s tou je potřeba pracovat a tu menšinu řešit individuálně.

KB - Je shoda, že domácí úkoly jako forma zpětné vazby pro rodiče.

Rodič 4 - Na druhém stupni máme úkoly z cizích jazyků, ty jsou potřeba, někdy matematika, tam hodnotím opravdu kladně práci učitelky X. V naukových si to neumím představit, tam fungují projekty, referáty, a to má větší hodnotu. Je to rozložené v čase a má to větší smysl i pro dítě. Naše dítě se už učí a připravuje samo, včetně úkolů, řekne si, jen když potřebuje.

Rodič 2 - Neumím si představit úkoly třeba ze Science, kde není ani učebnice, neumím si představit zadání úkolu třeba z přírodopisu. Krátkodobý úkol bez učebnice si vážně nedovedu představit. Dělali projekt na zvířata, to už má smysl.

Rodič 1 - Když už úkol, tak tam, kde je potřeba dril, násobilka, slovíčka. Projekty obecně jsou smysluplné, u dlouhodobých by měl učitel mít nějakou průběžnou kontrolu a kontinualitu v práci, že pracuji na jedné části a vracím se k tomu.

KB - A měl by být zhodnocen?

Rodič 2 - Nějakou formou ano.

Rodič 1 - To je hrozně individuální. Někdo napíše stručně pár vět a někdo udělá rozsáhlý referát. Jak poznám, jestli to někdo odflákl nebo na to nemá?

KB - Co stanovit kritéria?

Rodič 1 - Ale jak to hodnotit u něčeho, co je to hodně abstraktní?

Rodič 2 - Podobně jako u vysvědčení, nejen výsledek, ale i snahu.

Rodič 1 - K čemu ve výsledku referát slouží? Smyslem je to, že se naučí pracovat a něco hledat a ne, že si asi zapamatuje více, že šel sám aktivně, snažil se to prezentovat, ta vložená energie. Výsledkem je, že dítě ví, že to dokáže udělat, je to opět o té motivaci.

Rodič 4 - Projekty jsou podle mne super na týmovou práci, naučit se pracovat s informacemi, rozdělit si práci v čase, dělat i to, co mi třeba nejde s podporou ostatních. Rozvíjí to jiný druh dovedností, které jsou stejně důležité, jako umět pracovat samostatně a učit se sám. Jsou

rodiče, kterým na projektech vadí to, že je to zátěž pro ně, musí děti koordinovat a mají s tím práci.

Rodič 1 - Neměla by to být práce pro rodiče, ale pro děti.

Rodič 2 - Moje hodnocení komunikace ve vztahu škola - rodič je na 80 %. Rodič ke škole nedokážu říct, je to individuální, jak chtějí komunikovat. Z naší třídy vím, že někteří komunikovat nebudou.

Rodič 1 - Moje hodnocení беру jako globálně komunikaci se školou, nejen k učiteli, třeba výlety, informace dostanu pár dní předem. Toto je větší část družina, očekávám, že tu informaci uvidím, že jsem dítě někam přihlásil a pojede atd. Rád bych viděl třeba souhrn akcí, na který je přihlášeno nebo se bude hlásit a další závazné akce, do kdy platím a kdy a kde má být.

KB - Kde by to mělo být? Co web? Může to jít mailem nebo sdíleným souborem, kde budete muset dohledávat?

Rodič 1 - To si neumím představit, jednoznačně ŠO, ale ten modul tam není.

Rodič 4 - Za mne v celkovém hodnocení 80 %, vnímám ten posun, taky vnímám prostor pro zlepšení, spíše o relevantnosti informací a včasnosti. Ve vztahu k učiteli je to za nás v pořádku, máme informace, které potřebujeme, jsou dohledatelné, zároveň vím, že přístup k informacím mám někdy větší než ostatní rodiče.

KB - K mailům, chodí jich hodně a jsou vždycky relevantní?

Rodič 1 - Když jsou podstatné, tak klidně můžu mít 3 maily denně ze školy, ohledně plateb třeba a akcí, kam jsme přihlášení atd.

KB - A co tříštění mailů od více lidí? Různé sdělení od různých lidí?

Rodič 1 - Neočekávám, že shrnete všechno do jednoho mailu.

KB - Kdyby nechodily maily ze ŠO, donutilo by to rodiče tam chodit?

Rodič 1, Rodič 4 - To si nemyslíme, pokud by nechodila notifikace, mail je aktivní notifikace a víme, že něco přišlo.

Rodič 4 - Mně více mailů nevadí, jsem na to zvyklá, někdy se mě netýkají, někdy naopak nemám, co bych asi mít mohla, ale dokážu si informace dohledat, chápu, že nejsme s Rodiče 1 asi úplně standardní vzorek.

Rodič 1 - Omlouvání v družině na papírkách je teda dost zastaralý, nevidím v tom smysl vůbec, když nastane změna, je to problém během dne, poslat aspoň v SMS.

Rodič 4 - Ve ŠO nejde omluvit do družiny ani jinému učiteli, jen třídnímu.

Rodič 1 - Měl by na to být nějaký systém, graficky přehledný, na to musí být aplikace.

KB - Jaké jsou dvě zásadní věci pro změnu v komunikaci?

Rodič 1 - Za mě družina, je nepřehledná a dopilování ŠO, která má nedostatky, s učitelem problém vůbec nemáme, uvidíme, co to bude dělat postupně. Vím, že každý je jiný a někteří problém v komunikaci mít mohou, v tom přehledu, jak na tom dítě je to nikdy nebude 100%, to asi ani nejde, spíš vnímám jako potřebné, že pokud je někde problém, tak tu informaci rodič dostane. Není to podle mne taková zátěž pro učitele, dávat zpětnou vazbu v případě zhoršování výsledků nebo chování, v rámci RUŽ se mohu doptat.

Rodič 4 - Systém ŠO - jednotnost a rozšíření toho standardu jen z třídnice a evidence známek i na nosný kanál pro informace, využít všech nástrojů, které nabízí a vylepšit ty notifikace. A souhlas s družinou.